



Status over grænsehandel 2016



Rapport
15. juni 2016

Skatteministeriet

Indhold

1. Sammenfatning.....	4
1.1 Indledning - nogle hovedtræk i grænsehandlen	4
1.2 Danskernes grænsehandel med nydelsesmidler.....	7
1.3 Illegal handel med nydelsesmidler.....	9
1.4 Udviklingen i forbruget af nydelsesmidler	10
1.5 Dansk grænsehandel – landefordeling.....	11
1.6 Internethandel.....	11
1.7 Afgiftsændringer i og omkring Danmark.....	14
1.8 Virkninger af danske afgiftsændringer.....	15
2. Kilder og metode.....	17
2.1 Definition af grænsehandlen.....	17
2.2 Metode, usikkerhed og datagrundlag.....	18
2.3 Beregninger af ændret adfærd	21
2.4 Niveaue for den samlede grænsehandel	21
2.5 Metode vedrørende brændstoffer.....	22
3. Alkohol.....	27
3.1 Sammenfatning	27
3.2 Udlændinges grænsehandel med alkohol	27
3.3 Illegal handel med alkohol.....	28
3.4 Spiritus.....	29
3.5 Vin.....	33
3.6 Øl.....	38
3.7 Alkoholsodavand	44
4. Tobak.....	48
4.1 Sammenfatning	48
4.2 Afgiftspligtigt salg af tobaksvarer.....	48
4.3 Priser.....	51
4.4 Grænsehandel.....	57
4.5 Virkninger af afgiftsændringer	61

5. Sodavand.....	65
5.1 Sammenfatning	65
5.2 Salg af sodavand i Danmark.....	65
5.3 Priser på sodavand	66
5.4 Grænsehandel med sodavand.....	67
6. Chokolade og slik.....	71
6.1 Sammenfatning	71
6.2 Afgiftspligtigt salg af chokolade og slik	71
6.3 Priser på chokolade og slik.....	72
6.4 Grænsehandel med chokolade og slik	73
6.5 Virkninger af afgiftsændringer	75
7. Energiprodukter	77
7.1 Sammenfatning	77
7.2 Energi- og bilafgifter i Danmark.....	78
7.3 Benzin og diesel.....	78
7.4 Energikoks.....	90
8. Andre varer	92
8.1 Sammenfatning	92
8.2 Grænsehandel med andre varer	92
Bilag.....	94
Bilag 1 – Danskeres alkoholforbrug	94
Bilag 2 – Priser og afgifter på cigaretter i EU og Norge	96

1. Sammenfatning

1.1 Indledning - nogle hovedtræk i grænsehandlen

Den samlede grænsehandel er faldet med ca. 3 mia. kr. siden 2013 og udgjorde i 2015 knap 9 mia. kr., *jf. figur 1.1*. Faldet i grænsehandlen skyldes både et fald i grænsehandlen med nydelsesmidler, herunder hovedsageligt øl, cigaretter og sodavand, men også et fald i grænsehandlen med øvrige varer – især tøj, biludstyr og elektronik samt kosmetik mv. Der er derfor aktuelt ikke udviklingstræk i grænsehandlen, som kalder på større afgiftsændringer.

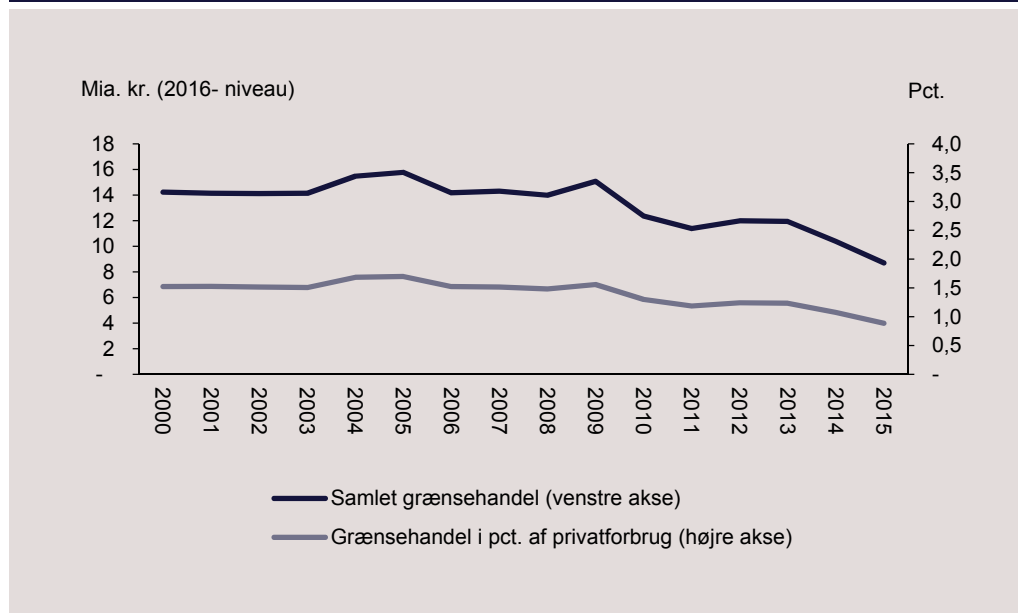
Der har været en række afgiftsnedsættelser bl.a. på øl og sodavand i Danmark i de senere år, som har bidraget til faldet i grænsehandlen. Samtidig har der dog også været afgiftsstigninger i udlandet, som har reduceret danskeres incitament til at grænsehandle.

Set over en 10-årig periode har den samlede grænsehandel været faldende. Det afspejler, at priserne på nydelsesmidler i Danmark er faldet relativt til udlandet, bl.a. som følge af afgiftsnedsættelser, og at der er sket et generelt fald i forbruget af typiske grænsehandelsvarer som alkohol og tobak. For andre varer kan faldet skyldes en større udbredelse af internethandel. Danskernes grænsehandel udgjorde i 2015 knap 1 pct. af det private forbrug, mens den i perioden 2000-2010 udgjorde omkring 1,5 pct.

Endelig skønnes internethandlen som nævnt at være steget. Det er dog især ikke-punktafgiftspligtige varer såsom tøj, musik og film, som danskerne handler i udenlandske internetbutikker, mens delvist punktafgiftspligtige varer såsom mad og drikke, kun skønnes at udgøre ca. 2 pct. af internethandlen.

Næsten 70 pct. af grænsehandlen foregår i Tyskland, hvor danskerne især køber vin, øl, sodavand og slik. Derimod grænsehandles der fortsat ikke cigaretter i Tyskland i nævneværdigt omfang, idet prisfordelen herved er begrænset.

Figur 1.1. Danskernes samlede grænsehandel



Anm.: Opgørelsen af den samlede grænsehandel er korrigeret for store udsving i grænsehandlen med øvrige (ofte store) indkøb og serviceydelser, jf. kapitel 2. Tallene i figuren omfatter ikke nettogrænsehandlen med benzín og diesel.
Kilde: Egne beregninger.

I forhold til cigaretter er såvel forbruget som grænsehandlen faldet, mens grænsehandlen med røgtobak har været stigende. Forbrugsnedgangen i cigaretter skyldes sandsynligvis en kombination af højere afgifter og større udbredelse af røgfri steder, herunder en mere langsigtet tendens til mindre rygning. Den faldende grænsehandel med cigaretter skal dog også ses i lyset af, at langt de fleste andre europæiske lande har sat afgifterne op de senere år. Omkring 10 pct. af danskernes forbrug af cigaretter (færdig- og hjemmerullede) blev købt i udlandet i 2015.

Grænsehandlen med spiritus, øl og alkoholsodavand skønnes ligeledes at være faldet siden 2013. Den faldende grænsehandel med øl kan bl.a. tilskrives nedsættelsen af ølafgiften i midten af 2013, mens faldet i grænsehandlen med spiritus muligvis skyldes en faldende realafgift i takt med den generelle prisudvikling. Der er imidlertid stor usikkerhed ved vurderingen af grænsehandlen med de forskellige former for alkohol. Grænsehandlen med vin skønnes at være omtrent uændret.

Grænsehandlen med sodavand er aftaget siden 2012, om end faldet er en smule mindre, end hvad der blev forventet i forbindelse med afskaffelsen af afgiften. Som forventet er der til trods for afskaffelsen af sodavandsafgiften fortsat en betydelig grænsehandel med sodavand. Det skyldes bl.a. prisforskelle (som følge af forskelle i moms, emballageafgift og nettopriser mv.), og at der fortsat ikke betales pant på sodavandsdåser i grænsehandelsbutikkerne i Tyskland.

Afgiften på chokolade og slik i Danmark er løbende blevet forhøjet siden 2009, mens der fortsat ikke er afgifter på chokolade og slik i hverken Tyskland eller Sverige, og chokolade og slik er omfattet af en lav momssats for fødevarer. Det har bidraget til, at grænsehandlen og den illegale handel med chokolade og slik løbende er steget siden 2010. Grænsehandel og illegal handel skønnes at udgøre knap 15 pct. af forbruget i 2015.

I lyset heraf arbejder SKAT målrettet for at dæmme op for den illegale handel med slik og chokolade. SKAT har således styrket kontrollen med illegale punktafgiftspligtige chokolade- og sukkervarer i år, bl.a. ved at målrette indsatsen mod grossister/importører og registrerede detailhandlere samt mod de geografisk mest risikobetonede områder. Herudover påtænker skatteministeren i efteråret

at fremsætte lovforslag om at skærpe straffen for illegal handel og indførsel af chokolade- og sukervarer, blandt andet i form af højere bøder.

I forhold til nettogrænsehandlen med benzin og diesel, grænsehandler danskere mere benzin i udlandet, end udlændinge grænsehandler i Danmark, mens det omvendte er tilfældet for diesel. Det skyldes, at prisen på benzin er højere i Danmark end i Tyskland og Sverige, mens prisen på diesel er højere i Sverige end i Danmark, mens prisen i Tyskland fortsat er lavere. Det er især højere danske nettopriser, der ser ud til at forklare det højere danske prisniveau, idet afgifterne er lavere i Danmark end i Sverige og Tyskland.

Der er store forskelle på selvfinansieringsgraderne ved afgiftsforhøjelser på de grænsehandelsfølsomme varer. Afgiftsændringer på de højest beskattede varer (brændstoffer, spiritus, cigaretter og tobak) indebærer de højeste selvfinansieringsgrader på ca. 60-80 pct. ved mindre afgiftsforhøjelser, fordi selv små ændringer i afgifterne kan give store adfærdsændringer, som reducerer provenuet (og som dermed øger selvfinansieringsgraden). Selvfinansieringsgraderne er omvendt lavest ved afgiftsforhøjelser på varer, der har den laveste beskatning. Således skønnes selvfinansieringsgraden ved mindre afgiftsforhøjelser på vin, øl, chokolade og slik at være omkring 25-30 pct.

I februar i år nedsatte regeringen et saneringsudvalg med repræsentanter fra erhvervs- og brancheorganisationer med henblik på at sanere de eksisterende punktafgifter. Analysen skal danne grundlag for ændringer af punktafgifterne fremadrettet. Analysen skal være færdig i 2017 og skal både indeholde forslag, som kan gennemføres med det samme, og mere langsigtede forenklingstiltag, som kan danne udgangspunkt for fremtidige reformer på området. Afgifterne på tobak, alkohol, chokolade og slik indgår i udvalgsarbejdet.

Boks 1.1. Grundlag for skønnet over den samlede grænsehandel

Skønnet for danskernes samlede grænsehandel baseres på en række kilder og består af forskellige kategorier.

En vigtig kategori er grænsehandlen med nydelsesmidler, da der ligger forholdsvis mange kilder til grund for skønnene. Desuden indgår en vurdering af den illegale handel med nydelsesmidler. Den illegale handel med nydelsesmidler er selvsagt vanskeligere at skønne over, og der er ligeledes betydelig usikkerhed i opgørelsen af grænsehandlen med andre varer. Her er skønnet alene baseret på en interviewundersøgelse fra Gallup. Det indebærer, at der kan være store udsving i tallene fra år til år, som umiddelbart ikke kan forklares af ændringer i afgifter eller andre forhold. Endelig foretages skøn for grænsehandlen med andre varer, som fx tøj og kosmetik og visse tjenesteydelser, samt energikoks, der bruges til opvarmning.

Internethandel indgår ikke i opgørelsen, da reglerne for afregning af punktafgifter og moms adskiller sig væsentligt fra reglerne ved traditionel grænsehandel, *jf. afsnit 1.6*. Grænsehandlen med benzin og diesel indgår heller ikke i opgørelsen af danskernes samlede grænsehandel, da det for disse produkter kun er meningsfuldt at se på nettogrænsehandlen, *jf. kapitel 2*.

Endelig bemærkes, at Skatteministeriets samlede skøn for grænsehandlen i 2015 er umiddelbart noget højere end det skøn, som kan opgøres på baggrund af oplysninger fra Fleggaard A/S, hvilket dog sandsynligvis skyldes forskel i regnskabsår.

Kilder og metoder er nærmere beskrevet i kapitel 2.

Tabel 1.1. Værdien af danskernes samlede grænsehandel 2010-2015

Mio. kr. (2016-niveau)	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Nydelsesmidler inkl. illegal handel						
Øl	1.160	1.100	1.255	1.005	905	705
Vin	515	530	660	545	450	530
Spiritus, Tyskland	285	245	290	255	230	170
Spiritus "taxfree", Syd- og Østeuropa	175	160	140	155	125	115
Alkoholsodavand og cider	95	115	130	125	75	95
Cigaretter, Tyskland	0	0	0	0	0	0
Cigaretter "taxfree", Syd- og Østeuropa	775	670	710	760	545	550
Røgtobak	160	180	205	215	260	280
Sodavand	810	935	1.035	940	900	740
Chokolade	445	510	595	665	630	735
I alt nydelsesmidler	4.420	4.445	5.020	4.665	4.120	3.920
Andre varer						
Fedt, olier, ost og kød ¹	85	170	245	190	130	-
Øvrige madvarer ¹	540	280	270	270	240	595
Medicin og kosttilskud	85	55	55	110	80	50
Kosmetik og parfume	625	670	570	620	555	335
Sports- og fritidsudstyr	455	390	380	350	370	180
Forbrugerelektronik og IT	740	450	490	375	265	105
Tøj	2.340	1.930	1.660	1.940	1.770	620
Tilbehør til biler mv.	170	195	190	540	25	180
Boligudstyr og byggematerialer	255	170	435	190	185	50
Øvrige (ofte store) indkøb	3.280	1.455	2.015	780	315	3.360
Service	715	670	1.770	675	685	155
Energikoks	85	85	80	80	75	70
Brændsler ekskl. energikoks	-	-	25	55	25	25
I alt andre varer	9.375	6.520	8.185	6.175	4.720	5.725
I alt grænsehandel (ukorrigeret)	13.880	11.050	13.310	10.975	8.940	9.740
I alt grænsehandel (korrigeret)²	12.365	11.395	11.995	11.935	10.395	8.700

1. Fra 2015 og frem spørges der ikke specifikt til de tidligere fedtafgiftspligtige varer, og evt. grænsehandel med disse varer indgår i kategorien "øvrige madvarer" i 2015.

2. Tallet for den samlede grænsehandel er korrigeret ved at tage et gennemsnit af de årlige opgørelser af øvrige (ofte store) indkøb og serviceydelser og lægge dem til den øvrige grænsehandel frem for at lade årets tal indgå. Derved bliver de store vilkårlige udsving mindre, samtidig med at niveauet fastholdes.

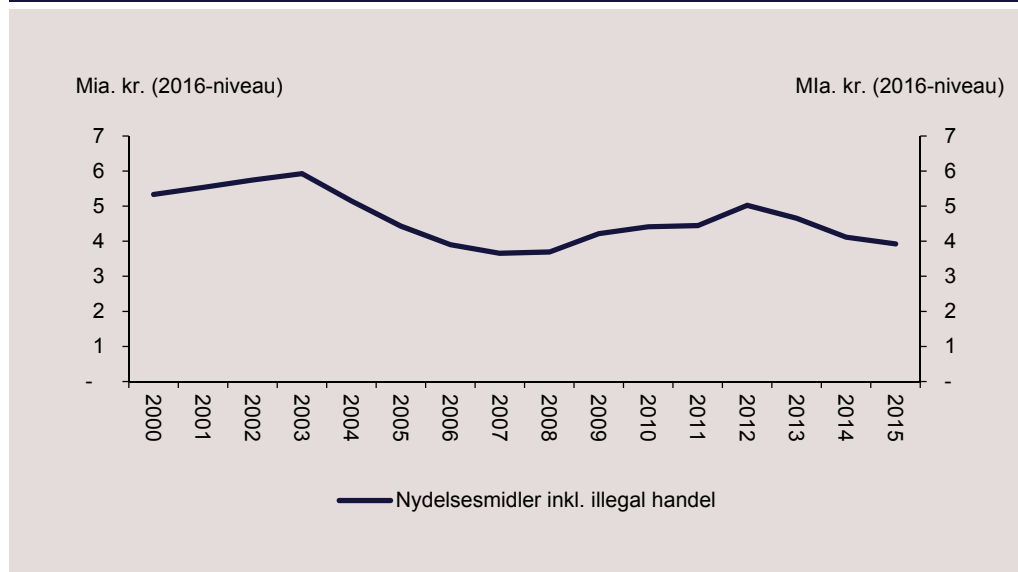
Anm.: Der er afrundet til nærmeste 5 mio. kr.

Kilde: Egne beregninger.

1.2 Danskernes grænsehandel med nydelsesmidler

Danskernes grænsehandel med nydelsesmidler er faldet de seneste år til ca. 4 mia. kr. i 2015, *jf. figur 1.2*. Grænsehandlen med nydelsesmidler de seneste 15 år antyder, at der er en tendens til, at grænsehandlen falder, når konjunkturerne går frem, mens grænsehandlen omvendt stiger, når konjunkturerne er mindre gode. Udviklingen afspejler dog også de større afgiftsændringer, der har været i perioden.

Figur 1.2. Danskernes grænsehandel med nydelsesmidler (inkl. illegal handel)



Kilde: Egne beregninger.

I forbindelse med Vækstplan DK, hvor sodavands- og ølafgifterne blev nedsat i juni 2013, og sodavandsafgiften senere blev afskaffet i januar 2014, blev det skønnet, at grænsehandlen og den illegale handel isoleret set ville falde med ca. 350 mio. kr., når ændringen var fuldt indfaset. Værdien af grænsehandlen med sodavand og øl skønnes dog at være faldet med ca. 500 mio. kr. siden 2013. Det store fald i værdien af grænsehandlen skyldes både et fald i de grænsehandlede mængder, som dog har været lidt mindre end ventet, men særligt for øl også lavere priser i grænsehandlen, hvilket har medvirket til at reducere værdien af grænsehandlen yderligere.

Værdien af grænsehandlen med spiritus og cigaretter er ligeledes faldet. Derimod er værdien af bl.a. røgtobak og chokolade og slik steget. Både cigaretter, røgtobak og chokolade og slik har været omfattet af afgiftsforhøjelser i perioden. Sidstnævnte blev forhøjet både i 2013 og 2015 som en del af indekseringen af visse punktafgifter frem til 2020, hvor afgiften blev reguleret med henholdsvis 3,6 pct. og 5,5 pct. Vinafgiften har ligeledes været omfattet af indeksering, men det lader ikke til at have påvirket grænsehandlen med vin i nævneværdigt omfang. Det var dog heller ikke forventet, da der er tale om relativt små afgiftsforhøjelser.

Skatteministeriets skøn for grænsehandlen med nydelsesmidler (inklusive et skøn for den illegale handel) opgjort i mængder fremgår af tabel 1.2.

Tabel 1.2. Skatteministeriets skøn for grænsehandlen med nydelsesmidler inkl. illegal handel

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Mio. liter					
Øl	149	140	160	130	120	115
Vin	20	20	25	20	20	20
Spiritus, Tyskland	2,20	1,90	2,40	2,00	1,90	1,45
Spiritus "taxfree", Syd- og Østeuropa	1,40	1,30	1,20	1,40	1,10	1,05
Alkoholsodavand og cider	6,75	8,00	10,00	8,50	8,00	8,00
	Mio. stk.					
Cigaretter, Tyskland	-	-	-	-	-	-
Cigaretter "taxfree", Syd- og Østeuropa	600	600	600	600	425	425
	Mio. gram					
Røgtobak	175	200	225	225	250	250
	Mio. liter					
Sodavand	132	145	165	150	140	125
	Mio. kilo					
Chokolade og slik	8	8	11	12	12	13

Kilde: Egne beregninger.

1.3 Illegal handel med nydelsesmidler

Skatteministeriet udarbejder særskilte skøn for den illegale handel med øl, alkoholsodavand og cider, sodavand og chokolade og slik, *jf. tabel 1.3*. Den illegale handel med disse nydelsesmidler skønnes at have været stigende frem til 2012, men er siden faldet, således at den illegale handel i 2015 skønnes at være på niveau med handlen i 2010 på ca. 550 mio. kr.

Faldet i den illegale handel siden 2012 skyldes især et fald i den illegale handel med øl og sodavand, mens den illegale handel med chokolade og slik fortsat skønnes at være stigende.

Det var forventet, at afgiftsforhøjelserne i 2012 på chokolade og slik ville medføre en vis stigning i den illegale handel samt den lovlige grænsehandel. For at dæmme op for stigningen blev der bl.a., som led i aftalen med finansloven for 2012 afsat 10 mio. kr. i både 2012 og 2013 til SKATs indsats over for illegal import af punktafgiftspligtige varer. Der blev bl.a. iværksat et samlet landsdækkende indsatsprojekt "Illegal import af punktafgiftspligtige varer", som blev ført videre efter 2013. Projektet blev i 2015 udvidet for at styrke indsatsen ved landegrænsen og i de grænsenære områder.

SKAT arbejder på yderligere at målrette kontrollen med illegale punktafgiftspligtige chokolade- og sukkervarer i 2016, bl.a. ved at målrette indsatsen mod grossister/importører og registrerede detailhandlere samt mod de geografiske mest risikobetonede områder. Herudover forventer regeringen i efteråret 2016 at fremsætte forslag om at skærpe bødestraffen ved illegal handel med bl.a. chokolade og sukkervarer.

Tabel 1.3. Skatteministeriets skøn for den illegale handel med nydelsesmidler¹

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mængde	Mio. liter					
Øl	39	35	45	35	30	30
Alkoholsodavand og cider	2	4	4	4	4	4
Sodavand	27	30	35	30	30	25
	Mio. kilo					
Chokolade og slik	2,0	2,0	2,5	3,0	3,0	3,5
Værdi (2016-niveau)	Mio. kr.					
Øl	275	250	325	250	225	175
Alkoholsodavand og cider	25	50	50	50	25	50
Sodavand	150	175	200	175	175	150
Chokolade og slik	100	125	125	150	150	175

Anm.: Der er betydelig usikkerhed ved opgørelsen af den illegale handel. Opgørelsen er til dels baseret på tidligere spørgeundersøgelser gennemført af Dansk Erhverv samt oplysninger fra SKAT vedr. beslaglæggelser af punktafgiftspligtige varer.

1. Opgørelsen indeholder kun de varegrupper, hvor Skatteministeriet udarbejder særskilte skøn for den illegale handel. Kilde: Egne beregninger.

1.4 Udviklingen i forbruget af nydelsesmidler

Et formål med flere af de danske punktafgifter er at begrænse forbruget af de pågældende varer bl.a. ud fra et sundhedshensyn. Afgifterne påvirker således forbruget af nydelsesmidler negativt, men øger også tilskyndelsen til at grænsehandle produkterne i stedet for at købe dem i Danmark¹.

For alkohol har forbruget været faldende siden 2003 svarende til et fald på godt 10 mio. liter ren alkohol. Efter et større fald i forbruget i 2012 bl.a. som følge af markante afgiftsforhøjelser på både øl og vin har udviklingen dog været mere afdæmpet, og forbruget er siden 2012 kun faldet en anelse. Grænsehandlens andel har i det meste af perioden udgjort knap 20 pct. af alkoholforbruget og er dermed i store træk faldet nogenlunde i takt med det samlede forbrug.

Forbruget af cigaretter skønnes også at have været faldende siden 2003 svarende til et fald på ca. 3,5 mia. cigaretter og udgjorde i godt 7,5 mia. cigaretter i 2015. Grænsehandlens andel har været nogenlunde konstant på ca. 10 pct., jf. tabel 1.4.

Forbruget af sodavand er steget de seneste år primært som følge af en stigning i det indenlandske salg efter afskaffelsen af afgiften. Grænsehandlens andel af forbruget er omvendt faldet og skønnes inkl. illegal handel at have udgjort godt 20 pct. i 2015 mod knap 30 pct. i 2012.

Forbruget af chokolade og slik er steget i 2015, særligt som følge af stigende grænsehandel og illegal handel, mens salget i Danmark har været nogenlunde konstant. Grænsehandlen og den illegale handel med slik og chokolade har siden 2012 udgjort knap 15 pct. af forbruget, hvor det frem til 2011 udgjorde knap 10 pct.

¹ Danskeres forbrug af en vare opgøres som det indenlandske salg af varen fratrukket udlændinges køb i Danmark, men tillagt danskernes grænsehandel og illegal handel. En opgørelse af det samlede forbrug kræver således oplysninger om grænsehandlen, den illegale handel og udlændinges handel i Danmark.

Tabel 1.4. Forbrug og grænsehandel med nydelsesmidler i 2015

	Alkohol	Cigaretter og røgtobak	Sodavand	Chokolade og slik
	mio. liter ren	mio. stk.	mio. liter	mio. kg
Forbrug	49	7.575	591	95
Grænsehandel i pct. af forbrug	18	11	21	14

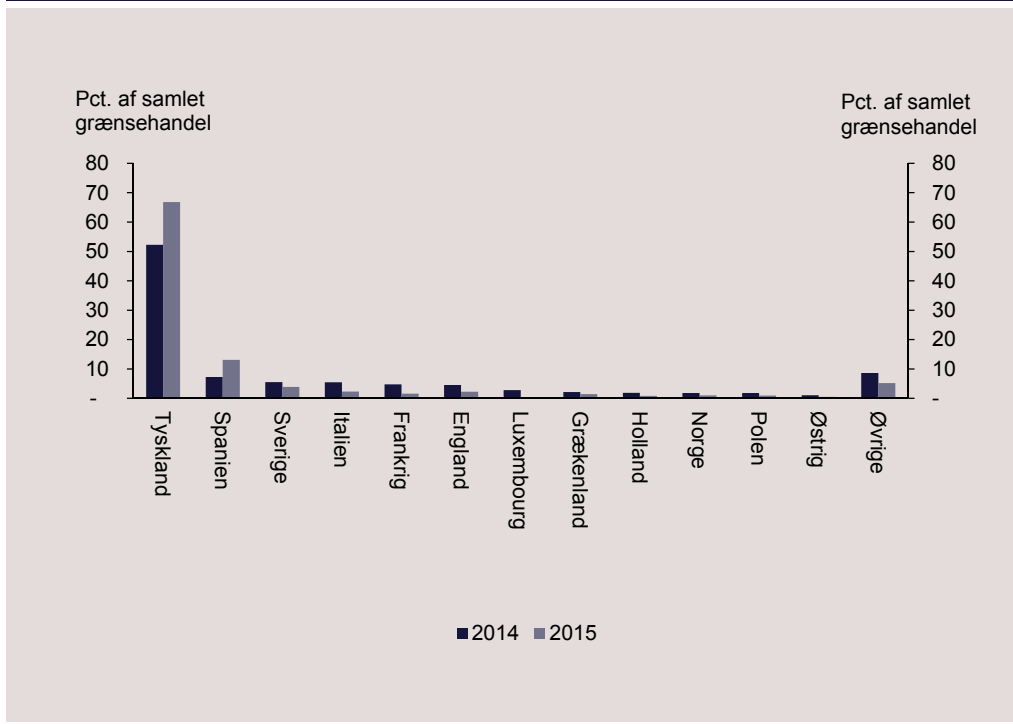
Kilde: Egne beregninger.

1.5 Dansk grænsehandel – landefordeling

Langt hovedparten af danskernes grænsehandel stammer fra vores nabolande samt de traditionelle rejsemål som Spanien, Italien og Frankrig, *jf. figur 1.3*.

I 2015 udgjorde grænsehandlen fra Tyskland således knap 70 pct. af den samlede grænsehandel, mens grænsehandlen fra Sverige udgjorde ca. 4 pct. Danskerne grænsehandler også i højafgiftslande som fx Norge, hvilket afspejler, at der er andet end priser og afgifter, som driver grænsehandlen. Det kan fx være et anderledes varesortiment i de lande, som er danskeres foretrukne feriemål.

Figur 1.3. Danskernes grænsehandel fordelt på lande i pct. af samlet grænsehandel



Kilde: TNS Gallup.

1.6 Internethandel

Internethandel indgår ikke i definitionen af grænsehandel. Det skyldes, at reglerne for afregning af moms og punktafgifter for varer, som handles på internettet, adskiller sig væsentligt fra den traditionelle grænsehandel, hvor kunderne selv afhenter varerne i udlandet uden at skulle afregne dansk moms og punktafgifter ved indførsel her i landet.

Når en udenlandsk virksomhed fra et andet EU land sælger og leverer punktafgiftspligtige varer til forbrugere bosiddende i Danmark, er sælger forpligtet til at afregne danske punktafgifter uanset omfanget af handlen. Er der derimod tale om varer, der delukkende er momspligtige, skal den udenlandske virksomhed først svare dansk moms, når salget til danske forbrugere overstiger en årlig omsætningsgrænse på 280.000 kr. Såfremt en dansker bestiller punktafgiftspligtige varer i et andet EU-land, og selv bestiller og sørger for transporten af varerne via et uafhængigt fragtfirma, er det den danske køber, som har ansvaret for, at der afregnes dansk afgift i Danmark, når varen kommer her til landet.

For at vejlede danske kunder om reglerne og forenkle deres angivelse af afgifter, er der på SKAT's hjemmeside stillet en beregnerfunktion til rådighed og en vejledning i, hvorledes køb af punktafgiftspligtige varer angives og betales til SKAT.

SKAT anmodede herudover i 2013 de tyske myndigheder om kontroloplysninger fra tyske internetbutikkers salg af punktafgiftspligtige varer til herboende borgere. De tyske myndigheder har i første omgang afvist at udlevere de ønskede oplysninger, men Skatteministeriet er i dialog med det tyske finansministerium om mulighederne for at få udleveret de ønskede kontroloplysninger².

Generelt skønnes danskernes handel på internettet at være vokset de seneste år – både i danske og udenlandske internetbutikker, jf. tabel 1.4.³ Væksten har ifølge FDIH (Foreningen for Dansk Internethandel) været størst i internethandlen med udenlandske internetbutikker frem til 2014, mens internethandlen i 2015 er steget relativt mere i Danmark. Handlen i danske internetbutikker udgør godt to tredjedele af den samlede internethandel.

Tabel 1.4. Danskernes internethandel i Danmark og udlandet

Mia. kr.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>FDIH's opgørelse</i>						
Danmark	32	37	42	45	50	60
Udlandet	8	9	13	17	24	27
I alt	40	46	55	62	74	87
<i>Dansk Erhverv's opgørelse</i>						
Danmark	-	44	-	55	60	68
Udlandet	-	11	-	14	20	23
I alt	-	54	-	69	80	90

Kilde: FDIH og Dansk Erhverv.

Ifølge FDIHs spørgeundersøgelse er det først og fremmest udvalget af varer og serviceydelser og dernæst prisen, som er de primære årsager til, at danskerne handler i udenlandske internetbutikker. Ifølge undersøgelsen handler danskerne oftest tøj, sko og smykker, svarende til knap hver fjerde handel i udenlandske internetbutikker, jf. figur 1.4. Dernæst kommer film, musik og bøger mv., som tegner sig for næsten hver femte handel, mens handel med henholdsvis rejser og kulturoplevelser og kosmetik, medicin og kosttilskud hver udgør over 10 pct. af handlerne. Derimod udgør dagligva-

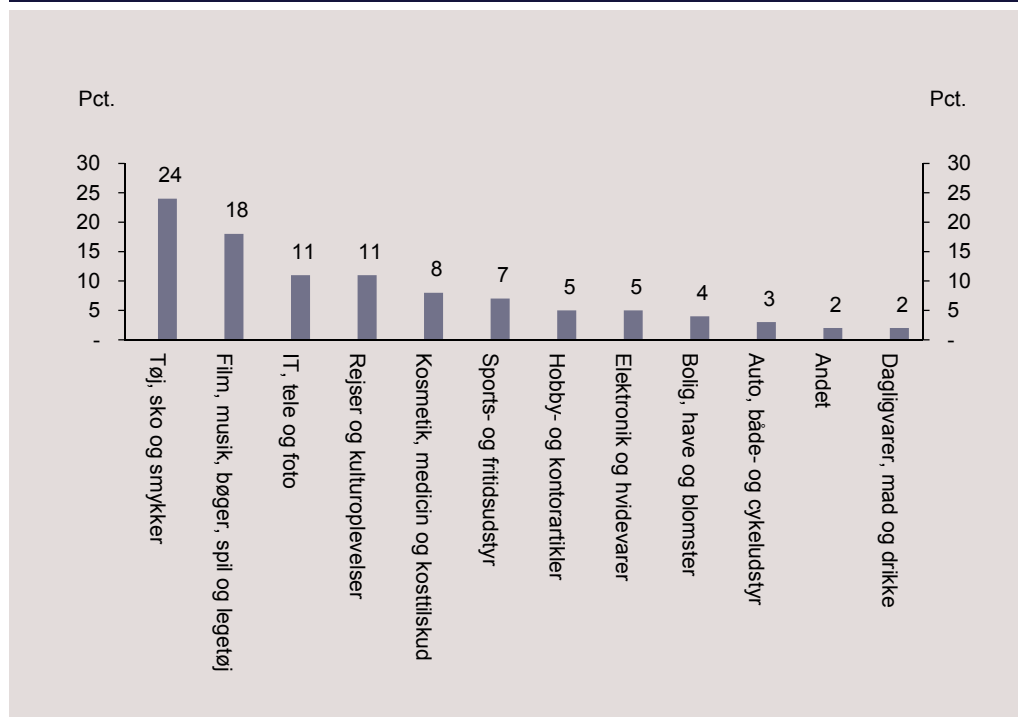
² Se svar på SAU alm. del spørgsmål 197 af 28. januar 2016

³ Opgørelserne af danskernes handel i udenlandske internetbutikker er behæftet med usikkerhed. Således vurderer FDIH, at danskerne i 2015 handlede for 27 mia. kr. i udenlandske internetbutikker, mens Dansk Erhverv vurderer, at danskernes internethandel i udlandet udgjorde ca. 23 mia. kr.

rer, mad og drikke kun ca. 2 pct. af handlerne. Det er således primært ikke-punktafgiftspligtige varer eller serviceydelser, som danskerne handler i udenlandske internetbutikker.

Privatpersoners indberetninger af varekøb i andre lande samt opkrævede punktafgifter udgør et meget begrænset omfang, jf. tabel 1.5. Det afspejler sandsynligvis, dels at der er relativt få danskere, som køber punktafgiftspligtige varer fra udenlandske internetbutikker, hvor de selv sørger for transporten via et uafhængigt fragtfirma, dels at få danskere ved, at de selv er ansvarlige for at afregne afgifter i Danmark. Der har dog været en stigning siden 2012 både i antallet af personer samt i det opkrævede beløb.

Figur 1.4. Danskerne køber i udenlandske internetbutikker fordelt på kategori i 2015



Anm.: I Interviewundersøgelsen er deltagerne blevet stillet følgende spørgsmål: "Hvilken vare eller tjeneste købte du senest på nettet?" og "Hvilket land hører internetbutikken, som du senest har handlet i, hjemme?".
Kilde: FDIH, Dansk e-handelsanalyse 2015.

Tabel 1.5. Privatpersoners indberetning af varekøb i andre lande og opkrævede punktafgifter heraf

	2012	2013	2014	2015
Antal indberetninger	222	184	247	271
Opkrævede punktafgifter, mio. kr.	0,5	0,4	0,6	0,7

Anm.: Opgørelsen kan ikke afgrænses til alene at omfatte varer købt i udenlandske internetbutikker, da der ikke er oplysningspligt om, hvordan varekøbet er foretaget, jf. svar på SAU alm. del spørgsmål 196 af 28. januar 2016.
Kilde: SKAT.

I forhold til moms af varer købt over internettet, skal udenlandske virksomheder, som nævnt, først betale dansk moms, når salget til danske forbrugere overstiger en årlig omsætningsgrænse på 280.000 kr. Såfremt salget overstiger omsætningsgrænsen, kan virksomhederne blive registreret med en såkaldt fjernsalgskode, men udenlandske internetvirksomheder kan også afregne moms af varesalg til danske forbrugere via en almindelig dansk momsregistrering, fx via et dansk datterselskab eller via en lokal repræsentant i Danmark. Moms af disse virksomheders internetsalg til danske forbrugere kan ikke udskilles særskilt fra anden momsbetaling i Danmark.

SKAT har vurderet, at det samlede mindreprovenu, ved at udenlandske internetvirksomheder ikke efterlever reglerne fuldt ud ved salg til danske forbrugere fra andre EU-lande, ikke oversteg ca. 200 mio. kr. i 2014.⁴

SKAT har dog fokus på, at udenlandske virksomheder registreres og afregner momsen korrekt, og fra januar 2016 har SKAT fået hjemmel til at indhente betalingsoplysninger, således at der bedre kan føres kontrol med udenlandske virksomheders momsafregninger bl.a. i forhold til salg af varer, der er omfattet af fjernsalgsreglerne til forbrugere i Danmark. Det skal medvirke til at sikre, at virksomheder afregner korrekt moms til Danmark, således at momsprovenuet ikke udhules som følge af en konkurrenceforvridning til fordel for udenlandske internetbutikker.

1.7 Afgiftsændringer i og omkring Danmark

En sammenligning af afgiftssatserne på nogle af de primære grænsehandelsfølsomme varer i Danmark, Tyskland og Sverige viser, at for de fleste varer har Sverige et højere afgiftsniveau end i Danmark, mens afgifterne er lavere i Tyskland, *jf. tabel 1.6*. Chokolade og slik er dog ikke pålagt afgift i hverken Sverige eller Tyskland, ligesom varegrupperne er omfattet af en lavere momssats for fødevarer. Afgifterne på cigaretter er på nogenlunde samme niveau, om end der i Tyskland er større vægt på værdiafgiften end i Danmark og Sverige.

Der er de seneste år gennemført en række mindre afgiftsforhøjelser på de grænsehandelsfølsomme varer i Danmark. I forbindelse med skattereformen for 2012 blev afgifterne (med undtagelser af afgifterne på cigaretter, tobak og spiritus) prisindekseret frem til 2020 med henblik på at sikre uændrede reale afgifter. Disse forhøjelser gennemføres som en række diskretionære forhøjelser i 2013, 2015 og 2018.

Tabel 1.6. Afgiftssatser i Danmark, Tyskland og Sverige

	Cigaretter ¹		Røgtobak ¹		Spiritus		Øl	Vin	Chokolade og slik
	Kr. pr. 20 stk.	Pct. af detailprisen	Kr. pr. 20 gram	Pct. af detailprisen	Kr. pr. liter 100 pct. ren alkohol	Øl	Kr. pr. liter	Kr. pr. kg	
Danmark	23,7	1,0	15,8	-	150,0	56,0	11,6	26,0	
Tyskland	14,7	21,7	7,2	14,8	97,2	14,7	-	-	
Sverige	23,9	1,0	29,2	-	407,0	154,4	20,0	-	

1. Tobaksafgifterne er harmoniseret i EU. Det indebærer bl.a., at afgiften på cigaretter skal bestå af både en stykafgift og en værdiafgift i pct. af detailprisen. Det samme er ikke tilfældet for afgiften på røgtobak, hvor bl.a. Danmark alene anvender en vægtafgift, mens fx Tyskland anvender både en vægtafgift og en værdiafgift i pct. af detailprisen.

Kilde: EU-kommissionen, Excise Duty Tables, januar 2016 og egne beregninger.

Afgiften på øl blev til gengæld nedsat med 15 pct. i juli 2013, og indekseringen af afgiften frem mod 2020 bortfaldt. Afgiften på sodavand blev afskaffet med halv virkning fra juli 2013 og med fuld virkning fra 2014. Nedsættelserne har isoleret set mindsket danskeres incitament til at grænsehandle i udlandet.

I Tyskland er afgifterne på cigaretter og tobak årligt indekseret i forhold til prisudviklingen til og med 2016. De øvrige afgifter på grænsehandelsfølsomme varer har været uændrede. Det betyder, at

⁴ Jf. svar på SAU spm. 78 af 10. september 2015.

danskere isoleret set har fået et øget incitament til at grænsehandle fx spiritus i Tyskland, da realværdien af de tyske afgifter er blevet udhulet af prisudviklingen.

I Sverige er afgifterne på røgtobak samt stykafgifterne på cigaretter og cigarer forhøjet med godt 6 pct. siden 2013. Afgifterne på øl og vin er forhøjet med ca. 17 pct. siden 2013, mens afgiften på spiritus er forhøjet med ca. 2 pct. Afgifterne på benzin og diesel er ligeledes forhøjet. Disse afgiftsforhøjelser betyder isoleret set, at danskernes incitament til at grænsehandle i Sverige er mindsket, mens den faldende svenske kronekurs (siden 2013) har trukket i den anden retning.

De norske punktafgifter reguleres i takt med prisudviklingen svarende til årlige afgiftsforhøjelser på ca. 2 pct. De årlige justeringer betyder, at de norske afgifter alt andet lige stiger i forhold til de danske punktafgifter på nydelsesmidler.

1.8 Virkninger af danske afgiftsændringer

Konsekvenserne af afgiftsændringer på de forskellige grænsehandelsfølsomme varer er forskellig og afhænger bl.a. af, hvor høj afgiften er i forvejen. Selvfinansieringsgraden angiver således, hvor stor en del af provenuet ved en afgiftsforhøjelse, der mistes igen som følge af de adfærdsændringer, som afgiftsændringen giver anledning til, *jf. boks 1.2*.

Boks 1.2. Selvfinansieringsgraden ved en afgiftsændring

Selvfinansieringsgraden angiver, hvor stor en del af det umiddelbare provenu ved en afgiftsforhøjelse (opgjort efter automatisk tilbageløb til den danske statskasse), der mistes som følge af, at danske og udenlandske borgere ændrer adfærd.

Hvis selvfinansieringsgraden fx er 25 pct., betyder det, at et umiddelbart provenu efter tilbageløb på 100 mio. kr. indebærer et provenu efter tilbageløb og adfærd på 75 mio. kr. Jo højere selvfinansieringsgraden er ved en afgiftsforhøjelse, jo mindre vil merindtægten til staten i sidste ende alt andet lige være.

Ved en afgiftsnedsettelse vil mindreprovenuet efter tilbageløb og adfærd tilsvarende være mindre, jo højere selvfinansieringsgraden er. Der er stor usikkerhed forbundet med at fastlægge selvfinansieringsgraden, fordi den som nævnt afhænger af adfærdseffekterne.

Der er store forskelle på selvfinansieringsgraderne ved afgiftsforhøjelser på de grænsehandelsfølsomme varer, *jf. tabel 1.7*. Afgiftsændringer på de højest beskattede varer (brændstoffer, spiritus og cigaretter og tobak) indebærer de højeste selvfinansieringsgrader, fordi selv små ændringer i afgifterne kan give store adfærdsændringer, som reducerer provenuet (og som dermed øger selvfinansieringsgraden). Selvfinansieringsgraderne er omvendt lavest ved afgiftsforhøjelser på varer, der som udgangspunkt har den laveste beskatning, herunder fx øl og vin.

De beregnede selvfinansieringsgrader viser virkningerne på statens indtægter, når der tages hensyn til afledte virkninger på forbrug og grænsehandel mv., mens mulige arbejdsudbudseffekter ikke er indregnet. En samfundsøkonomisk vurdering skal herudover bl.a. tage hensyn til eventuelle eksternaliteter i form af fx sundheds- eller miljømæssige effekter.

Tabel 1.7. Provenu og selvfinansierungsgrader ved mindre afgiftsforhøjelser

Mio. kr.	Spiritus	Vin	Øl	Cigaretter og tobak	Chokolade og slik	Brændstoffer ¹
a. Provenu efter tilbage- løb	100	100	100	100	100	100
b. Provenu efter tilbage- løb og adfærd	25	69	72	42	77	23
c. Selvfinansierungsgrad, pct. $-(b-a)/a$	75	31	28	58	23	77

Anm.: Der er taget udgangspunkt i afgiftsforhøjelser, som alle medfører et umiddelbart merprovenu efter tilbageløb på 100 mio. kr. Adfærdseffekterne omfatter ikke mulige virkninger på arbejdsudbuddet. Såfremt arbejdsudbuddet var inkluderet, ville provenuet efter tilbageløb og adfærd være mindre og selvfinansierungsgraderne lidt større. Der er forudsat et tilbageløb på 20 pct. i overensstemmelse med tidligere rapporter.

1. Der er taget udgangspunkt i en lille parallel afgiftsforhøjelse på benzin og diesel.

Kilde: Egne beregninger.

2. Kilder og metode

2.1 Definition af grænsehandlen

Skatteministeriet har siden 2000 udgivet grænsehandelsrapporter med skøn over danskernes grænsehandel i udlandet. Formålet med rapporterne er dels at belyse udviklingen i grænsehandlen over tid, dels at dokumentere de forudsætninger om priser, grænsehandlens omfang samt adfærd, som Skatteministeriet anvender. De seneste mange år er rapporterne udkommet ca. hvert andet år. Den seneste rapport *Status over grænsehandel 2014* blev udgivet i januar 2015 og byggede på data til og med 2013. Denne rapport dækker udviklingen i grænsehandlen frem til 2015.

Grænsehandel og illegal handel kan afgrænses på forskellige måder. I Skatteministeriets analyser defineres danskeres grænsehandel som danske forbrugeres indkøb foretaget i udlandet med henblik på at bringe varen med hjem til eget forbrug i Danmark.

Grænsehandel omfatter dermed både indkøb, som foretages, når selve handlen er det egentlige formål med rejsen, men også handel, som foretages på ferierejser og lignende. Grænsehandel inkluderer som udgangspunkt ikke handel med varer, som forbruges på rejsen. Dog er køb af serviceydelser som fx tandlægebesøg og bilreparationer indregnet i den samlede grænsehandel. Internethandel, hvor danske kunder ikke selv afhenter varen i udlandet, indgår ikke i definitionen af grænsehandel, bl.a. fordi reglerne for afregning af moms og punktafgifter er anderledes end ved fysisk grænsehandel, *jf. kapitel 1.6*.

Illegal handel afgrænses som handel med punktafgiftspligtige varer i Danmark, som der ikke svares dansk afgift af. Det kan fx være handel mellem privatpersoner eller på arbejdspladser og lignende, hvor der hverken betales moms eller punktafgifter. Det kan dog også være handel fra kiosker og lignende, hvor den illegale import indgår i det normale salg, hvorfor der nogle gange betales moms af salget.

Grænsehandel kan generelt ses som en naturlig del af den internationale arbejdsdeling, og grænsehandlen har derfor også positive effekter bl.a. ved at understøtte sund konkurrence og danske husholdningers købekraft. Der kan derimod være et problem, hvis grænsehandlen er drevet af afgiftsforskelle eller anden regulering, som der ikke er overbevisende belæg for fx ud fra sundheds-

eller miljømæssige kriterier. Denne form for afgiftsdrevet grænsehandel kan indebære velfærdstab i Danmark og vil også betyde, at provenuet kan opnås på en mere hensigtsmæssig måde med andre skattekloder. Det er derfor relevant løbende at overvåge udviklingen i grænsehandlen.

Der er dog også andre årsager til grænsehandel end afgifts- og momsforskelle. Det kan fx være tradition, et anderledes varesortiment eller lokale komparative fordele. Forskelle i avancer og løn-veauer kan spille en rolle, ligesom det for øl og sodavand har betydning, at der fortsat ikke betales pant på øl- og sodavandsdåser i grænsebutikkerne i Tyskland. Indkøb, der foretages i forbindelse med længere ophold i udlandet, indgår også i grænsehandlen, og grænsehandlen omfatter derfor andet og mere end de indkøb, som foretages på endagsture til fx Tyskland.

2.2 Metode, usikkerhed og datagrundlag

Rapporten indeholder både skøn for grænsehandel med afgiftspligtige varer samt varer og ydelser, som ikke er afgiftspligtige i Danmark. Der skønnes ligeledes over den illegale handel med nydelsesmidler. Der er herudover foretaget skøn for udlændinges grænsehandel med udvalgte nydelsesmidler, og der er udarbejdet skøn for netto-grænsehandlen med benzin og diesel. Skatteministeriet har dog ikke grundlag for at skønne over udlændinges samlede grænsehandel i Danmark, og det er derfor ikke muligt at opgøre den samlede nettogrænsehandel ind og ud af Danmark.

Rapportens skøn bygger på en række forskellige kilder. Ligesom tidligere år er de data, der foreligger, ikke altid entydige. I nogle tilfælde bygger rapportens skøn således på en nærmere vurdering af de forskellige oplysninger samt på historiske sammenhænge mellem fx grænsehandel, forbrug og priser.

Der er særlig stor usikkerhed i opgørelsen af danskeres grænsehandel med varer, der ikke er afgiftspligtige. For de ikke-afgiftspligtige varer bygger skønnene udelukkende på Gallups interviewundersøgelse. Endvidere er der i sagens natur større usikkerhed i opgørelsen af illegal handel end legal handel.

For de punktafgiftspligtige varer er der mindre usikkerhed om udviklingen i grænsehandlen. Skatteministeriets indtægtstal for det afgiftspligtige salg i Danmark opfattes således som en sikker datakilde. Der er desuden flere datakilder, som belyser grænsehandlen med de afgiftspligtige varer. Det giver et mere solidt grundlag for at vurdere udviklingen i grænsehandlen med disse varer.

Da der ikke findes præcise data for grænsehandel og illegal handel, sigtes efter at inddrage så mange kilder som muligt. I boks 2.1 er vist en oversigt over hovedparten af de anvendte datakilder, mens de primære kilder er nærmere beskrevet i boks 2.2.

Boks 2.1. Oversigt over væsentlige datakilder

Skatteministeriets egne kilder

- TNS Gallups internetbaserede interviewundersøgelse af danskeres indkøb i udlandet
- GfK ConsumerScan paneldatasæt med husholdningers indkøb i Danmark og Tyskland
- Skatteministeriets oplysninger om afgiftsindtægter på baggrund af det afgiftspligtige salg i Danmark
- SKATs oplysninger om udviklingen i påsatte stempelmærker for tobak mv. på baggrund af indberetninger fra producenter og importører, samt oplysninger vedr. internethandel og pant- og afgiftskontroller

Bidrag fra brancheorganisationer mv.

- Deloittes opgørelse af bryggerernes salg af drikkevarer til de tyske grænsebutikker på vegne af Bryggeriforeningen
- Dansk Erhvervs spørgeundersøgelse om danskernes illegale handel og internethandel
- Salg og grænsehandel med tobak ifølge Tobaksindustrien
- A.C. Nielsen tal for cigaretsalget samt prisoplysninger fra Philip Morris International
- KPMG Project Sun på vegne af cigaretproducenterne
- Svenske bryggeriers salg af øl og cider til Tyskland fra Sveriges Bryggerier
- Omsætning mv. i de tyske grænsehandelsbutikker ifølge Fleggaard A/S
- Oplysninger om danskeres internethandel fra FDIH

Officiel statistik og øvrige offentligt tilgængelige kilder

- Danmarks Statistik samt øvrige tilsvarende statistikbureauer i Danmarks nabolande
- SoRAD – Centrum för Socialvetenskaplig Alkohol- og Drogforskning og C.A.N – Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning (Sverige)
- EU Kommissionens Excise Duty Tables
- Diverse hjemmesider (ministerier, prisoplysninger mv.)
- Sundhedsstyrelsens rygevanundersøgelser 2011-2015
- Vejdirektoratet

Øvrige kilder fremgår, hvor det er relevant, i de efterfølgende kapitler

Boks 2.2. Beskrivelse af de primære datakilder

TNS Gallup

TNS Gallup har siden 2008 gennemført kvartalsvise webbaserede interviewundersøgelser for Skatteministeriet. Heri spørges til danskeres køb af diverse varer i udlandet med henblik på at bringe varerne med hjem til forbrug. Undersøgelsen dækker derfor grænsehandel i alle lande og stort set alle varer og serviceydelser. I rapporten er tallene for grænsehandlen opdelt efter, om varerne er indkøbt af personer fra de grænsenære områder - "Grænselandet" (Åbenrå, Tønder og Sønderborg) – eller fra det øvrige Danmark. Der er relativt mange observationer for grænsehandlen med nydelsesmidler, mens der for andre kategorier kan være tale om ganske få observationer. Der er derfor betydelig usikkerhed forbundet med opgørelsen for andre varer, og der kan være store udsving fra år til år.

I 2015 viser Gallups tal et betydeligt fald i grænsehandlen med en række nydelsesmidler herunder i særdeleshed drikkevarer (alkohol og sodavand). Udviklingen i de øvrige kilder, prisudviklingen samt udviklingen i det afgiftspligtige salg og dermed det samlede forbrug understøtter ikke umiddelbart et så markant faldt. Der har i 2015 været ændret i opsætningen af den udsendte interviewundersøgelse for så vidt angår drikkevarer, og det kan ikke udelukkes, at det har medvirket til den særligt store nedgang i grænsehandlen med disse varer i 2015. Der er derfor i de fleste tilfælde skønnet en mindre nedgang i grænsehandlen med drikkevarer i 2015, end Gallups tal umiddelbart ville indikere. Det kan dog ikke udelukkes, at grænsehandlen med de omfattede nydelsesmidler rent faktisk har været, som det fremgår af Gallups undersøgelse, og det er muligt, at skønnet for 2015 vil skulle justeres, såfremt data for efterfølgende år viser noget tilsvarende.

GfK ConsumerScan

ConsumerScan er et paneldatassæt med danske husholdningers køb af udvalgte varer i Danmark og Tyskland. Undersøgelsen omfatter primært nydelsesmidler. GfK ConsumerScan vurderes at være velegnet til at måle udviklingstendensen i grænsehandlen samt priserne på diverse varer i både Danmark og Tyskland. Derimod har niveauet for indkøb i Danmark traditionelt ligget væsentligt lavere i GfK ConsumerScan end i opgørelsen af det afgiftspligtige salg i Danmark. Oplysningerne om handlen i Tyskland er ligeledes lavere, end man ville forvente. Det lavere niveau kan skyldes opgørelsesmetoden, hvor et fast panel af forbrugere registrerer deres indkøb. For det første indeholder tallene således kun varer indkøbt af husholdninger. For det andet er det sandsynligt, at de husholdninger, som indgår i denne type forbrugerpanel, ikke er repræsentative.

Deloitte på baggrund af Bryggeriforeningen

Deloitte har siden 2009 indsamlet oplysninger om danske bryggeriers salg af drikkevarer til grænsebutikkerne i Tyskland. Der er ikke tale om tal for, hvor meget danskerne køber i de tyske grænsehandelsbutikker, men et estimat for bryggeriernes salg til butikkerne. Der er imidlertid også andre nationaliteter, som køber "danske" drikkevarer i de tyske grænsebutikker. I det omfang det er muligt, er der derfor korrigeret for fx svensk handel med dansk øl i tyske grænsebutikker. Bryggeriforeningens tal ligger også efter denne korrektion på et højt niveau, som generelt ikke kan genfindes i de øvrige datakilder. Det kan bl.a. skyldes, at en del af bryggeriernes salg til grænsebutikkerne går videre til transithandel, videresalg til andre butikker i Europa eller i højere grad afspejler indkøb til lager fx inden en forventet prisstigning. De enkelte bryggeriers salgstal, som indgår i den samlede opgørelse fra Deloitte, indeholder ud over salg fra Danmark også skøn for koncernens salg til grænsebutikkerne af diverse drikkevarer, som leveres fra andre lande.

Danmarks Statistik

Danmarks Statistiks oplysninger om dansk eksport af øl og sodavand til Tyskland kan bruges som et groft pejlemærke for grænsehandlen med øl og sodavand, som andre kilder holdes op imod. Hvis eksporten skal afspejle grænsehandel, så forudsætter det dog, at hovedparten af den øl og sodavand, som sælges til danskere i grænsehandlen, er produceret i Danmark. Ligesom salgstallene fra Bryggeriforeningen korrigeres tallene for andre nationaliteters køb.

Dansk Erhverv

Dansk Erhverv fik i 2011 foretaget en undersøgelse af danskernes illegale handel med nydelsesmidler. Heri indgik skøn for, hvor store mængder øl, sodavand mv. danskerne købte illegalt. Denne undersøgelse lå til grund for Skatteministeriets skøn for den illegale handel i Status over grænsehandel 2012. Dansk Erhverv har ikke siden fået lavet en lignende undersøgelse. I denne og forrige rapport er der derfor taget udgangspunkt i tallene fra 2011, som er fremskrevet med baggrund i udviklingen i grænsehandlen og information fra SKATs kontroller.

2.3 Beregninger af ændret adfærd

Ud over skøn for grænsehandel og grænsehandlens udvikling over tid omfatter rapporten også modelbaserede skøn for virkningerne af danske afgiftsændringer.

Vurderingen af disse afgiftsbetingede adfærdsændringer er i sagens natur forbundet med væsentlig usikkerhed. Som hovedregel baseres beregningerne på en forudsætning om, at omfanget af grænsehandel afhænger lineært af prisforskellen mellem Danmark og de relevante grænsehandelslande.

Det vil sige, at grænsehandlen er nul eller på et lavt niveau – svarende til et "naturligt" niveau for grænsehandel, som ikke er drevet af afgiftsforskelle – når der ikke er, eller kun er en lille, prisforskel mellem Danmark og udlandet. Grænsehandelsincitamentet afhænger dermed af den samlede prisforskel, som består af forskellen i såvel punktafgifter og moms som forskelle i priser ekskl. moms af afgifter. For en række varer er der betydelige forskelle i nettopriser og avancer mellem Danmark og udlandet, og disse forskelle er dermed også med til at drive grænsehandlen. Hertil kommer, at der fortsat ikke er pant på engangsemballager med øl og sodavand i grænsehandlen.

I nogle tilfælde kan det være relevant at inddrage, at øgede prisforskelle – fx som følge af højere danske afgifter – kan skabe grundlag for nye grænsehandelsmønstre, som ikke er afspejlet i de aktuelle tal for den faktiske grænsehandel. Et eksempel herpå er, at højere danske tobaksafgifter vil kunne medføre, at danskere igen begynder at købe tobak i Tyskland i større omfang, hvis prisforskellen mellem Danmark og Tyskland bliver tilstrækkelig stor.

2.4 Niveauet for den samlede grænsehandel

Skatteministeriets skøn for den samlede grænsehandel er behæftet med usikkerhed, og det kan derfor være hensigtsmæssigt, at holde skønnet op imod andre kilder, der kan give en indikation af niveauet for danskernes grænsehandel, *jf. boks 2.3*.

Skatteministeriets samlede skøn for grænsehandlen i 2015 er umiddelbart noget højere end det, som kan opgøres på baggrund af oplysninger fra Fleggaard A/S om danskernes grænsehandel i Tyskland sammenholdt med landefordelingen i afsnit 1.5. Forskellen er dog noget mindre, hvis man sammenligner tallene i 2014, og endnu mindre, når der tages højde for, at Fleggaard A/S har forskudt regnskabsår.

Boks 2.3. Opregning af den samlede grænsehandel på baggrund af omsætningstal fra Fleggaard A/S vedrørende grænsehandlen i Tyskland

Fleggaard A/S (som ejer en kæde af grænsehandelsbutikker lige syd for grænsen) opgør deres omsætning fra grænsehandlen til godt 3 mia. kr. årligt i perioden 2011-2015.¹ og deres markedsandel til 44 pct. i 2015. Dermed kan det samlede marked opgøres til godt 7 mia. kr. i 2015. Andelen heraf, som handles af danskere, udgør knap 70 pct. Dermed kan den samlede danske grænsehandel i Tyskland opgøres til ca. 5 mia. kr. i 2015.

Ifølge Gallup udgjorde dansk grænsehandel i Tyskland ca. 67 pct. af danskernes samlede grænsehandel i 2015, jf. figur 1.3. På den baggrund kan den samlede danske grænsehandel opgøres til (5 mia. kr. / 67 pct. =) 7,5 mia. kr. Det er ca. 1,2 mia. kr. lavere end Skatteministeriets skøn for den samlede grænsehandel, jf. tabel 1.1. Modsat de tilsvarende beregninger i *Status over grænsehandel/2014* er Skatteministeriets skøn for den samlede grænsehandel en del højere, end hvad der kan beregnes på baggrund af oplysningerne fra Fleggaardkoncernen kombineret med landefordelingen ifølge Gallup. I 2014 bliver afvigelsen dog væsentligt mindre, idet Skatteministeriets skøn i 2014 kun er ca. 0,3 mia. kr. højere end den beregnede grænsehandel på baggrund af oplysningerne fra Fleggaard A/S og Gallup.

Da Fleggaard A/S har forskudt regnskabsår, kan tallet for den samlede tyske grænsehandel til danskere i regnskabsåret 2014/2015 på 5 mia. kr. i stedet opregnes med et gennemsnit af landefordelingen i 2014 og 2015 ifølge Gallup. Det medfører en beregnet samlet dansk grænsehandel på 8,7 mia. kr. i 2014/2015 svarende nøjagtigt til Skatteministeriets samlede korrigerede skøn i 2015.

1. Fleggaard A/S har forskudt regnskabsår, og oplysningerne dækker således regnskabsårene 2011/2012, 2012/2013, 2013/2014 og 2014/2015, mens Skatteministeriets øvrige oplysninger dækker hele kalenderår.
Kilde: Fleggaard A/S og egne beregninger.

2.5 Metode vedrørende brændstoffer

Skøn for grænsehandlen med brændstof til biler (person- og lastbiler) er forbundet med nogle særskilte metode- og datamæssige udfordringer.

Som nævnt defineres grænsehandlen som danske forbrugeres indkøb i udlandet med henblik på forbrug her i landet. For benzin og diesel er der imidlertid foretaget skøn for nettogrænsehandlen. Hvis der fx købes benzin i Danmark, som bruges på en tur i Tyskland, så er der tale om grænsehandel i dansk favør. Hvis der derimod tankes i Tyskland på vej til Danmark, så er den mængde benzin, som tanken rummer ved passage af grænsen, grænsehandel i dansk udfavør (eller i udenlandsk favør). Hvis der fx købes 15 liter benzin i Tyskland, som forbruges i Danmark, mens der samtidig købes 10 liter benzin i Danmark, som anvendes i Tyskland, vil der samlet være en nettogrænsehandel på 5 liter i udenlandsk favør.

Det er ikke muligt at opgøre, hvor meget benzin og diesel, der købes i Danmark, som bruges i udlandet, eller hvor meget benzin og diesel, der købes i udlandet, som anvendes i Danmark. Derfor opgøres grænsehandlen med benzin og diesel som en nettogrænsehandel.

Det er heller ikke muligt at opgøre grænsehandlen med benzin og diesel på baggrund af interviewundersøgelser, som ellers benyttes for andre afgiftspligtige varer. Opgørelsen af grænsehandlen med motorbrændstoffer bygger derfor på en indirekte beregning, hvor forbruget af benzin og diesel i Danmark opgøres. Herefter kan grænsehandlen med benzin og diesel (netto) opgøres som forskellen mellem dansk forbrug og det afgiftspligtige salg.

2.5.1 Beregning af forbrug af benzin og diesel

Forbruget af benzin og diesel opgjort i liter er beregnet med udgangspunkt i Vejdirektoratets tal for antal kørte kilometer af danske biler på danske veje⁵. Data fra Vejdirektoratet indeholder kørte kilometer opdelt på de forskellige køretøjer, dvs. personbil, lastbil mv., men også for personbil og varebil på brændstof (benzin eller diesel). Der omregnes fra kilometer til liter på baggrund af en gennemsnitlig energieffektivitet for hver kategori af køretøjer.

For 2015 er der endnu kun offentliggjort en sum for antallet af kørte kilometer, som er lagt til grund for skønnet over udviklingen i antallet af kørte kilometer for de forskellige køretøjer. I efteråret 2016 forventes det, at antallet af kørte kilometer for 2015 vil blive opdelt på de forskellige køretøjer, hvilket kan medføre senere ændring i skønnet for grænsehandel i 2015. Lastbilindekset fra Vejdirektoratet viser, at trafikarbejdet med lastbiler i 2015 er steget mindre end det samlede nationale trafikarbejde. Langt størstedelen af trafikarbejdet kommer fra personbiler, og der er derfor lagt vægt på, at udviklingen her skal have samme tendens som tidligere år. Medmindre der foreligger anden information, er det forudsat, at udviklingen i 2015 svarer til udviklingen for hele trafikarbejdet. Det gælder fx for taxaer, motorcykler og knallerter, hvor antallet af kørte kilometer dog er begrænset.

For at beregne forbruget på baggrund af kørte kilometer skal der fastlægges en energieffektivitet. Bilbestanden for de enkelte år fordeles på biltype og alder. For personbiler fastlægges energieffektiviteten på baggrund af data fra Danmarks Statistik om nyregistrerede personbilers energieffektivitet. Dvs., en benzinbil fra 2008 har samme energieffektivitet i alle årene. Opdeling af benzin og diesel sker på baggrund af fordelingen fra nyregistrerede biler, som antages fastholdt i alle årene. Der tages dermed ikke højde for evt. forskelle i levetid. På baggrund heraf fås en vægtet energieffektivitet for bestanden af personbiler fordelt på benzin og diesel hvert år. Der trækkes 10 pct. fra, da den angivne brændstoføkonomi er under testkørsel. Varebilernes brændstoføkonomi antages at være ca. 70 pct. af personbilens angivne brændstoføkonomi.

Det antages, at lastbiler kører 3 km pr. liter (diesel), busser (diesel) 4 km pr. liter, knallerter (benzin) 38 km pr. liter og motorcykler (diesel) 19 km. pr. liter. Brændstofforbruget for disse køretøjer antages konstant i perioden fra 2010 til 2015.

Det forudsættes indirekte, at alle biler kører lige langt, da alle biler vægter lige meget i antallet af kørte kilometer. Da nyere biler formentlig kører flere kilometer end ældre biler, vil den gennemsnitlige energieffektivitet for bestanden formentlig også være højere, hvilket taler for, at forbruget i Danmark er lavere end beregnet. Beregningen af det samlede brændstofforbrug fra danske køretøjer er be hæftet med væsentlig usikkerhed.

Udlændinges kørsel på danske veje skal herudover medregnes, da det forudsættes, at en del af det brændstof, udlændinge forbruger på danske veje, er købt i Danmark. Det er dermed ikke grænsehandel, men skal tælles med i det beregnede forbrug, der købes i Danmark.

Vejdirektoratet offentliggør tal for udlændinges kørsel i Danmark fordelt på biltype. Der er usikkerhed forbundet med tallene, da de baseres på døgnmålinger og derefter opregnes for et år, *jf. tabel 2.1*.

⁵ Hovedparten af Vejdirektoratets tal er baseret på data indsamlet i forbindelse med det årlige syn af motorkøretøjer. Synsdata indeholder også kørsel i udlandet, men Vejdirektoratets tal er søgt korrigeret herfor. De anvendte tal fra Vejdirektoratet kan findes på www.vd.dk

Tabel 2.1. Udenlandske køretøjers kørsel på danske veje

Mio. km	2009	2014	Pct.
Personbil	1.428	1.036	-27
Varebil	81	98	21
Lastbil	273	453	66
Bus	9	13	44
I alt	1.791	1.600	-11

Kilde: Vejdirektoratet

I 2009 kørte udenlandske personbiler ca. 1.428 mio. kilometer på danske veje, mens tallet er faldet til 1.036 mio. km i 2014. Udenlandske personbiler på danske veje vurderes primært at være turister, der er på ferie i Danmark eller kører igennem Danmark på vej på ferie i fx Sverige eller Norge. Nedenfor gennemgås mulige forklaringer på faldet i kørte kilometer af udenlandske personbiler.

CO₂-udledningen pr. kilometer er faldet for både danske og udenlandske biler fra 2010-2014⁶. Da udledningen af CO₂ fra fossile brændstoffer er konstant, betyder et fald i CO₂-udledningen pr. kilometer, at der køres flere kilometer pr. liter brændstof. Selvom der tages højde for den forbedrede energieffektivitet, synes faldet i kørte kilometer med udenlandske personbiler stadig lavt i 2014. Især taget i betragtning, at 2009 var præget af lavkonjunktur.

Antallet af turistovernatninger i Danmark er steget med ca. 11 pct. fra 2009 til 2014. Et fald i antallet af kørte kilometer samtidig med en stigning i antal overnatninger kan skyldes, at opholdene i Danmark er blevet længere. På grund af den økonomiske situation i 2009 burde antallet af overnatninger dog alt andet være steget siden 2009. Der kan således ikke peges på en mulig årsag til det markante fald i kørslen med udenlandske personbiler i Danmark.

På baggrund af ovenstående er antal liter benzin, der forbruges af udlændinge i Danmark, nedjusteret med 10 mio. liter årligt fra 150 mio. liter i 2009 til 100 mio. liter i 2014 og 2015.

Antallet af kørte kilometer med udenlandske lastbiler er steget betydeligt fra ca. 273 mio. km i 2009 til 453 mio. km i 2014. Samme tendens ses i ITDs grænsetælling⁷, hvor antallet af lastbiler, der kører ind i Danmark, i gennemsnit er steget siden 2009. Stigningen skyldes primært, at der kommer flere lastbiler fra Østeuropa.

For diesel betyder stigningen i antallet af kørte kilometer formentlig, at der tankes mere diesel i Danmark, som også forbruges i Danmark. Derfor er andelen af udenlandske køretøjers forbrug af diesel i Danmark som andel af det samlede afgiftspligtige salg i Danmark øget. Det mindsker skønt for grænsehandlens andel af det indenlandske salg.

Udover ovenstående, anvendes der for benzin også en beregningsmodel, der tager udgangspunkt i de observerede prisforskelle på benzin mellem henholdsvis Danmark, Tyskland og Sverige. Her afhænger grænsehandlen af prisforskellen mellem landene med udgangspunkt i priser i Danmark, Tyskland og Sverige i medio januar hvert år.

⁶ Monitoring CO₂ emissions from new passenger cars and vans in 2014, European Environment Agency

⁷ ITD Grænsetælling 4 kvartal 2015 dokumentation

Der er betydelig forskel på skøn for grænsehandlen, som de to metoder når frem til vedr. benzin. Metoden med beregnet forbrug indikerer en nettogrænsehandel i dansk favør, mens modellen baseret på prisforskelle indikerer, at der er grænsehandel i udenlandsk favør. Metoden, hvor der beregnes et forbrug, er følsom overfor forudsætninger om fx energieffektivitet og udlændinges kørsel i Danmark. Derfor lægges der mere vægt på modellen baseret på prisforskellen.

For diesel anvendes som udgangspunkt samme tilgang som for benzin, hvor grænsehandlen opgøres som forskellen mellem det beregnede forbrug og det afgiftspligtige salg. Der lægges dog til grund, at grænsehandlen med diesel kun udgør ca. 35 pct. af forskellen mellem det beregnede forbrug og afgiftspligtigt salg, da en del af forskellen blandt andet kan tilskrives forbrug i entreprenørmaskiner, jf. *Status over grænsehandel 2012*.

Som en anden måde til at skønne over grænsehandlen med diesel er det i tidligere grænsehandelsrapporter lagt til grund, at grænsehandlen udgør ca. 9 pct. af det samlede salg, jf. *Status over grænsehandel 2012*. Det danske afgiftspligtige salg fordeles på skøn på danske køretøjer på danske veje, udenlandske køretøjer på danske veje, skøn over grænsehandel mv. Som følge af, at der er øget kørsel med udenlandske lastbiler i Danmark og der er flere personbiler, der anvender diesel, er der korrigeret herfor i skønnet af grænsehandlens andel af det samlede afgiftspligtige salg. Det skønnes, at grænsehandlen udgør ca. 8,5 pct. af det afgiftspligtige salg. Denne model tager ikke højde for, at ændringer i relative priser på benzin og diesel i Danmark og nabolandene påvirker grænsehandlens andel af det samlede forbrug. Udviklingen i fx verdensmarkedsprisen påvirker dog i udgangspunktet landene ens, jf. *kapitel 7*, så det skal primært være afgiftsændringer eller ændringer i øvrige omkostninger og avance mv., som forklarer prisforskellene.

2.5.2 Virkninger af afgiftsændringer

Der er usikkerhed om, hvordan forbrug og grænsehandel med benzin og diesel påvirkes af ændringer i de relative priser. Desuden vil priselasticiteten i efterspørgslen efter brændstof være mindre på kort sigt end på lang sigt. Det skyldes, at prisen på brændstof på sigt også vil påvirke valget af bil. En højere pris på brændstof kan således øge tilskyndelsen til at købe en bil med en god brændstoføkonomi (eller til at lade være med at købe bil), ligesom en højere pris på brændstof på både kort og lang sigt vil påvirke omfanget af kørsel.

Usikkerheden om priselasticiteten skyldes blandt andet, at der kan være en vis tidsforskydning mellem ændringer i priserne og udviklingen i grænsehandlen. Hvis det tidligere har været billigst at købe benzin i Tyskland, men nu er blevet billigere i Danmark, kan der gå noget tid, før bilisterne er fuldt orienteret om prisændringen og derfor handler benzin i Danmark.

Herudover er der en omkostning, primært i form af et tidstab, ved at køre ind for at tanke på den billigste side af grænsen, frem for at vente til tanken er næsten tom. Det medfører, at det ved meget små prisforskelle ikke kan betale sig at at tanke, hvis der ikke er meget plads i tanken. Hvis tanken er tæt på tom, og man er tæt på grænsen til et land, hvor prisen er lavere, vil fordelene ved at krydse grænsen og tanke til en lavere pris imidlertid være større, og den kan overstige omkostningen.

Hvis prisforskellen overstiger tidsomkostningen, må grænsehandlen forventes at være stor, da det kan betale sig for en stor gruppe at grænsehandle. Denne gruppe vokser med prisforskellen, men kun indtil prisforskellen når en vis grænse, hvor potentialet for flere grænsehandlere er udtømt. Grænsehandlens følsomhed over for prisforskelle opgjort pr. liter skønnes således at være størst, når der som udgangspunkt er en lille prisforskel mellem landene.

Elasticiteterne er skønnet på baggrund af erfaringer fra 90'erne og begyndelsen af 00'erne, hvor der var store afgifts- og prisforskelle mellem Danmark og Tyskland, og hvor store bevægelser i de relative priser gjorde det muligt at estimere pris- og grænsehandelsfølsomheden med en vis præcision. Der er derfor tale om estimater, som er baseret på relativt gamle observationer.

I beregningerne i rapporten anvendes en priselasticitet i forbruget på ca. -0,2 for benzin. Priselasticiteten for det samlede afgiftspligtige salg i Danmark skønnes at være 0,5-0,6. En stigning i prisen på 10 pct. vil derfor medføre et fald i forbruget af benzin på 2 pct. og en stigning i grænsehandlen (svarende til et lavere salg, der forbruges i udlandet) på ca. 3-4 pct.

For dieseldrevne personbiler anvendes nogenlunde samme tilgang som for benzinbiler. For lastbiler er det imidlertid anderledes. Lastbiler kan køre længere på en fuld tank og har dermed bedre muligheder for at planlægge køb af brændstof i de forskellige lande. Skøn over grænsehandlen med diesel til store køretøjer tager blandt andet udgangspunkt i oplysninger om, hvor det bedst kan betale sig at købe diesel kombineret med oplysninger om antallet af lastbiler, der har mulighed for at tanke i det pågældende land samt transportstatistik for antallet af ture til og fra Danmark.

Virkningen af afgiftsændringer på grænsehandel og forbrug af diesel i Danmark er, på samme måde som benzin, behæftet med stor usikkerhed.

Antallet af ture til og fra Danmark fordeles på nationalitet, ligesom der foretages skøn over de lastbiler, der kun er i transit i Danmark. Det er desuden antaget, at der er præference for at tanke i hjemlandet. Der kan også være forhandlet en lavere pris end listepriisen for lastbilerne i Danmark, hvilket betyder, at der skal være en større prisforskel i listepriiserne, før der er incitament for den danske lastbil til at tanke i udlandet. Med ens priser i Europa vil der således være grænsehandel i dansk favør, da danske lastbiler vil tanke i Danmark og køre til udlandet.

Grænsehandlens følsomhed over for afgiftsændringer er som for benzin baseret på en modelberegning. En stigning i prisen på 10 pct. skønnes at medføre et fald i grænsehandlen i dansk favør på ca. 4 pct. og et fald i forbruget på ca. 1 pct. Effekten på grænsehandlen af en stigning i prisen påvirker små og store dieselskøretøjer forskelligt. Grænsehandelseffekten er størst for store køretøjer⁸.

I kapitel 7 er der foretaget en række opdateringer i forhold til *Status over grænsehandel 2014*. Udover opdatering af satser, afgiftsgrundlag og priser er der foretaget yderligere justeringer. Som følge af at flere personbiler anvender diesel, justeres fordelingen af diesel mellem små og store køretøjer. Grænsehandelseffekten er størst for lastbiler, og når deres andel af det samlede afgiftspligtige salg af diesel falder, vil der være en mindre effekt på grænsehandlen og dermed provenuet fra brændstofafgifterne ved en ændring af brændstofafgifterne. En ændring af afgifterne på brændstof skønnes at medføre en effekt på de øvrige bilafgifter. Fx vil en nedsættelse gøre det billigere at køre bil, og dermed på sigt påvirke sammensætningen og antallet af biler.

Den afledte effekt på provenuet fra de øvrige bilafgifter ved at ændre brændstofafgifterne er ligeledes justeret i forhold til tidligere rapporter. Det skyldes blandt andet, at registreringsafgiftens højeste sats er nedsat fra 180 pct. til 150 pct., men også at der generelt købes mindre biler med en bedre energieffektivitet, hvilket giver et lavere provenu fra registreringsafgiften og de løbende bilafgifter. Begge dele trækker i retning af en mindre provenuvirkning (og en lavere selvfinansieringsgrad) fra de øvrige bilafgifter, når brændstofafgifterne nedsættes. Provenuvirkningen fra de øvrige bilafgifter er nedjusteret med ca. 36 pct. i forhold til tidligere rapporter.

⁸ Grænsehandel med diesel er nærmere uddybet i *Rapport om grænsehandel 2001*.

3. Alkohol

3.1 Sammenfatning

Danskernes grænsehandel med alkohol skønnes at være faldet i takt med, at danskernes samlede alkoholforbrug er faldet. Det er især grænsehandlen med spiritus, øl og alkoholsodavand, som er faldet. Det største fald ses for spiritus, hvor grænsehandlen er faldet med godt 26 pct. siden 2013, mens grænsehandlen (inkl. illegal handel) med øl er faldet 12 pct., og alkoholsodavand er faldet knap 6 pct. Udviklingen skal ses i lyset af, at ølafgiften blev nedsat med 15 pct. i juli 2013, mens afgiften på spiritus er fastholdt uændret, hvorved den reale afgiftsværdi er udhulet i takt med forbrugerprisstigningerne i perioden. Grænsehandlen med vin skønnes uændret til trods for en mindre afgiftsstigning i 2015.

Der er stor usikkerhed ved vurderingen af grænsehandlen med alkohol, men det skønnes generelt, at grænsehandlen med alkohol udgør omkring 18 pct. af danskernes samlede alkoholforbrug i 2015. De samlede afgiftsindtægter fra alkohol udgør knap 4 mia. kr. i 2015, hvoraf indtægterne fra vinafgiften udgør ca. 45 pct.

Baseret på de seneste skøn for udviklingen i det samlede forbrug, det afgiftspligtige salg og grænsehandlen vurderes selvfinansieringsgraden for spiritus og øl at være faldet siden 2013, mens selvfinansieringsgraden for vin skønnes nogenlunde uændret. Udviklingen i selvfinansieringsgraden følger af den generelle udvikling i grænsehandlen.

3.2 Udlændinges grænsehandel med alkohol

Det afgiftspligtige salg af alkohol i Danmark købes og forbruges ikke nødvendigvis alene af danskere. For at kunne opgøre danskernes samlede forbrug af alkohol, er det derfor nødvendigt at vide, hvor stor en andel af det indenlandske salg, der forbruges af udlændinge.

Som følge af de høje danske afgifter og avancer er det primært svenskere og i et vist omfang nordmænd, der har et incitament til at grænsehandle alkohol i Danmark. Udlændinges grænsehandel med alkohol i Danmark er derfor baseret på skøn over svenskere og nordmænds grænsehandel i

Danmark, mens turisters køb af alkohol i Danmark antages at være proportionalt med danskernes køb af alkohol i udlandet. Udlændinges grænsehandel med alkohol i Danmark er faldet lidt de seneste år og skønnes til ca. 23 mio. liter i 2015, *jf. tabel 3.1*.

Udlændinges grænsehandel med spiritus og vin er uændret siden 2013, mens deres køb af øl er faldet på trods af afgiftsnedsættelsen i Danmark og afgiftsforhøjelser i Sverige. Det kan dog skyldes, at faldet i den svenske kronekurs i samme periode har forringet svenskeres købekraft i Danmark.

Tabel 3.1. Udlændinges grænsehandel med alkohol i Danmark

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spiritus	2,50	3,00	2,50	2,75	2,75	2,75
Vin	4,00	7,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Øl	10,00	15,00	20,00	20,00	15,00	15,00
Samlet	16,50	25,00	27,50	27,75	22,75	22,75

Anm.: Det er antaget, at nordmænd mv. grænsehandler ca. 1 mio. liter vin og spiritus. Den norske grænsehandel med øl er fremskrevet med udviklingen i den svenske grænsehandel med øl i Danmark.

Kilde: Centralförbundet för alkohol- och Narkotikaupplysning, Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning. (SoRAD), Centralförbundet för Alkohol- och Narkotikaupplysning (C.A.N.) og egne beregninger.

Svenskerne kan i overensstemmelse med EU-reglerne grænsehandle store mængder alkohol i Danmark. Når EU-borgere rejser mellem EU-lande kan punktafgiftspligtige varer som alkohol medbringes afgiftsfrit, hvis varerne er bestemt til eget forbrug. Blandt de europæiske lande er der derfor ingen fast grænse for, hvor meget alkohol der kan medbringes på tværs af grænserne⁹. I Norge er der strengere regler for indførelse af alkohol. Det er derfor i langt mindre grad muligt for nordmændene at grænsehandle store mængder alkohol i Danmark.

3.3 Illegal handel med alkohol

Prisforskelle til udlandet kan tilskynde til grænsehandel, men også til mere eller mindre systematisk illegal handel med bl.a. alkohol. Vurderingen af den illegale handel er baseret på en opgørelse fra Dansk Erhverv i 2011¹⁰. Det skønnes bl.a. på baggrund af Dansk Erhvervs undersøgelse, at spiritus og vin ikke er genstand for illegal handel i nævneværdigt omfang. Den illegale handel med øl og alkoholsodavand skønnes at udgøre henholdsvis 30 mio. liter og 4 mio. liter i 2015, *jf. tabel 3.2*.

Tabel 3.2. Danskernes illegale handel med alkohol

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Øl	39	35	45	35	30	30
Alkoholsodavand	2	4	4	4	4	4
I alt	41	39	49	39	34	34

Kilde: Dansk Erhverv, SKAT og egne beregninger.

⁹ I det tilfælde at der medbringes alkohol eller andre punktafgiftspligtige varer, der ikke er til eget forbrug, skal der betales afgift i hjemlandet. For at kunne bedømme, om der er tale om afgiftsfri indførelse af alkohol (og tobak), er der i EU's cirkulationsdirektiv fastsat en række vejledende mængder.

¹⁰ Dansk Erhverv Perspektiv #5, april 2012

Den illegale handel med øl tager afsæt i Dansk Erhvervs opgørelse i 2011 og er i de efterfølgende år fremskrevet på baggrund af udviklingen i grænsehandlen med øl ifølge Gallup. Desuden inddrages information om træfprocenterne ved SKATs pant- og afgiftskontrol. Gallups opgørelse viser et markant fald i grænsehandlen med øl i 2015, hvilket taler for et yderligere fald i den illegale handel med øl. SKATs træfprocenter viser dog en stigning i antallet af pant- og afgiftsreguleringer ved kontrolbesøg i både 2014 og 2015. Det kan skyldes øget illegal handel, men kan også følge af en mere effektiv og målrettet indsats. Antallet af kontrolbesøg er mere end halveret siden 2013, hvorfor stigningen i SKATs træfprocent primært skønnes at være et udtryk for en mere målrettet indsats.

3.4 Spiritus

Den danske afgift på spiritus er ligesom afgifterne på vin og øl samt tobak harmoniseret i EU, idet der er fastsat en minimumsafgift på 40,99 kr. pr. liter ren alkohol (550 EUR pr. hl). Derudover må lande med en afgift under 74,52 kr. pr. liter ren alkohol (1.000 EUR pr. hl) ikke reducere afgiften yderligere, mens lande med en afgift over dette niveau ikke må reducere afgiftssatsen til under 1.000 EUR pr. hl ren alkohol. I Danmark er afgiften 150 kr. pr. liter ren alkohol (svarende til knap 2.011 EUR pr. hl), og den har ikke været ændret siden 2003.

3.4.1 Afgiftspligtige salg af spiritus

Provenuet fra spiritusafgiften var ca. 1,2 mia. kr. i 2015 og har været stigende siden 2010. Afgiften har været uændret i hele perioden og skyldes således et større afgiftspligtigt salg, *jf. tabel 3.3*.

Tabel 3.3. Afgiftspligtige salg af spiritus med 40 pct. vol.

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I alt	17,1	17,7	17,9	18,8	19,2	20,0
Provenu, mio. kr.	1.028	1.062	1.074	1.127	1.154	1.201

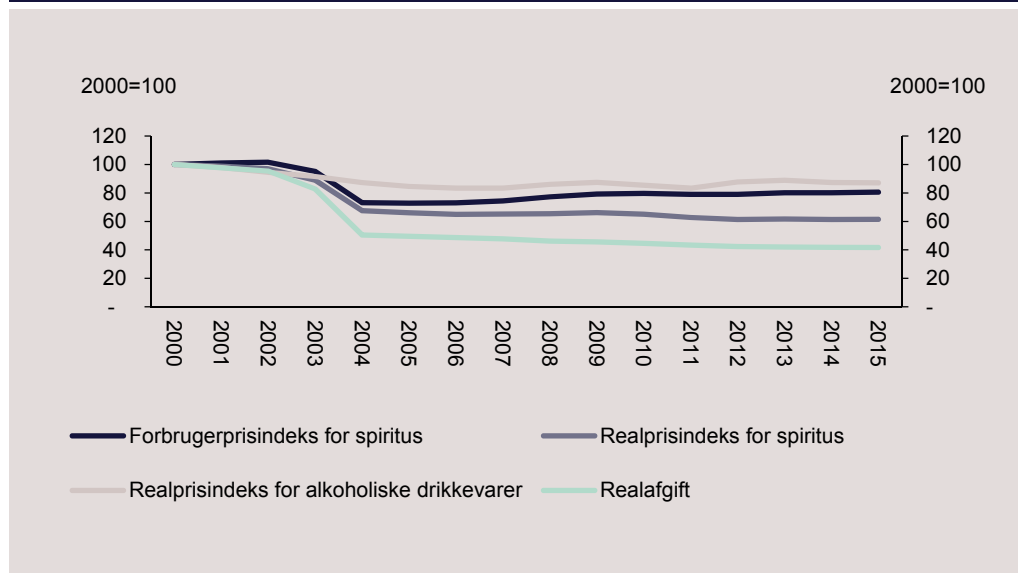
Anm.: Opgjort efter nationalregnskabsprincip.
Kilde: Skatteministeriet.

3.4.2 Priser på spiritus

Siden 2000 er forbrugerprisen på spiritus faldet med knap 20 pct., mens den reale pris er faldet med ca. 40 pct., *jf. figur 3.1*. Realafgiften på spiritus, dvs. afgiften målt i forhold til udviklingen i forbrugerpriserne, er faldet med knap 60 pct. siden 2000 som følge af især en markant afgiftsnedsættelse i 2003 i forbindelse med ophævelsen af 24-timers reglen¹¹, hvor afgiften blev nedsat fra 275 kr. til 150 kr. pr. liter ren alkohol. Siden da har afgiften på spiritus været uændret og er dermed faldet i reale termer. Det har medvirket til, at realprisen på spiritus har været svagt aftagende siden 2004. I samme periode har realprisen på alle alkoholiske drikkevarer været nogenlunde konstant.

¹¹ En yderligere beskrivelse af afgiftsnedsættelsen på spiritus fremgår af Rapport om grænsehandel 2004, som kan findes på Skatteministeriets hjemmeside www.skm.dk.

Figur 3.1. Prisindeks for spiritus (2000=100)



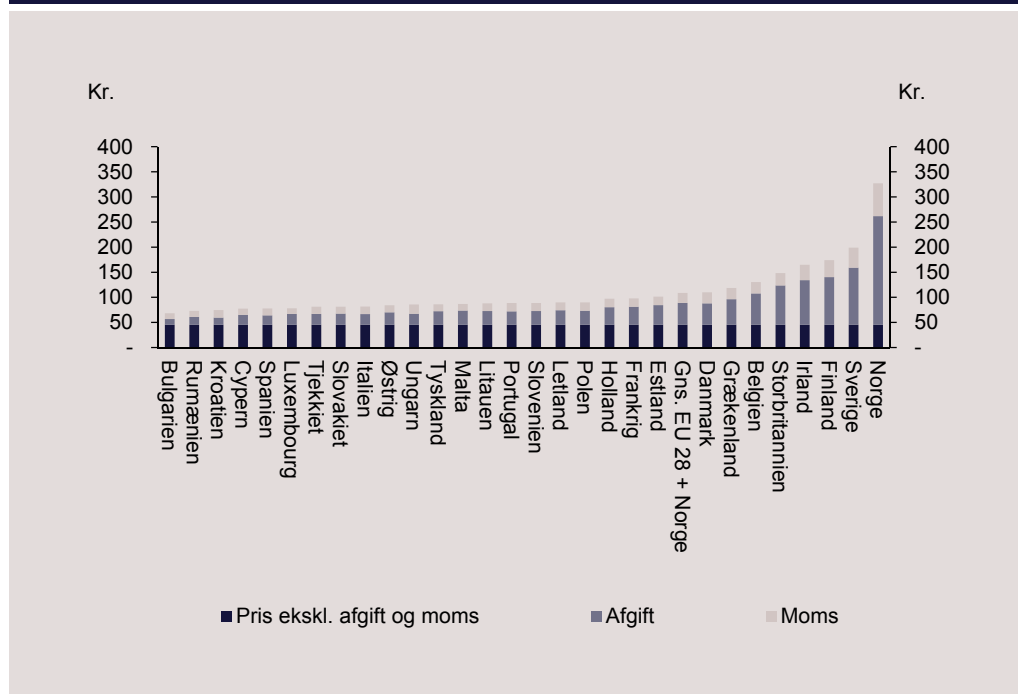
Anm.: Det bemærkes, at spiritusbaserede alkoholsodavand indgår i opgørelsen af spiritus.
 Kilde: Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

En sammenligning af de forskellige priselementer i en 70 cl. flaske spiritus med et alkoholindhold på 40 pct. vol. viser, at den danske afgift og moms nogenlunde ligger på niveau med EU gennemsnittet, jf. figur 3.2. I sammenligningen er der taget udgangspunkt i en flaske spiritus til 109,95 kr.¹² svarende til en nettopris på godt 45 kr. Kun 7 lande har en højere detailpris for samme flaske spiritus sammenlignet med Danmark, mens 21 lande har en lavere detailpris som følge af lavere afgift og moms. Den billigste spiritus kan købes i Bulgarien og den dyreste i Norge. I vores nabolande Tyskland og Sverige kan samme flaske spiritus købes til henholdsvis ca. 86 kr. og 200 kr.

Ifølge Gallup blev samlet set godt 60 pct. af den grænsehandlede spiritus købt i Tyskland i 2015, mens ca. 6 pct. blev købt i Spanien og knap 5 pct. blev købt i Grækenland. Danskerne køber dog også spiritus i Norge og Sverige, selvom afgiften her er væsentligt højere end i Danmark. Det skal ses i lyset af, at Norge og Sverige er populære rejsemål for danskere, og at der således også er andre faktorer end priser (og dermed afgifter), som er med til at forklare grænsehandlen.

¹² Heraf udgør momsen ca. 22 kr., afgiften på spiritus udgør 42 kr. og emballageafgiften udgør 80 øre.

Figur 3.2. Preiselementer for spiritus 70 cl. 40 pct. vol. pr. januar 2016



Kilde: EU-kommissionen, Excise Duty Tables, januar 2016, det norske Finansministerium og egne beregninger.

3.4.3 Grænsehandel med spiritus

Ifølge TNS Gallups interviewundersøgelse er grænsehandlen med spiritus faldet markant siden 2012 og særligt meget i 2015, hvor grænsehandlen udgjorde ca. 1,9 mio. liter, *jf. tabel 3.4*. Sammenlignet med en typisk flaske spiritus købt i Danmark til 109,95 kr. for 70 cl (ca. 157 kr. pr liter) har danskerne i gennemsnit haft en besparelse på 43 kr. pr. liter spiritus ved grænsehandel i 2015.

Tabel 3.4. Grænsehandel med spiritus ifølge Gallup

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mio. liter						
Øvrige Danmark	3,4	2,9	3,4	3,2	2,9	1,7
Grænseland	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Danmark i alt	3,6	3,1	3,6	3,4	3,1	1,9
heraf grænsehandel i Tyskland	2,2	1,9	2,4	2,0	1,9	1,1
heraf grænsehandel i andre lande	1,4	1,3	1,2	1,4	1,1	0,8
Priser ved grænsehandel, kr. pr. liter						
Øvrige Danmark	114,77	115,93	109,94	117,74	124,06	115,22
Grænselandet	104,72	112,69	110,77	109,70	116,86	104,63
Danmark i alt	114,13	115,70	109,99	117,26	123,65	114,41

Kilde: TNS Gallup.

Gallups undersøgelse er den eneste indikator for udviklingen i grænsehandlen med spiritus. Skatteministeriets skøn for grænsehandel med spiritus har derfor historisk ligget tæt op ad Gallups undersøgelse. På baggrund af Gallups undersøgelse er det tilsvarende i denne rapport lagt til grund, at grænsehandlen med spiritus udgjorde 3 mio. liter i 2014, *jf. tabel 3.5*. Det meget kraftige fald i grænsehandlen med spiritus i 2015 ifølge Gallup kan muligvis skyldes andre faktorer, og Skatteministeriets skøn for 2015 afspejler derfor ikke fuldstændig udviklingen ifølge Gallup, *jf. kapitel 2*.

Faldende danske priser har dog alt andet lige medført en relativt mindre økonomisk fordel ved grænsehandlen med spiritus, hvilket vil tilsige et fald i grænsehandlen med spiritus. Omvendt er prisfordelen ved grænsehandlen ifølge Gallup steget i 2015. Sammenholdt med det øgede danske salg er det i denne rapport med betydelig usikkerhed lagt til grund, at grænsehandlen med spiritus er faldet til 2,5 mio. liter i 2015. Det kan dog ikke afvises, at det fald, der ses i tallene fra Gallup, rent faktisk har fundet sted. Såfremt tendensen bekræftes i data for de næste år, vil skønnet blive justeret.

Tabel 3.5. Sammenligning af skøn over grænsehandel med spiritus

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gallup	3,6	3,1	3,6	3,4	3,1	1,9
Skatteministeriets skøn	3,6	3,2	3,6	3,4	3,0	2,5

Kilde: TNS Gallup og egne beregninger.

Det samlede forbrug af spiritus i Danmark kan opgøres på baggrund af det afgiftspligtige salg, skøn for grænsehandlen og udlændinges handel i Danmark, *jf. bilag 1*. Opgørelsen viser, at danskernes spiritusforbrug har været stigende de senere år efter at have været faldende siden 2004. Grænsehandlen med spiritus skønnes at udgøre knap 13 pct. af det samlede forbrug i 2015.

3.4.4 Virkning af afgiftsændringer på spiritus

I dette afsnit illustreres mulige virkninger af ændrede afgifter på spiritus. Der er tale om modelbase-rede skøn, som er forbundet med betydelig usikkerhed. Antagelserne bag beregningerne er de samme som i tidligere grænsehandelsrapporter, men er opdateret på baggrund af den nyeste information og udviklingen i grænsehandel mv.

Antagelserne om priser for det danske og udenlandske marked for spiritus fremgår af tabel 3.6, mens antagelserne om forbrugselasticiteter mv. fremgår af boks 3.1.

Tabel 3.6. Forudsætninger om markedet for spiritus i Danmark i 2015

Kr. pr. flaske 70 cl.	
Pris i Danmark	100,00
Pris i Tyskland	80,00
Pris i Sverige	195,00
Pris i Øst-, Sydeuropa og "tax-free"	75,00

Kilde: Prisoplysninger fra diverse hjemmesider i Tyskland, Sverige, Spanien, Grækenland, Italien og taxfree shops.

Boks 3.1. Beregningsantagelser

- Det antages, at forbruget af spiritus stiger med 0,65 mio. liter, når prisen på en flaske spiritus falder med 10 kr., heraf antages 0,25 mio. liter at følge af et mindre forbrug af øl.
- Grænsehandlen antages at afhænge lineært af fordelen (prisforskellen) ved at grænsehandle i hhv. Øst- og Sydeuropa og Tyskland.
- Salg til udlændinge antages at afhænge lineært af prisforskellen mellem Danmark og Sverige.
- Indenlandsk salg til danskere beregnes som forskellen mellem forbrugsændringen og grænsehandelsændringen.

Med de anvendte forudsætninger vil en forhøjelse af spiritusafgiften, svarende til en prisstigning på 5 kr. for en flaske, medføre et dansk mindreforbrug på godt 0,3 mio. liter, *jf. tabel 3.7*. Det danske salg skønnes at falde med ca. 0,9 mio. liter, mens grænsehandlen skønnes at stige med knap 0,6 mio. liter. Afgiftsstigningen indebærer et nettoprovenu til staten på godt 29 mio. kr.

Den samfundsøkonomiske nettovirkning ved en afgiftsforhøjelse består på den positive side af en helbredsgevinst, som følge af at forbruget af spiritus falder. På negativsiden er der et forvridningstab, som dels skyldes at forbrugssammensætningen ændres ift. det ønskede før afgiftsændringen og dels øgede tids- og transportomkostninger samt tab af moms- og afgiftsindtægter på grund af øget grænsehandel. Ved det aktuelle afgiftsniveau for spiritus skønnes nettoeffekten på samfundsøkonomien af en afgiftsforhøjelse på 5 kr. pr. flaske at være godt -54 mio. kr.

En afgiftsændring svarende til en prisstigning på 5 kr. pr. flaske fra afgiftsniveauet i 2015 skønnes at have en selvfinansieringsgrad på ca. 76 pct. Selvfinansieringsgraden ved en afgiftsstigning angiver, hvor meget det umiddelbare merprovenu efter tilbageløb mindskes som følge af adfærdsendringer. Den relativt lavere selvfinansieringsgrad sammenlignet med *Status over grænsehandel 2014* følger af den lavere grænsehandel samtidig med, at prisforskellen til Øst- og Sydeuropa og Sverige skønnes at være steget, mens prisforskellen til Tyskland skønnes at være faldet i 2015 sammenlignet med 2013.

Tabel 3.7. Virkninger af danske afgiftsændringer på spiritus

Dansk pris	Dansk forbrug	heraf købt i DK	heraf købt i udlandet	Udlændinges købt i DK	Nettoprovenu	Samfund netto	heraf danske borgere	Helbredsomkostninger	Selvfinansieringsgrad
Kr. pr. 70 cl.	Mio. liter (40 pct. vol.)				Mio. kr.				Pct.
105,0	19,4	16,4	3,1	2,55	29	-54	-96	13	76
100,0	19,8	17,3	2,5	2,75	0	0	0	0	0
95,0	20,1	18,2	1,9	2,95	-42	46	101	-13	64

Anm: Selvfinansieringsgraden er opgjort ekskl. arbejdsudbud, og der er forudsat et tilbageløb på 20 pct. i overensstemmelse med tidligere rapporter.
Kilde: Egne beregninger.

3.5 Vin

Afgiften på vin er harmoniseret i EU, hvor der formelt er fastsat en minimumsafgift. Minimumsafgiften på vin er dog sat til 0 og flere europæiske lande har ikke afgift på vin. Afgiften på vin er i Danmark opdelt i tre afgiftsklasser. Der til er der en tillægsgift for mousserende vine og frugtvin.

Afgiften på vin er blevet forhøjet flere gange de seneste par år og senest i januar 2015 som en del af indekseringen af en række punktafgifter frem til 2020. Afgiften på vin er 11,61 kr. pr. liter for vin med et alkoholindhold mellem 6 pct. vol. og 15 pct. vol. (bordvin).

3.5.1 Afgiftspligtige salg af vin

Siden 2010 har afgiftsprovenuet fra vinafgiften været stigende som følge af de seneste års afgiftsstigninger, *jf. tabel 3.8*. Det afgiftspligtige salg af vin i Danmark faldt mærkbart i 2012, men har siden da været nogenlunde konstant. Faldet i 2012 afspejler formentlig afgiftsstigningen på knap 55 pct. samme år og den forudgående hamstring i december 2011.

Tabel 3.8. Afgiftspligtige salg af vin i bordvinsækvivalenter (6-15 pct. vol.)

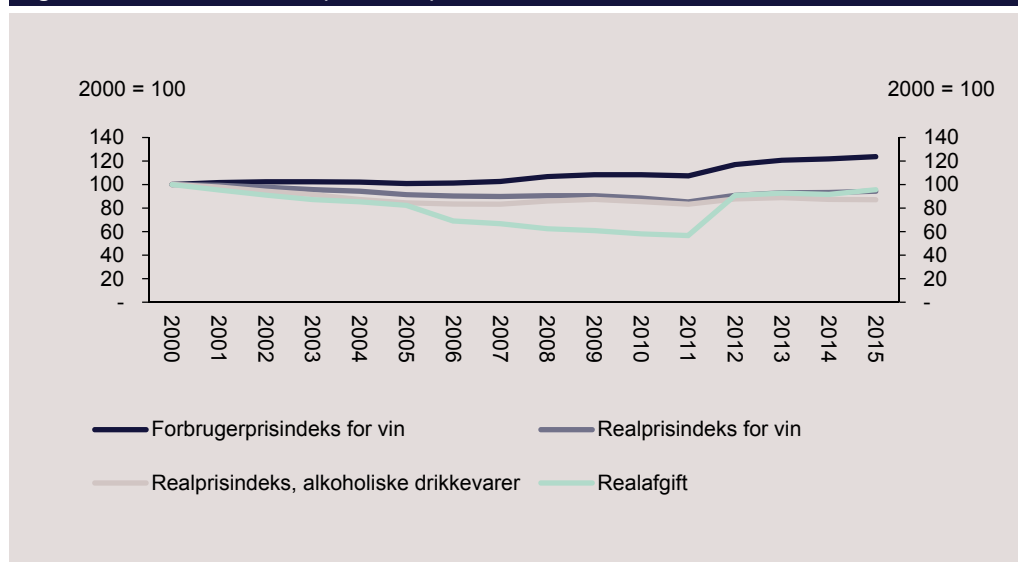
Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I alt	174	178	143	152	153	152
Provenu, mio. kr.	1.071	1.133	1.519	1.674	1.687	1.764

Anm.: Opgjort efter nationalregnskabsprincip. Det afgiftspligtige salg er opgjort på baggrund af afgiftsindtægter, hvor der ikke er taget højde for afgiftsklasser.
Kilde: Skatteministeriet.

3.5.2 Priser på vin

Siden 2000 er forbrugerpriserne på vin steget med knap 24 pct., hvilket bl.a. følger af en kraftig stigning i 2012, jf. figur 3.3. Set i forhold til forbrugerpriserne generelt er prisen på vin (realt) dog på niveau med prisen i 2000. Afgiften på vin i reale termer, dvs. afgiften målt i forhold til udviklingen i forbrugerpriserne generelt, er faldet med godt 4 pct. siden 2000. Realafgiften var generelt faldende frem til 2011, men afgiftsforhøjelsen i 2012 medførte en markant stigning i realafgiften.

Figur 3.3. Prisindeks for vin (2000=100)



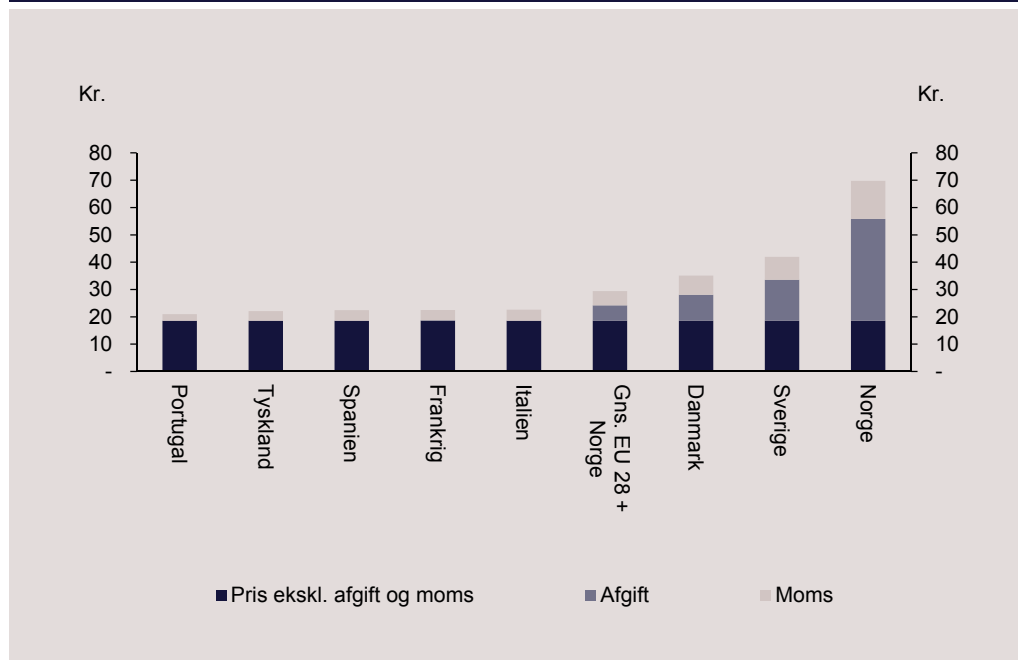
Anm.: Det bemærkes, at cider indgår i opgørelsen for vin.
Kilde: Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

Den danske afgift og moms på vin er højere end gennemsnittet i EU inkl. Norge. Det skal dog ses i lyset af, at flere lande slet ikke har afgift på vin, hvorfor prisen selvsagt vil være lavere i disse lande ved antagelse om samme nettopris som i Danmark. Tyskland har bl.a. ikke afgift på vin, hvilket indebærer, at detailprisen isoleret set er ca. 40 pct. lavere end i Danmark, jf. figur 3.4. Ved sammenligningen er der taget udgangspunkt i en flaske vin (75 cl. med et alkoholindhold på 12 pct.) til 35,07 kr.¹³ i Danmark svarende til en nettopris på 18,55 kr.

Ifølge Gallup blev ca. 70 pct. af den samlede grænsehandel med vin købt i Tyskland i 2015. Foruden Tyskland grænsehandlede danskerne knap 5 pct. i Spanien, ca. 3,5 pct. i Italien og ca. 3 pct. i Frankrig.

¹³ Heraf udgør momsen ca. 7 kr., afgiften på vin udgør 8,71 kr. og emballageafgiften udgør 80 øre.

Figur 3.4. Preiselementer for bordvin pr. januar 2016



Kilde: EU-Kommissionen, Excise Duty Tables, januar 2016 og det norske Finansministerium.

En anden årsag til prisforskelle følger af forskelle i avancer og lønniveauer mv. mellem Danmark og udlandet, hvorfor den afgiftsbetingede prisforskel ikke nødvendigvis svarer til den faktiske prisforskel. Ifølge GfK ConsumerScan var detailprisen på vin købt i Danmark i gennemsnit 46,76 kr. pr. liter i 2015, mens gennemsnitsprisen i Tyskland var 25,75 kr. i 2015, *jf. tabel 3.9*. Prisforskellen på en flaske bordvin købt i Danmark og Tyskland var således i gennemsnit knap 16 kr. pr. flaske. ConsumerScans opgørelse af detailprisen viser dermed en større prisforskel, end hvad der afgiftsmæssigt kan forklares. En del af prisforskellen mellem Danmark og Tyskland kan dog også være udtryk for, at danskerne generelt køber billigere vin i Tyskland end i Danmark. Siden 2010 er prisen på vin købt i Danmark steget med knap 5 kr. pr. liter, mens vin købt i Tyskland er steget med ca. 3 kr. pr. liter, *jf. tabel 3.9*.

Tabel 3.9. Priser på vin i Danmark og Tyskland ifølge ConsumerScan

Kr. pr. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bordvin i alt	40,43	40,15	43,27	45,28	43,91	45,13
heraf købt i Danmark	42,14	41,69	46,61	47,99	46,87	46,76
heraf købt i Tyskland	22,51	23,69	24,18	25,25	21,21	25,75
Rødvin i alt	40,88	40,82	43,66	45,42	43,89	46,28
heraf købt i Danmark	42,64	42,16	46,72	48,21	47,81	48,43
heraf købt i Tyskland	21,24	25,34	25,25	25,15	19,70	23,66
Dyr vin købt i Tyskland	52,66	49,59	55,09	49,14	47,14	53,58
Billig vin købt i Tyskland	15,99	17,44	17,61	18,11	17,17	18,17

Kilde: GfK ConsumerScan.

3.5.3 Grænsehandel med vin

Ifølge TNS Gallups interviewundersøgelse udgør den samlede grænsehandel med vin ca. 10,5 mio. liter, hvilket er mere end en halvering siden 2012, *jf. tabel 3.10*. Faldet i grænsehandlen med vin følger primært af et kraftigt fald i 2015, hvor grænsehandlen blev næsten halveret. Ifølge Gallup var

prisen pr. liter vin ca. 35 kr. pr. liter i 2015 svarende til et fald på 22 pct. Denne udvikling står i kontrast til ConsumerScans opgørelse.

Tabel 3.10. Grænsehandel med vin ifølge Gallup

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mio. liter						
Øvrige Danmark	17,4	17,3	21,8	18,1	17,9	9,1
Grænseland	2,2	2,4	2,8	2,4	1,8	1,4
Danmark i alt	19,7	19,7	24,6	20,4	19,7	10,5
Priser ved grænsehandel, kr. pr. liter						
Grænseland	40,87	35,68	40,13	43,00	44,67	36,38
Øvrige Danmark	37,89	37,17	37,76	42,31	44,71	34,84
Danmark i alt	38,23	36,98	38,03	42,39	44,71	35,05

Kilde: TNS Gallup.

Ifølge ConsumerScans opgørelse var danskernes samlede køb af vin i Danmark og Tyskland godt 68 mio. liter i 2015, *jf. tabel 3.11*. Heraf udgjorde grænsehandel i Tyskland ca. 6,5 mio. liter. ConsumerScan finder således ligesom Gallup, at grænsehandlen med vin er faldet markant siden 2013, selvom faldet er noget lavere i ConsumerScans opgørelse sammenlignet med Gallups og dækker over en mindre stigning i 2015. ConsumerScan finder yderligere, at mængden af vin købt i Danmark er faldet væsentligt i 2014, hvilket umiddelbart ikke stemmer overens med det afgiftspligtige salg i tabel 3.8.

Tabel 3.11. Grænsehandel med vin ifølge ConsumerScan

Mio. liter	Vin købt i Tyskland opdelt efter type				Vin købt i Danmark	Vin i alt
	Rødvín	Hvidvin	Rosévin	I alt		
2010	5,2	1,9	0,3	7,4	77,5	84,9
2011	5,0	1,9	0,2	7,0	75,3	82,3
2012	8,2	2,8	0,4	11,4	65,1	76,4
2013	6,3	1,7	0,3	8,3	61,3	69,6
2014	5,0	0,9	0,2	6,1	55,2	61,3
2015	5,4	0,9	0,3	6,5	61,8	68,3

Kilde: GfK ConsumerScan.

Opgørelsen fra ConsumerScan har en tendens til at undervurdere det faktiske niveau for salget i Danmark og derfor sandsynligvis også grænsehandlen, *jf. kapitel 2*. ConsumerScans opgørelse over grænsehandlen opregnes derfor på baggrund af det afgiftspligtige salg af vin for at opnå et mere retvisende niveau for grænsehandlen i Tyskland. Det opregnede skøn viser et fald på ca. 22 pct. siden 2013, *jf. tabel 3.12*. Gallups undersøgelse viste et fald på knap 50 pct. i samme periode. ConsumerScans opgørelse har traditionelt vurderet grænsehandlen væsentligt lavere end Gallup bl.a. som følge af ConsumerScans opgørelsesmetode, *jf. kapitel 2*. I 2015 ligger ConsumerScans opgørelse af grænsehandlen dog højere end Gallups.

Tabel 3.12. Opregning af skøn over grænsehandel med vin ifølge ConsumerScan

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Salg i Danmark	174	178	143	152	153	152
heraf salg til udlændinge	4	7	5	5	5	5
Salg i Danmark til danskere	170	171	138	147	148	147
Skønsmæssigt til ikke-husholdninger	31	31	25	26	27	26
Salg til danske husholdninger i Danmark	140	140	113	121	122	120
Salg til danske husholdninger iflg. ConsumerScan	77	75	65	61	58	62
Opregningsfaktor	1,8	1,9	1,7	2,0	2,1	2,0
Grænsehandel iflg. ConsumerScan	7,4	7,0	11,4	8,3	6,1	6,5
Grænsehandel opregnet husholdninger	13,4	13,1	19,8	16,3	12,7	12,7

Amn.: Salget til ikke-husholdninger skønnes at udgøre 18 pct. af salget i Danmark. Salget af vin til udlændinge fremgår af afsnit 3.2.

Kilde: GfK ConsumerScan, Skatteministeriet og egne beregninger.

De tilgængelige indikatorer viser således umiddelbart et kraftigt fald siden 2013 i grænsehandlen med vin til trods for, at afgiftsstigningen i 2015 alt andet lige må have medført en øget økonomisk fordel ved grænsehandel. Hverken ConsumerScan eller Gallups opgørelser indikerer prisstigninger i udlandet, der kan forklare det markante fald i grænsehandlen. Det kraftige fald, ifølge Gallup, i både grænsehandlen med vin og prisen ved grænsehandel med vin i 2015 kan dog muligvis skyldes andre faktorer, og Skatteministeriets skøn for 2015 afspejler derfor ikke udviklingen ifølge Gallup, *jf. kapitel 2*.

På baggrund af ovenstående er det i denne rapport lagt til grund, at grænsehandlen med vin udgjorde ca. 20 mio. liter i 2014 og 2015, *jf. tabel 3.13*. Skønnet for grænsehandlen i 2015 er behæftet med betydelig usikkerhed, og det kan ikke afvises, at det fald, der ses i tallene rent faktisk har fundet sted. Såfremt tendensen bekræftes i data for de næste år, vil skønnet blive justeret.

Tabel 3.13. Sammenligning af skøn over grænsehandel med vin

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gallup	19,7	19,7	24,6	20,4	19,7	10,5
ConsumerScan opregnet	15,9	13,1	19,8	16,3	12,9	12,7
Skatteministeriets skøn	20,0	20,0	25,0	20,0	20,0	20,0

Kilde: TNS Gallup, GfK ConsumerScan og egne beregninger.

Det samlede vinforbrug i Danmark kan opgøres på baggrund af det afgiftspligtige salg, skøn for grænsehandlen og udlændinges handel i Danmark, *jf. bilag 1*. Opgørelsen viser, at danskernes vinforbrug var stigende frem til 2012, hvor det samlede forbrug faldt med knap 15 pct. Det samlede forbrug af vin skønnes at have været nogenlunde stabilt siden 2013. Grænsehandlen med vin skønnes at udgøre ca. 12 pct. af det samlede forbrug.

3.5.4 Virkninger af afgiftsændringer på vin

I dette afsnit illustreres mulige virkninger af ændrede afgifter på vin. Der er tale om modelbaserede skøn, som er forbundet med betydelig usikkerhed. Antagelserne bag beregningerne er de samme som i tidligere grænsehandelsrapporter, men er opdateret på baggrund af den nyeste information og udviklingen i grænsehandel mv. Antagelserne om priser for det danske og udenlandske marked

for vin fremgår af tabel 3.14, mens antagelserne omkring forbrugselasticiteter mv. fremgår af boks 3.2.

Tabel 3.14. Forudsætninger om markedet for vin i Danmark

Kr. pr. flaske 75 cl bordvin	
Pris i Danmark	35,07
Pris i Tyskland	19,31
Pris i Sverige	50,00

Kilde: ConsumerScan og prisoplysninger fra det svenske systembolaget.

Boks 3.2. Beregningsantagelser

- Forbrugselasticiteten for vin forudsættes at være -0,3. Det vil sige, at forbruget af vin forventes at falde med 3 pct., når prisen stiger med 10 pct.
- Grænsehandlen og den illegale handel antages at afhænge lineært af fordelen ved at grænsehandle i Tyskland dvs. prisforskellen ved det aktuelle niveau.
- Salg til udlændinge antages at afhænge lineært af prisforskellen mellem Danmark og Sverige.
- Indenlandsk salg til danskere beregnes som forskellen mellem forbrugsændringen og grænsehandelsændringen.

De modelberegnete virkninger af en mindre afgiftsstigning og afgiftslettelse på vin er vist i tabel 3.15. Hvis afgiften på bordvin forhøjes med 1 kr. til 12,61 kr. pr. liter vin medfører det et dansk mindreforbrug på ca. 1,4 mio. liter med de anvendte forudsætninger. Det danske salg skønnes at falde med ca. 2,6 mio. liter, mens grænsehandlen skønnes at stige med 1,2 mio. liter. Udlændinges køb i Danmark skønnes at falde med 0,3 mio. liter. De samlede virkninger indebærer et nettoprovenu til staten på godt 105 mio. kr., mens nettoeffekten på samfundsøkonomien vil være -13 mio. kr. Afgiftsændringen skønnes at have en selvfinansieringsgrad på ca. 31 pct.

Tabel 3.15. Virkninger af danske afgiftsændringer på vin

Afgift bordvin	Dansk pris	Dansk forbrug	heraf købt i DK	heraf købt i udlandet	Udlændinges køb i DK	Nettoprovenu	Samfund netto	heraf danske borgere	Helbredsomkostninger	Selvfinansieringsgrad
Kr. pr. liter	Kr. pr. 75 cl	Mio. liter				Mio. kr.				Pct.
12,61	36,01	165,5	144,3	21,2	4,7	105	-13	-146	27	31
11,61	35,07	166,9	146,9	20,0	5,0	0	0	0	0	0
10,61	34,14	168,3	149,5	18,8	5,3	-111	10	148	-27	27

Kilde: Egne beregninger.

3.6 Øl

Den danske afgift på øl er harmoniseret i EU, idet der er fastsat en minimumsafgift på 13,90 kr. pr. liter ren alkohol (1,87 EUR pr. hl). Danmark har en afgift på 56,02 kr. pr. liter ren alkohol (svarende til 7,51 EUR pr. hl). Afgiften blev senest ændret i juli 2013, hvor afgiften blev reduceret med 15 pct.

3.6.1 Afgiftspligtige salg af øl

Provenuet fra ølafgiften var ca. 916 mio. kr. i 2015, hvilket er lidt lavere end i 2014, *jf. tabel 3.16*. Ølafgiften blev forhøjet med 25 pct. i 2012 og den blev igen forhøjet i 2013 som en del af prisindekseringen af punktafgifterne frem til 2020. Ølafgiften blev dog i forbindelse med *Aftaler om Vækstplan DK* nedsat med 15 pct. i juli 2013 til den nuværende afgiftssats. Det højere afgiftsprovenu i 2013 sammenlignet med 2015 afspejler den højere afgift i årets første 6 måneder.

Det afgiftspligtige salg af øl i Danmark udgjorde godt 355 mio. liter i 2015, svarende til et fald på godt 2 pct. sammenlignet med året før, *jf. tabel 3.16*. Sommeren i 2015 var relativt våd og kold, hvor bl.a. juni 2015 blev målt som den tiende koldeste siden 1874. Omvendt var sommeren i 2014 den solrigeste siden 1920 og den ottende varmeste siden 1874. Det kan ikke afvises, at dette har haft en indflydelse på salget af øl specielt i årets tre sommer måneder. Ølsalget har generelt været faldende de sidste ti år. Siden 2005 er ølsalget i gennemsnit faldet med ca. 13 mio. liter om året.

Tabel 3.16. Afgiftspligtige salg af øl i pilsnerækvivalenter (4,6 pct. vol.)

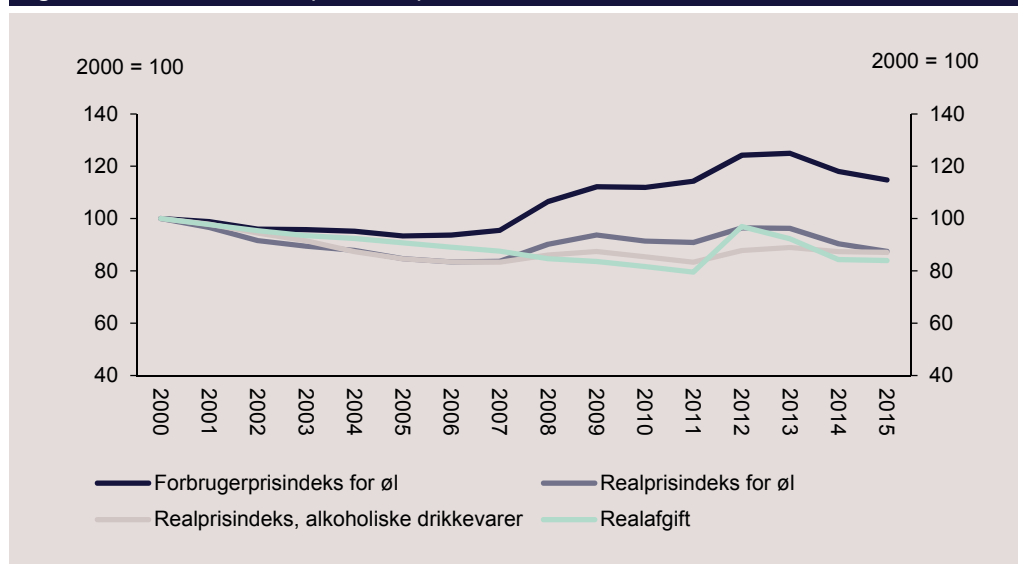
Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I alt	382	378	355	356	364	355
Provenu, mio. kr.	895	885	1.037	977	937	916

Anm.: Opgjort efter nationalregnskabsprincip. På baggrund af de samlede afgiftsindtægter er det afgiftspligtige salg beregnet og omregnet fra 100 pct. ren alkohol til pilsnerækvivalenter svarende til øl med et alkoholindhold på 4,6 pct. vol.
Kilde: Skatteministeriet.

3.6.2 Priser på øl

Siden 2000 er forbrugerpriserne på øl steget med knap 15 pct., men prisen har svinget lidt op og ned bl.a. som følge af afgiftsændringer, *jf. figur 3.5*. Siden 2013 har forbrugerprisen på øl dog været faldende, hvilket bl.a. skyldes afgiftsned sættelserne.

Figur 3.5. Prisindeks for øl (2000=100)

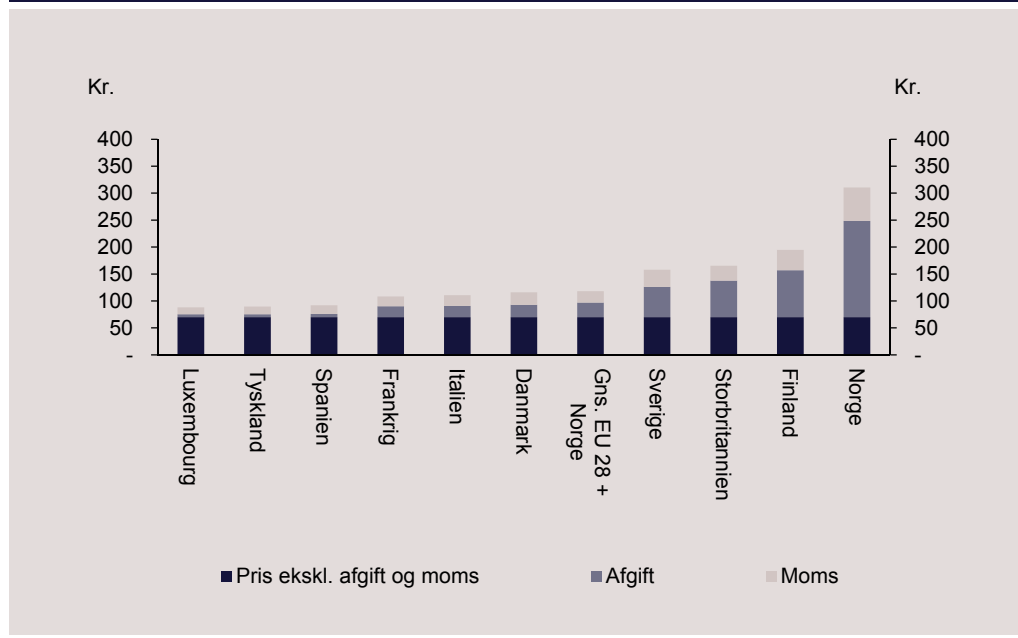


Kilde: Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

Den danske afgift og moms på øl er nogenlunde på niveau med gennemsnittet i EU inkl. Norge, *jf. figur 3.6*. Dette skal dog ses i lyset af, at der er lande, der har væsentligt højere afgifter end Danmark. En tilsvarende ramme øl koster således 23 pct. mindre i Tyskland sammenlignet med Danmark på grund af forskelle i moms og afgifter. Prissammenligningen tager udgangspunkt i en ramme øl med

24x33 cl. dåser med et alkoholindhold på 4,6 pct. vol. til 116 kr.¹⁴ svarende til en nettopris på ca. 70 kr.

Figur 3.6. Priselementer for en ramme øl med 24x33 cl. dåser og et alkoholindhold på 4,6 pct. vol. pr. januar 2016



Kilde: EU-kommissionen, Excise Duty Tables, januar 2016 og det norske Finansministerium.

Der er dog andre årsager til prisforskelle end forskelle i moms og afgifter, hvorfor den afgiftsbetingede prisforskel ikke nødvendigvis svarer til den faktiske. Ifølge ConsumerScan var detailprisen på øl købt i Danmark i gennemsnit 14,65 kr. pr. liter i 2015, mens gennemsnitsprisen i Tyskland var 5,94 kr. pr. liter i 2015. ConsumerScans opgørelse af detailprisen viser dermed en større prisforskel, end hvad der afgiftsmæssigt kan forklares.

Siden 2010 er prisen på øl købt i Danmark steget med knap 1,30 kr. pr. liter, mens øl købt i Tyskland i samme periode er faldet med knap 90 øre pr. liter, *jf. tabel 3.17*. Denne udvikling har medvirket til, at prisen på øl købt i Danmark ifølge ConsumerScan er knap 150 pct. dyrere end i Tyskland.

¹⁴ Heraf udgør momsen godt 23 kr., afgiften på øl udgør 20,41 kr. og emballageafgiften udgør 2,40 kr.

Tabel 3.17. Priser på øl i Danmark og Tyskland ifølge ConsumerScan

Kr. pr. liter	Tyskland								Danmark
	Dansk øl	Tysk øl	Pilsner-øl	Stærk øl	Andet øl	Glasflaske	Dåse	Alt øl	Alt øl
2010	6,47	10,64	6,14	7,00	7,08	6,31	6,68	6,81	13,37
2011	6,85	10,41	6,83	7,72	6,95	6,35	6,98	7,01	13,73
2012	6,98	11,81	7,39	7,88	6,86	6,86	7,31	7,21	14,41
2013	6,92	13,01	6,81	8,77	7,21	7,38	7,10	7,18	14,78
2014	6,83	12,07	7,03	7,16	7,33	7,46	6,89	7,13	14,78
2015	5,62	10,79	6,01	4,91	8,48	9,19	5,51	5,94	14,65

Kilde: GfK ConsumerScan.

3.6.3 Grænsehandel med øl

Ifølge Gallups interviewundersøgelse er grænsehandlen med øl mere end halveret siden 2012 og udgør ca. 51 mio. liter i 2015, *jf. tabel 3.18*. Faldet i grænsehandlen følger primært af et kraftigt fald på knap 32 pct. i 2015

Danskerne køber tilsyneladende dyrere øl, når de grænsehandler. I 2015 var prisen i gennemsnit godt 6,70 kr. pr. liter øl, hvilket er en stigning på ca. 17 pct. siden 2013. Ligesom for vin gælder det, at udviklingen i prisen på øl siden 2013 ifølge Gallup viser den modsatte tendens sammenlignet med ConsumerScans opgørelse.

Tabel 3.18. Grænsehandel med øl ifølge Gallup

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mio. kr.						
Øvrige Danmark	106,1	86,6	101,2	88,3	74,2	45,3
Grænselandet	11,8	10,5	11,0	9,2	7,8	5,9
Danmark i alt	117,9	97,1	112,2	97,5	82,0	51,2
heraf engangsemballage	105,7	86,2	98,8	85,4	72,7	46,0
heraf genbrugsemballage	12,2	10,9	13,4	12,1	9,2	5,2
Priser ved grænsehandel, kr. pr. liter						
Øvrige Danmark	6,58	5,90	6,13	5,66	6,34	6,70
Grænselandet	6,57	6,05	6,16	6,25	6,35	6,53
Danmark i alt	6,58	5,91	6,13	5,72	6,34	6,68

Kilde: TNS Gallup.

Ifølge ConsumerScan var danskernes samlede køb af øl i Danmark og Tyskland knap 106 mio. liter i 2015, *jf. tabel 3.19*. Heraf udgjorde 19 mio. liter grænsehandel i Tyskland. ConsumerScan finder modsat Gallup, at grænsehandlen med øl er steget med ca. 25 pct. siden 2013. ConsumerScan finder yderligere, at mængden af øl købt i Danmark er faldet, hvilket ikke umiddelbart stemmer overens med udviklingen i det afgiftspligtige salg i tabel 3.16.

Tabel 3.19. Grænsehandel med øl ifølge ConsumerScan

Mio. liter	Øl købt i Tyskland			Øl købt i Danmark	Øl i alt
	Danske øl	Udenlandske øl	I alt		
2010	16,1	1,4	17,6	102,8	120,4
2011	16,3	0,8	17,1	91,5	108,6
2012	15,8	0,8	16,6	86,8	103,4
2013	14,6	0,6	15,2	93,3	108,5
2014	14,6	0,9	15,5	90,7	106,2
2015	17,8	1,2	19,0	86,9	105,9

Kilde: GfK ConsumerScan.

Opgørelsen fra ConsumerScan har en tendens til at undervurdere det faktiske niveau for salget i Danmark og derfor sandsynligvis også grænsehandlen, *jf. kapitel 2*. ConsumerScans opgørelse opregnes derfor på baggrund af det afgiftspligtige salg af øl for at opnå et mere retvisende niveau for grænsehandlen i Tyskland. Det opregnede skøn viser en stigning på godt 26 pct. i 2015, *jf. tabel 3.20*, mens Gallups undersøgelse viser et fald på knap 32 pct. Ligesom for vin har ConsumerScans opgørelse traditionelt vurderet grænsehandlen med øl væsentligt lavere end. I 2015 ligger ConsumerScans opgørelse af grænsehandlen dog en smule højere end Gallups.

Tabel 3.20. Opregning af skøn over grænsehandel med øl ifølge ConsumerScan

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Salg i Danmark	382,3	377,8	354,6	356,0	363,5	355,4
heraf salg til udlændinge	10,0	15,0	20,0	20,0	15,0	15,0
Salg i Danmark til danskere	372,3	362,8	334,6	336,0	348,5	340,4
Skønsmæssigt til ikke-husholdninger	111,7	108,8	100,4	100,8	104,6	102,1
Salg til danske husholdninger i Danmark	260,6	254,0	234,2	235,2	244,0	238,3
Salg til danske husholdninger iflg. ConsumerScan	102,8	91,5	86,8	93,3	90,7	86,9
Opregningsfaktor	2,5	2,8	2,7	2,5	2,7	2,7
Grænsehandel iflg. ConsumerScan	17,6	17,1	16,6	15,2	15,5	19,0
Grænsehandel opregnet husholdninger	44,6	47,4	44,8	38,4	41,6	52,1

Amn.: Salget til ikke-husholdninger skønnes at udgør 30 pct. af salget i Danmark. Skøn over salget af øl til udlændinge fremgår af afsnit 3.2.

Kilde: GfK ConsumerScan, Skatteministeriet og egne beregninger.

ConsumerScan og Gallups opgørelser viser hhv. en stigning og et fald i grænsehandlen siden 2013 samtidig med, at ConsumerScan finder, at prisen på øl i Tyskland er faldet, mens Gallup finder, at gennemsnitsprisen ved grænsehandlen med øl er steget. En stigning i grænsehandlen kan virke overraskende, da afgiftsnedsættelsen i juli 2013 alt andet lige må have mindsket den økonomiske fordel ved at grænsehandle øl i udlandet. En forklaring kan dog være, at danskerne i langt højere grad grænsehandler øl i Tyskland end tidligere, mens grænsehandlen i de resterende lande er faldet markant. Gallups undersøgelse synes dog ikke at kunne bekræfte denne udvikling.

Danmarks Statistiks opgørelse af eksporten af øl fra Danmark til Tyskland samt Deloitte's indsamling af bryggeriernes salg til grænsehandelsbutikkerne på vegne af Bryggeriforeningen kan ligeledes give en indikation af, hvordan grænsehandlen har udviklet sig. Både de danske eksporttal og bryg-

geriernes salg til grænsehandelsbutikkerne indikerer et fald i grænsehandlen siden 2013, *jf. tabel 3.21.*

På baggrund af ovenstående kilder er det Skatteministeriets skøn, at grænsehandlen med øl udgjorde 90 mio. liter i 2014, *jf. tabel 3.21.* De tilgængelige indikatorer er ikke entydige, og det skønnes således med betydelig usikkerhed, at grænsehandlen med øl udgjorde 85 mio. liter i 2015 til trods for, at Gallups tal dog viser et mere markant fald i grænsehandlen. Det kraftige fald i grænsehandlen med øl ifølge Gallups undersøgelse i 2015 kan muligvis skyldes andre faktorer, og Skatteministeriets skøn for 2015 afspejler derfor ikke fuldstændig udviklingen ifølge Gallup, *jf. kapitel 2.* Det kan ikke afvises, at det fald, der ses i tallene fra Gallup, rent faktisk har fundet sted, men det kan umiddelbart ikke genfindes i de øvrige kilder.

Tabel 3.21. Sammenligning af skøn over grænsehandel med øl

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gallup	118	97	112	98	82	51
ConsumerScan opregnet	45	47	45	38	42	52
Deloitte undersøgelse af bryggeriernes salg ekskl. skøn for svensk og norsk handel ¹	149	149	155	138	135	129
Danmarks Statistiks eksporttal ekskl. skøn for svensk og norsk handel ¹	144	147	155	143	146	129
Skatteministeriets skøn	110	105	115	95	90	85
Illegal handel	39	35	45	35	30	30
Skatteministeriets skøn inkl. illegal handel	149	140	160	130	120	115

1: Svenskernes og nordmænds grænsehandel med øl i Tyskland skønnes at udgøre 47,50 mio. liter i 2014 og 43,06 mio. liter i 2015.

Kilde: TNS Gallup, GfK ConsumerScan, Bryggeriforeningen, Danmarks Statistik, Dansk Erhverv og egne beregninger.

Det samlede ølforbrug i Danmark kan opgøres på baggrund af det afgiftspligtige salg, skøn for grænsehandlen, illegal handel og udlændinges handel i Danmark, *jf. bilag 1.* Opgørelsen viser, at danskernes ølforbrug i store træk har været faldende siden 2003. Grænsehandlen med øl skønnes at have udgjort omkring 25-30 pct. af det samlede forbrug siden 2009.

3.6.4 Virkninger af afgiftsændringer på øl

I dette afsnit illustreres mulige virkninger af ændrede afgifter på øl. Der er tale om modelbaserede skøn, som er forbundet med betydelig usikkerhed. Antagelserne bag beregningerne er de samme som i tidligere grænsehandelsrapporter, men er opdateret på baggrund af den nyeste information og udviklingen i grænsehandel mv. Antagelserne om priser for det danske og udenlandske marked for øl fremgår af tabel 3.22, mens antagelserne omkring forbrugselasticiteter mv. fremgår af boks 3.3.

Tabel 3.22. Forudsætninger om markedet for øl i Danmark

Kr. pr. 30 stk.	
Pris i Danmark	145,01
Pris i Tyskland	58,78
Pris i Sverige	225,00

Kilde: ConsumerScan og prisoplysninger fra det svenske systembolaget.

Boks 3.3. Beregningsantagelser

- Det antages, at forbruget af øl stiger med 1,13 mio. liter, når prisen på en kasse øl falder med 1 kr., heraf antages 0,13 mio. liter at følge af et mindre spiritussalg.
- Grænsehandlen og den illegale handel antages at afhænge lineært af fordelene ved at grænsehandle i Tyskland dvs. prisforskellen ved det aktuelle niveau inkl. omkostninger ved pant i Danmark.
- Udover den umiddelbare besparelse ved en lavere pris på øl i Tyskland har danske grænsehandlere en yderligere besparelse ved ikke at skulle betale pant på emballager købt i den tyske grænsehandel. Denne forskel er skønsmæssigt fastsat til 1,46 kr. pr. liter, jf. *Status over grænsehandel 2014 og kapitel 5*.
- Salg til udlændinge antages at afhænge lineært af prisforskellen mellem Danmark og Sverige.
- Indenlandsk salg til danskere beregnes som forskellen mellem forbrugsændringen og grænsehandelsændringen.
- Desuden bygger beregningerne på en antagelse om, at 15 pct. af salget i Danmark består af guldøl. Svenskerne indkøbsmønster har traditionelt været anderledes end danskernes, hvorfor det i lighed med tidligere rapporter er antaget, at svenskerne køber 60 pct. guldøl.

De modelberegnete virkninger af en mindre afgiftsstigning og afgiftslettelse på øl er vist i tabel 3.23. Hvis ølafgiften forhøjes til 58,66 kr. pr. liter svarende til en prisstigning på 1,5 kr. for en kasse øl, skønnes det at medføre et dansk mindreforbrug på ca. 2 mio. liter. Det danske salg skønnes at falde med godt 3 mio. liter, mens grænsehandlen stiger med knap 2 mio. liter. Udlændinges køb i Danmark skønnes at være stort set uændret. Afgiftsstigning skønnes at medføre et nettoprovenu til staten på ca. 32 mio. kr., mens nettoeffekten på samfundsøkonomien skønnes at være ca. 2 mio. kr.

En afgiftsændring svarende til en prisstigning på 1,5 kr. pr. kasse fra afgiftsniveauet i 2015 skønnes at have en selvfinansieringsgrad på ca. 26 pct. Den relativt lavere selvfinansieringsgrad sammenlignet med *Status over grænsehandel 2014* følger af den lavere grænsehandel, mens prisforskellen til Tyskland skønnes at være steget i 2015 sammenlignet med 2013.

Tabel 3.23. Virkninger af danske afgiftsændringer på øl

Afgifts- sats ren alkohol	DK pris	Dansk forbrug	heraf købt i DK	heraf købt i ud- lan- det	Ud- læn- ges køb i DK	Net- to- pro- venu	Sam- fund netto	heraf danske borgere	Hel- breds- omkost- ninger	Selv- finan- sie- rings- grad
Kr. pr. liter ren alkohol	Kr. pr. kasse	Mio. liter pilsnerækvivalenter				Mio. kr.				Pct.
58,66	146,51	454	337	117	15	32	2	-41	11	26
56,02	145,01	455	340	115	15	-	-	-	-	-
53,39	143,51	457	344	113	15	-33	-3	41	-11	24

Kilde: Egne beregninger.

3.7 Alkoholsodavand

Siden 2005 er alkoholsodavand (færdigblandede alkoholiske drikkevarer) foruden spiritus-, øl- eller vinafgift også blevet pålagt en tillægsafgift. Cider (vinbaseret alkoholsodavand) blev omfattet af tillægsafgiften i august 2010. Tillægsafgiften er ikke harmoniseret i EU, men flere lande i EU har en særlig tillægsafgift på disse produkter, fx Tyskland.

De fleste alkoholsodavand er baseret på spiritus eller vin. Kun meget få produkter er baseret på øl. Tillægsafgiften er balanceret, således at den samlede afgift er den samme, uanset om produktet er baseret på spiritus, vin eller øl. Da der er forskel på afgifterne på spiritus, vin og øl, er der således forskel på de forskellige tillægsafgifter afhængig af, om produktet er baseret på spiritus, vin eller øl. Siden 2010 er tillægsafgiften blevet forhøjet flere gange - senest i januar 2015 i forbindelse med indekseringen af en række punktafgifter frem til 2020.

Provenuet fra tillægsafgiften er øremærket sundhedsfremmende foranstaltninger.

3.7.1 Afgiftspligtige salg af alkoholsodavand

Provenuet fra alkoholsodavand var ca. 33 mio. kr. i 2015 og er generelt faldet siden 2011, *jf. tabel 3.24*. Den markante stigning i provenuet og salget i 2011 er en teknisk effekt, der skyldes, at bl.a. vinbaserede alkoholsodavand blev omfattet af afgiften. Afgiften på alkoholsodavand blev justeret i forbindelse med afgiftsforhøjelserne på øl og vin i 2012 og 2013, afgiftsnedsættelsen på øl i juli 2013 samt prisindekseringen af punktafgifterne i 2013 og 2015. Den samlede afgift på alkoholsodavand er siden 2012 steget for alle alkoholtyper.

Det afgiftspligtige salg af alkoholsodavand i Danmark udgjorde ca. 4,2 mio. liter i 2015 og er gradvist faldet siden 2011, *jf. tabel 3.24*. Faldet i 2015 skal bl.a. ses i sammenhæng med de nævnte afgiftsforhøjelser samt den relative kolde sommer i 2015 og den relativt varme sommer i 2014. Siden 2012 er salget af alkoholsodavand i gennemsnit faldet med knap 0,6 mio. liter om året.

Tabel 3.24. Afgiftspligtige salg af alkoholsodavand

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spiritusbaseret	0,5	0,9	1,2	1,1	1,3	1,5
Vinbaseret	2,9	5,5	4,2	3,5	3,3	2,7
Ølbaseret	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt	3,4	6,5	5,4	4,6	4,6	4,2
Provenu, mio. kr.	26	49	37	33	34	33

Anm.: Opgjort efter nationalregnskabsprincip.
Kilde: Skatteministeriet

3.7.2 Priser på alkoholsodavand

Tyskland er (ligesom for vin og øl) danskernes foretrukne land, når de grænsehandler alkoholsodavand. Ifølge Gallup blev knap 76 pct. af den grænsehandlede alkoholsodavand købt i Tyskland i 2014 og 2015. Ifølge ConsumerScans opgørelse var prisen på ciderbaserede alkoholsodavand købt i Danmark ca. 13,30 kr. pr. liter i 2015, mens prisen i Tyskland var knap 11,60 kr., *jf. tabel 3.25*. Ifølge ConsumerScans opgørelse køber danskerne ikke spiritusbaseret alkoholsodavand i Tyskland. Det skyldes formentlig, at de spiritusbaserede alkoholsodavand i Tyskland er pålagt en tillægsafgift, mens tillægsafgiften ikke omfatter øl- og vinbaserede alkoholsodavand.

Tabel 3.25. Priser på alkoholsodavand i Danmark og Tyskland ifølge ConsumerScan

Kr. pr. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ciderbaseret i alt	14,31	12,45	11,96	12,96	12,01	13,04
heraf købt i Danmark	14,85	12,42	11,96	12,92	12,35	13,29
heraf købt i Tyskland	11,57	12,68	11,92	13,51	8,97	11,57
Spiritusbaseret i alt ¹	32,55	39,39	34,01	36,15	36,44	38,25

1: Ifølge ConsumerScan handler danskerne ikke spiritusbaseret alkoholsodavand i Tyskland.
Kilde: GfK ConsumerScan.

3.7.3 Grænsehandel med alkoholsodavand

Ifølge Gallups interviewundersøgelse er grænsehandlen med alkoholsodavand faldet siden 2012 og udgør ca. 4,5 mio. liter i 2015, *jf. tabel 3.26*. Den gennemsnitlige pris på alkoholsodavand er gradvist faldet og var i 2015 på det laveste niveau siden 2010.

Tabel 3.26. Grænsehandel med alkoholsodavand og cider ifølge Gallup

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mio. liter						
Øvrige Danmark	4,5	3,9	7,6	5,1	4,2	4,4
Grænselandet	0,3	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1
Danmark i alt	4,7	4,1	7,8	5,3	4,3	4,5
Priser ved grænsehandel, kr. pr. liter						
Øvrige Danmark	15,11	14,14	11,92	12,05	13,19	10,61
Grænselandet	12,32	13,13	13,00	14,03	11,94	11,46
Danmark i alt	14,96	14,08	11,95	12,11	13,16	10,62

Kilde: TNS Gallup.

Ifølge ConsumerScan var danskernes samlede køb af alkoholsodavand i Danmark og Tyskland ca. 4,6 mio. liter i 2015, *jf. tabel 3.27*. Heraf udgjorde 0,6 mio. liter grænsehandel i Tyskland. ConsumerScan finder modsat Gallup, at grænsehandlen med alkoholsodavand er steget siden 2013. Ifølge ConsumerScan udgjorde grænsehandlen med alkoholsodavand ca. 14 pct. af det samlede forbrug i 2015.

ConsumerScan finder yderligere, at mængden af alkoholsodavand købt i Danmark er faldet, hvilket svarer til udviklingen i det afgiftspligtige salg i tabel 3.24. Mængden af alkoholsodavand købt i Danmark er ifølge ConsumerScan i gennemsnit 5,4 mio. liter om året i perioden 2010-2015, *jf. tabel 3.27*. Det gennemsnitlige afgiftspligtige salg af alkoholsodavand i Danmark er i samme periode ca. 4,8 mio. liter om året, *jf. tabel 3.24*. ConsumerScans opgørelse synes, således at overvurdere salget af alkoholsodavand. Dette kan muligvis skyldes, at afgrænsningen af alkoholsodavand i ConsumerScans opgørelse afviger fra afgrænsningen af det afgiftspligtige salg.

Tabel 3.27. Grænsehandel med alkoholsodavand ifølge ConsumerScan

Mio. liter	Købt i Tyskland	Købt i Danmark	Alkoholsodavand i alt
2010	1,4	7,2	8,6
2011	0,8	5,8	6,7
2012	0,9	5,3	6,2
2013	0,3	5,0	5,3
2014	0,5	5,1	5,6
2015	0,6	4,0	4,6

Kilde: GfK ConsumerScan.

ConsumerScan og Gallups opgørelser viser hhv. en stigning og et fald i grænsehandlen siden 2013 samtidig med, at de begge finder, at prisen på alkoholsodavand i Tyskland er faldet siden 2013.

Deloitte's indsamling af bryggeriernes salg til grænsehandelsbutikkerne på vegne af Bryggeriforeningen kan ligeledes give en indikation af, hvordan grænsehandlen har udviklet sig. Bryggeriernes salg til grænsehandelsbutikkerne indikerer et kraftigt fald i grænsehandlen i 2014, *jf. tabel 3.28*. Opgørelsen for 2015 er dog kun lidt under niveauet for 2013.

På baggrund af ovenstående kilder er det Skatteministeriets skøn, at grænsehandlen med alkoholsodavand udgjorde 4 mio. liter i 2014 og 2015, *jf. tabel 3.21*. De tilgængelige indikatorer for udviklingen i grænsehandlen siden 2013 er ikke entydige. Skønnet for grænsehandlen med alkoholsodavand er på baggrund af Gallups undersøgelse og bryggeriernes salg til grænsehandelsbutikkerne nedjusteret en smule siden 2013.

Grænsehandlen inkl. illegal handel med alkoholsodavand skønnes dermed at udgør 2/3 af det samlede forbrug i 2015.

Tabel 3.28. Sammenligning af skøn over grænsehandel med alkoholsodavand

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gallup	4,7	4,1	7,8	5,3	4,3	4,5
ConsumerScan	1,4	0,8	0,9	0,3	0,5	0,6
Deloitte undersøgelse af bryggeriernes salg	11,9	6,5	9,4	9,6	5,0	9,0
Skatteministeriets skøn	4,8	4,0	6,0	4,5	4,0	4,0
Illegal handel	2,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Skatteministeriets skøn inkl. illegal handel	6,8	8,0	10,0	8,5	8,0	8,0

Kilde: TNS Gallup, GfK ConsumerScan, Bryggeriforeningen og egne beregninger.

4. Tobak

4.1 Sammenfatning

Grænsehandlen med cigaretter skønnes med en vis usikkerhed at være faldet de seneste år, mens den er steget for røgtobak. Faldet i grænsehandlen skal ses i lyset af et generelt fald i forbruget af cigaretter på 11 pct. siden 2013.

Der er umiddelbart flere årsager til det faldende forbrug. Ud over afgiftsforhøjelsen i januar 2014 er der således sket stramninger i rygelovgivningen, og der er en mere langsigtet tendens til mindre rygning.

Dertil kommer, at langt de fleste andre europæiske lande, herunder Tyskland, har sat afgifterne på cigaretter op de senere år, ligesom de tyske afgifter har været indekseret med den generelle prisudvikling siden 2010. Det reducerer tilskyndelsen til grænsehandlen med cigaretter. I Tyskland er priserne på cigaretter i gennemsnit ca. en krone lavere end i Danmark pr. 20 stk., mens prisen på Prince cigaretter, som er danskernes foretrukne mærke, er den samme som i Danmark.

Baseret på de seneste skøn for udviklingen i det samlede forbrug, det afgiftspligtige salg og grænsehandlen er det Skatteministeriets vurdering, at selvfinansieringsgraden udgør ca. 60 pct. ved en lille afgiftsforhøjelse fra 2015-afgiftsniveau svarende til en prisstigning på 1 kr. pr. pakke. Ved en større afgiftsforhøjelse på fx 4 kr. vurderes selvfinansieringsgraden dog at udgøre ca. 80 pct. Det er dog usikkert præcis ved hvilken prisforskel, grænsehandlen vil opstå.

4.2 Afgiftspligtigt salg af tobaksvarer

Afgifterne på cigaretter og tobak er harmoniserede i EU. Det betyder bl.a., at der er fastlagt minimumsafgiftssatser på produkterne. EU's minimumssatser blev senest forhøjet den 1. januar 2014.

Fra 1. januar 2014 skal den samlede punktafgift (styk – og værdiafgift ekskl. moms) udgøre mindst 60 pct. af den vejede gennemsnitlige detailpris på cigaretter. Uanset dette skal punktafgiften være mindst 90 EUR pr. 1.000 stk. cigaretter (svarende til 67,14 øre pr. stk.). Medlemsstater, som opkræ-

ver en afgift på mindst 115 EUR pr. 1.000 stk. cigaretter (svarende til 85,80 øre pr. stk.), er dog ikke forpligtet til at overholde 60 pct. reglen. Minimumsafgiften på finskåret røgtobak skal fra 1. januar 2015 udgøre mindst 46 pct. af den vejede gennemsnitlige detailpris eller mindst 54 EUR pr. kg (svarende til 402,87 kr. pr. kg).

En række medlemslande har imidlertid en overgangsperiode frem til udgangen af 2017, før de skal overholde minimumssatserne. Danmark har i den forbindelse indført mængdebegrænsninger på 300 cigaretter ved indførsel fra de lande, som endnu ikke opfylder minimumsafgiften. Det drejer sig om Bulgarien, Letland, Litauen, Ungarn, Rumænien og Kroatien. Rumænien opfylder minimumsafgiften i 2016, og mængdebegrænsningen vil derfor blive ophævet. Ved indførsel af cigaretter fra de medlemslande, der opfylder minimumssatserne, er den vejledende mængde for indførsel på 800 stk. cigaretter.

Samtidig med forhøjelsen af EU's minimumssats (den 1. januar 2014) blev afgifterne på cigaretter og tobak i Danmark forhøjet ca. 40 øre pr. 20 stk. cigaretter, således at afgiften på cigaretter siden 1. januar 2014 har udgjort 118,25 øre pr. stk. plus 1 pct. af detailsalgsprisen. Afgifterne på fin- og groftskåret røgtobak blev samtidig forhøjet til henholdsvis 788,50 kr. pr. kg og 738,50 kr. pr. kg. Der er alene tale om vægtbaserede afgifter, hvor afgiften på finskåret tobak er højere end afgiften på groftskåret tobak.

I relation hertil blev afgifterne på cigarer, cerutter og cigarillos mv. ikke blevet justeret i forbindelse med de øvrige afgiftsforhøjelser på tobaksvarer, men blev forhøjet som en del af Aftale om en Vækstpakke 2014. Forhøjelsen trådte i kraft 1. januar 2015.

Endelig blev afgiften på cigaretpapir, som er en del af lov om forskellige forbrugsafgifter, forhøjet i 2013.

Provenuet fra cigaretafgiften udgjorde 7.185 mio. kr. i 2015, svarende til en stigning på godt 600 mio. kr. sammenlignet med året før, *jf. tabel 4.1*. Stigningen efterfulgte et markant fald på 1,3 mia. kr. i 2014, som formentlig afspejler den forudgående hamstring af cigaretter til gammel afgift i 2013. Indtægterne fra afgifterne på fin- og groftskåret tobak har været faldende de seneste år.

Som følge af de mange afgiftsændringer i de senere år er det svært entydigt at konkludere, i hvilket omfang udviklingen i provenuet fra afgifterne på cigaretter og tobak mv. skyldes den underliggende trend i forbruget eller afgiftsændringerne.

Tabel 4.1. Tobaksafgiftsprovenu

Mio. kr.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Cigaretter	7.860	7.005	7.647	7.877	6.576	7.185
Cigarer mv.	33	32	51	46	50	111
Røgtobak ¹	418	429	514	489	473	447
Cigaretpapir ²	28	29	35	35	39	36
Total	8.340	7.495	8.247	8.447	7.138	7.779

1. Rulletobak (fin) og pipetobak (groft).

2. Afgiften på cigaretpapir er en del af forbrugsafgiftsloven.

Kilde: Skatteministeriet.

Ifølge oplysninger fra SKAT om antallet af påsatte stempelmærker udgjorde cigaretsalget 5.760 mio. cigaretter i 2015, *jf. tabel 4.2*. Fra 2013 til 2015 er salget faldet med 16 pct. En del af dette fald skyldes dog, at salget i 2013 var højt som følge af hamstring inden afgiftsforhøjelsen i 2014, og at en

del af salget i 2013 derfor sandsynligvis skal tilskrives salg til forbrugere i 2014. Korrigeres der for dette, viser SKAT's tal dog stadig en nedgang i cigaretsalget på 11 pct. fra 2013 til 2015. Opgøres salget i stedet på baggrund af indtægterne, *jf. tabel 4.3*, skønnes et fald på ca. 10 pct. og ca. 3 pct. hvis der korrigeres for hamstring.

Det bemærkes, at der er forskel på salget opgjort med udgangspunkt i afgiftsindtægterne, og salget opgjort med udgangspunkt i oplysninger om påsatte stempelmærker. Det skyldes, at når stempelmærkerne udleveres fra SKAT, bliver afgiften bogført i statsregnskabet, hvorimod der kan gå noget tid, før mærkerne bliver påsat, og afgiften skal betales. Oplysningerne om påførte stempelmærker giver derfor umiddelbart et bedre indtryk af, hvordan det afgiftspligtige salg udvikler sig.

For pipetobak og rulletobak har der været et fald i antallet af påsatte stempelmærker på ca. 10 pct. siden 2013, mens salget af cigaretpapir er steget med ca. 3 pct.

Fra 2010 til 2014 steg antallet af påsatte stempelmærker på cigarer, cerutter og cigarillos mv. med 90 pct. efter at have været faldende i flere årtier. Det skyldtes sandsynligvis, at der skete et skifte fra cigaretter til cigarillos, idet prisen for en pakke cigarillos med 20 stk. lå under 20 kr., hvorimod en pakke cigaretter i gennemsnit kostede omkring 40 kr. Det markant stigende salg af cigarillos er tilsyneladende ophørt i 2015, som følge af at afgiftsforhøjelserne på disse produkter (fra Aftale om en Vækstpakke 2014) er trådt i kraft den 1. januar 2015.

Tabel 4.2. Salg af cigaretter på baggrund af påsatte stempelmærker

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Cigaretter	Mio. stk.	7.702	6.904	6.756	6.852	5.605	5.760
Cigarer mv.		67	68	84	121	126	84
Pibetobak (grov)	Mio. gram	301	259	236	191	181	173
Rulletobak (fin)		415	418	432	427	414	377
Cigaretpapir	Mio. stk.	710	727	701	703	787	722

Kilde: SKAT på baggrund af indberetninger fra producenter og importører om påsatte stempelmærker.

A. C. Nielsen opgør også salget af cigaretter til forbrugere i Danmark, *jf. tabel 4.3*. Opgørelsen adskiller sig fra de øvrige tal for det afgiftspligtige salg i Danmark ved at være opgjort som endeligt salg til forbrugerne. Oplysningerne bygger således ikke på fx afgiftsindtægter eller stempelmærker, og oplysningerne vil derfor heller ikke i samme grad være præget af udsving i salget som følge af hamstring op til afgiftsforhøjelser, som det er tilfældet med afgiftsindtægter eller stempelmærker. Tobaksindustrien opgør ligeledes salget af cigaretter i Danmark.

Tabel 4.3. Salg af cigaretter på baggrund af A. C. Nielsen, Tobaksindustrien, afgiftsindtægter og SKAT

Mio. cigaretter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
A. C. Nielsen ¹	6.507	6.354	5.973	5.633	5.885	5.954
Tobaksindustrien	7.385	7.128	6.639	6.978	5.051	5.954
SKAT ²	7.702	6.904	6.756	6.852	5.605	5.760
Afgiftsindtægter ²	7.818	6.611	6.695	6.638	5.467	5.973

1. Da salgstallene fra A. C. Nielsen kun dækker ca. 90 pct. af markedet i årene 2010-2013 og 86 pct. i 2014 og 2015, er tallene opregnet til 100 pct. for at opgøre det samlede salg i Danmark.

2. Der er forskel på salget opgjort med udgangspunkt i afgiftsindtægterne og salget opgjort med udgangspunkt i oplysninger fra SKAT på baggrund af indberetninger fra producenter og importører om påsatte stempelmærker. Det skyldes, at når stempelmærkerne udleveres fra SKAT, bliver afgiften bogført i statsregnskabet, hvorimod der kan gå noget tid, før mærkerne bliver påsat, og afgiften skal betales. Oplysningerne om påførte stempelmærker fra SKAT giver derfor umiddelbart et bedre indtryk af, hvordan det afgiftspligtige salg udvikler sig.

Kilde: Philip Morris International, A. C. Nielsen, Tobaksindustrien, Skatteministeriet og SKAT.

Tobaksindustriens tal for salget af groft- og finskåret røgtobak svarer for de fleste år til de tal, der nås frem til med udgangspunkt i antallet af påsatte stempelmærker, *jf. tabel 4.4*. Der er dog en relativt stor afvigelse i tallene for finskåret røgtobak i 2015. Tobaksindustriens oplysninger viser et marginalt fald i salget af finskåret tobak siden 2013, mens salget af groftskåret røgtobak er faldet med 18 pct. De tilsvarende tal på baggrund af stempelmærker viser ligeledes et fald, som for begge tobakstyper er på omkring 10 pct.

Tabel 4.4. Salg af røgtobak ifølge Tobaksindustrien og SKAT

Mio. gram		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Tobaksindustrien	Finskåret tobak	401	418	429	412	417	410
	Groftskåret tobak	283	257	226	199	180	163
SKAT	Finskåret tobak	415	418	432	427	414	377
	Groftskåret tobak	301	259	236	191	181	173

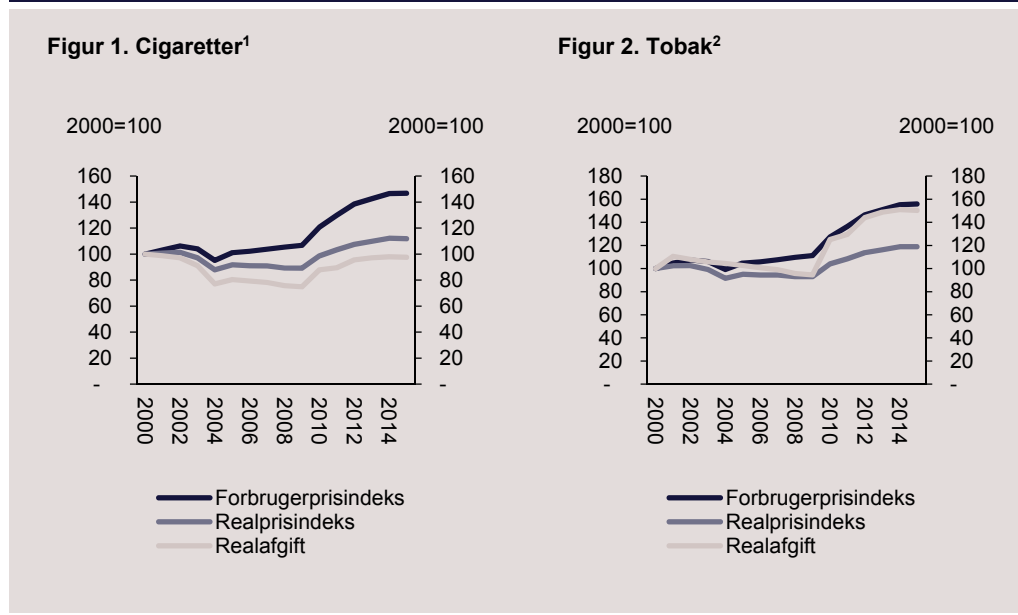
Kilde: Tobaksindustrien og SKAT.

4.3 Priser

Priserne på cigaretter og tobak er steget med ca. 50 pct. de sidste 15 år. Korrigeret for den generelle forbrugerprisudvikling (dvs. de reale priser) er stigningen dog mere begrænset. Realafgiften (afgiften sat i forhold til udviklingen i forbrugerpriserne generelt) på cigaretter i 2015 er på niveau med realafgiften i starten af 00'erne. Det vil sige, at afgiftsforhøjelserne alene har sikret, at realafgiften ikke er blevet udhulet i takt med prisudviklingen. Realafgiften på tobak er dog ca. 50 pct. højere, end i starten af 00'erne.

Gennemsnitsprisen i Danmark var i 2015 på knap 41 kr. for en pakke med 20 stk. cigaretter, *jf. tabel 4.5*. Der er tale om en stigning i gennemsnitsprisen på ca. 75 øre fra 2013 til 2015, mens prisen på Prince cigaretter og den mest populære priskategori er steget med ca. 1 kr. for en pakke. Prisstigningen skyldes hovedsageligt afgiftsforhøjelsen i 2014.

Figur 4.1. Prisindeks for tobak og cigaretter (2000=100)



1. Da afgiften på cigaretter består af både en styk- og værdiafgift, er realafgiften for cigaretter opgjort som afgiften af gennemsnitsprisen.
2. Forbrugerprisindekset for tobak dækker alle tobaksprodukter, og derfor er både forbrugerprisindekset og realprisindekset for tobak inkl. cigaretter. Realafgiften på tobak er beregnet på baggrund af afgiften på finskåret tobak.
Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tabel 4.5. Priser på cigaretter i Danmark

Kr. pr. 20 stk.	Prince cigaretter	Mest populære priskategori ¹	Gennemsnitspris
1. kv. 2010	37,00	37,00	33,67
2. kv. 2010	37,00	37,00	32,70
3. kv. 2010	38,00	31,00	35,03
4. kv. 2010	38,00	31,00	34,36
2010	37,50	34,00	33,94
1. kv. 2011	38,00	38,00	34,62
2. kv. 2011	38,95	31,58	35,24
3. kv. 2011	38,95	31,58	35,93
4. kv. 2011	40,00	40,00	36,14
2011	38,97	35,29	35,48
1. kv. 2012	40,00	40,00	36,68
2. kv. 2012	40,00	40,00	38,76
3. kv. 2012	42,00	37,50	39,08
4. kv. 2012	42,00	42,00	39,37
2012	41,00	39,88	38,47
1. kv. 2013	43,00	43,00	39,76
2. kv. 2013	43,00	43,00	40,18
3. kv. 2013	43,00	43,00	39,90
4. kv. 2013	43,00	43,00	40,55
2013	43,00	43,00	40,10
1. kv. 2014	44,00	37,00	39,63
2. kv. 2014	44,00	44,00	40,90
3. kv. 2014	44,00	44,00	40,84
4. kv. 2014	44,00	44,00	40,86
2014	44,00	42,25	40,56
1. kv. 2015	44,00	44,00	40,56
2. kv. 2015	44,00	44,00	40,98
3. kv. 2015	44,00	44,00	40,88
4. kv. 2015	44,00	44,00	40,95
2015	44,00	44,00	40,84

1. Den mest populære priskategori angiver den prisklasse af cigaretter, der har været den mest solgte i det pågældende kvartal.

Kilde: SKAT på baggrund af indberetninger fra producenter og importører om påsatte stempelmærker.

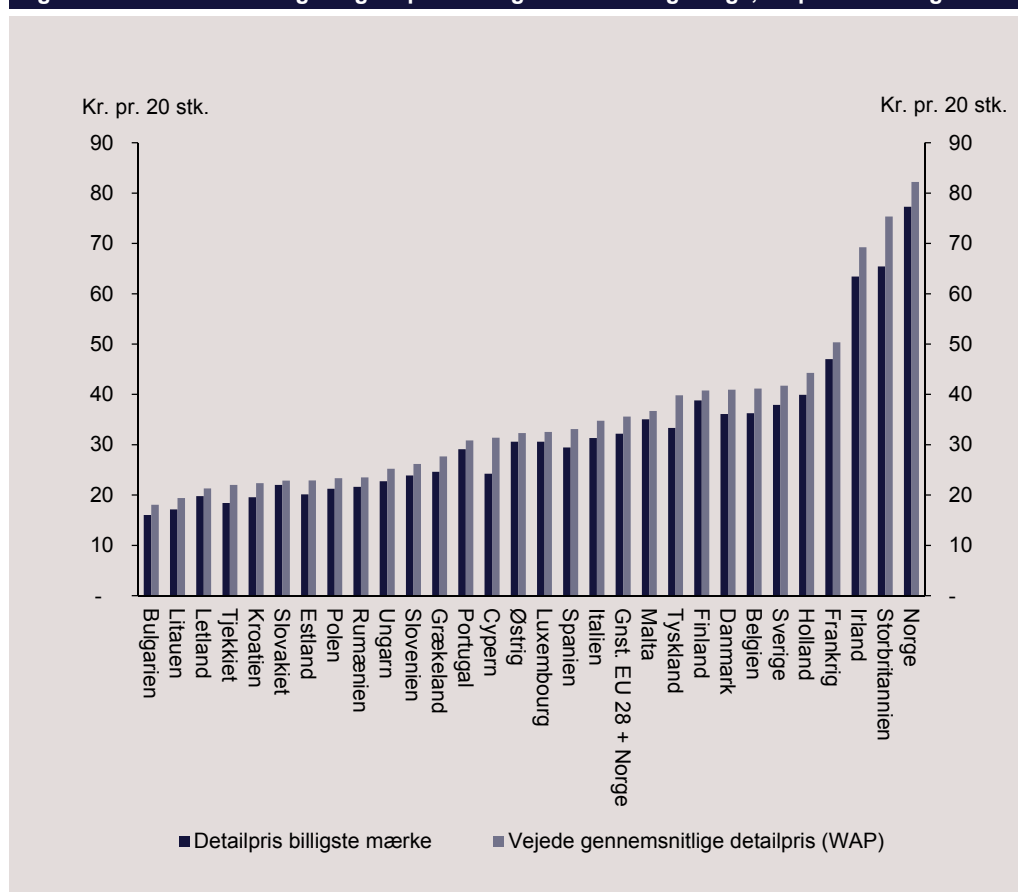
Siden 2012 var den mest populære priskategori i samme prisklasse som Prince cigaretter. Det afspejler bl.a., at der fra 2. kvartal 2012 blev lagt maksimalt vægt på stykelementet i afgiften, hvilket har medført, at prisspændet mellem dyre og billige cigaretter er mindsket sammenlignet med perioden 2010 og 2011, hvor der var markant større vægt på værdiafgiften.

Det mest populære mærkevarer i Danmark er fortsat Prince, som koster 44 kr. pr. 20 stk. I samme priskategori findes Marlboro cigaretter, der ligeledes koster 44 kr. i Danmark. Prisen er stort set den samme i Tyskland, mens de koster op til 7 kr. mere i Sverige.¹⁵

Gennemsnittet af cigaretpriiserne i EU og Norge er ca. 35,60 kr. for 20 stk. cigaretter, mens prisen er knap 41 kr. i Danmark, jf. figur 4.2. Syv lande har højere gennemsnitspriser end Danmark, mens særligt de østeuropæiske lande har meget lave gennemsnitspriser. Eksempelvis har Polen en gennemsnitspris, som er under halvdelen af den danske.

Til trods for at afgiften på cigaretter er harmoniseret i EU, er der meget stor forskel på, hvilken afgiftsstruktur de forskellige lande anvender, jf. figur 4.3. Danmark lægger ligesom en række andre højafgifts-lande, herunder Sverige, Norge, Holland og Irland, størst vægt på stykafgiften frem for værdiafgiften, hvilket betyder, at priserne på billige og dyre cigaretter alt andet lige mindskes.

Figur 4.2. Gennemsnits- og billigste pris for cigaretter i EU og Norge, kr. pr. 20 stk. cigaretter



Anm.: Prisen for de billigste cigaretter er opgjort på baggrund af priser opgjort i euro for oktober 2015 fra Philip Morris International. Her fremgår det, at de billigste cigaretter i Danmark koster 36,11 kr. Ifølge oplysninger om påsatte stempel-mærker fra SKAT sælges der dog også cigaretter til 35 kr. pr. pakke. WAP (Weighted Average Price) angiver den gennemsnitlige detailpris. Se bilag 2 for mere detaljerede priser.
Kilde: EU-kommissionen, Excise Duty Tables, januar 2016, det norske Finansministerium, Danmarks Statistik, prisoplysninger fra Philip Morris International og egne beregninger.

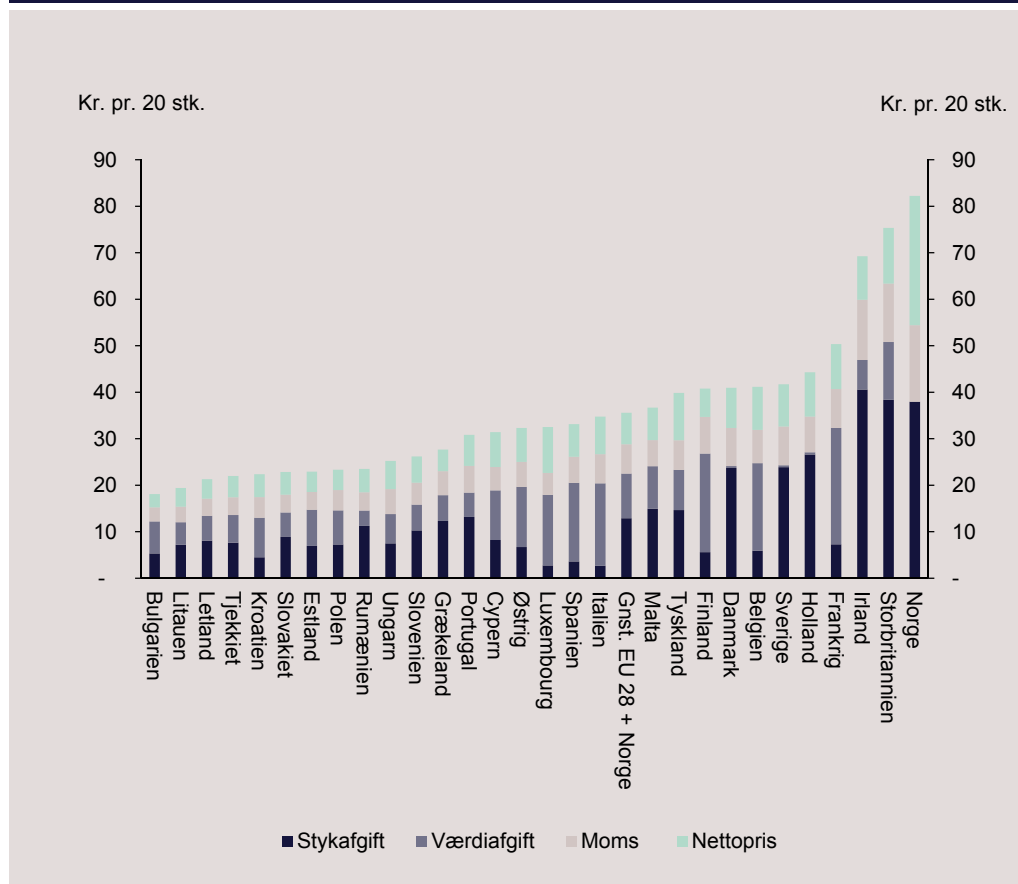
Der er en tendens til, at nettoprisen ekskl. moms og afgifter, er lavere i lande, der har relativt høje værdiafgifter. Det er fx tilfældet i Finland, hvor nettoprisen kun udgør ca. 70 pct. af nettoprisen i Danmark. Det afspejler bl.a., at en værdiafgift også rammer avancerne, mens det ikke er tilfældet for

¹⁵ I flere af europæiske lande, er der en mere fri prissætning end i Danmark, hvor prisen er fastsat på stempelmærkerne. Den ovennævnte prisforskel mellem Sverige og Danmark på 7 kr. er i sammenligning med en maksimumspris i Sverige på knap 51 kr. for 20 stk. Marlboro cigaretter. Priserne er oplyst af Philip Morris International.

en stykafgift. En værdiafgift påvirker som udgangspunkt heller ikke de relative priser mellem forskellige produkter.

Forskellen i nettopriser er dels et udtryk for forskelle i produktionsomkostninger mv. og dels et udtryk for forskelle i avancer. Da høje værdiafgifter alt andet lige skaber et incitament til øget pris-konkurrence, må det forventes, at lande med relativt lave værdiafgifter også vil have relativt højere avancer og dermed højere nettopriser. Af de 10 lande, der har højere nettopriser end Danmark, har Storbritannien, Holland, Norge, Sverige, Irland og Tyskland værdiafgifter, som ligger under gennemsnittet. I Norge består afgiften udelukkende af en stykafgift, og her er nettopriserne mere end 3 gange så høje som i Danmark. Der er dog også tegn på høje avancer i lande som Luxembourg, Belgien og Frankrig, der alle har relativt høje værdiafgifter.

Figur 4.3. Priselementer for cigaretter i EU og Norge, kr. pr. 20 stk. cigaretter



Anm.: Den gennemsnitlige detailpris (WAP - Weighted Average Price) er opdelt på henholdsvis stykafgift, værdiafgift, moms og nettopris. I Danmark udgør værdiafgiften 1 pct. af detailprisen, og værdiafgiftens andel fremgår derfor ikke tydeligt i figuren. Se bilag 2 for mere detaljerede priser og afgifter.
Kilde: EU-kommissionen, Excise Duty Tables, januar 2016, det norske Finansministerium, Danmarks Statistik, prisoplysninger fra Philip Morris International og egne beregninger.

Et alternativ til cigaretter er hjemmerulning. Besparelsen ved at købe tobak og cigarettepapir i Danmark sammenlignet med en pakke billige fabriksfremstillede cigaretter udgør ca. 2-5 kr., mens besparelsen udgør godt 14 kr. i forhold til Prince cigaretter, jf. tabel 4.6.

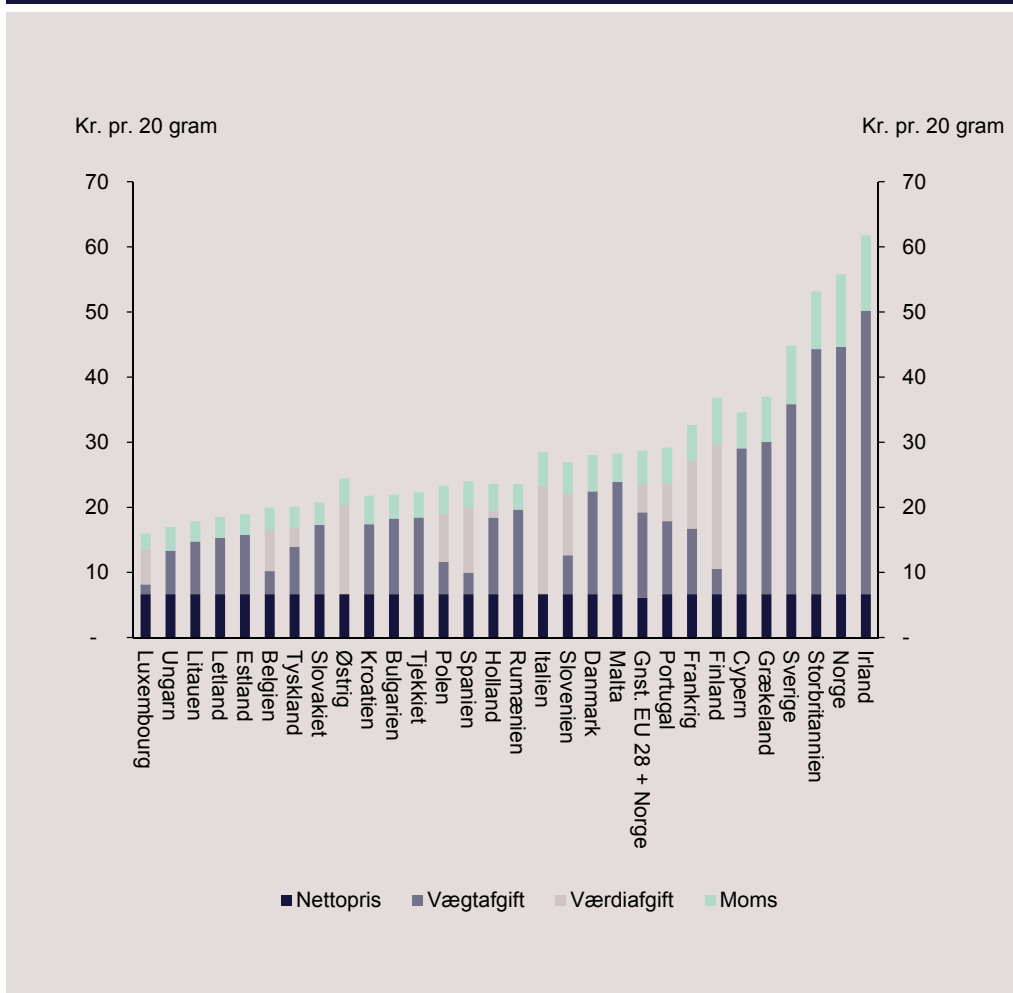
Køber man i stedet tobak og papir i Tyskland, udgør besparelsen op til godt 16 kr. pr. pakke sammenlignet med billige fabriksfremstillede cigaretter i Danmark. Der er altså kun en mindre besparelse ved selv at rulle cigaretter frem for at købe de billigste færdigfremstillede cigaretter, medmindre tobakken købes i Tyskland.

Tabel 4.6. Eksempler på besparelse ved hjemmerulning i Danmark

Mærke fabriksfremstillede cigaretter	Pris for 20 stk. fabriksfremstillede cigaretter	Røgtobak mærke og land	Pris for 20 gram røgtobak	Pris for 20 stk. cigaret- papirer	Besparelse pr. pakke
LD	35,00	Home Roll DK	27,58	2,20	5,23
LD	35,00	Escort DK	31,19	2,20	1,61
LD	35,00	Opal DK	28,06	2,20	4,75
LD	35,00	Escort TY	19,66	0,80	14,54
LD	35,00	Super Roll TY	17,85	0,80	16,35
Prince	44,00	Home Roll DK	27,58	2,20	14,23

Kilde: Egne beregninger på baggrund af prisoplysninger fra www.gpris.dk, www.nemlig.com, www.osuma.dk og www.sartorvet.dk.

Figur 4.4. Preiselementer for finskåret røgtobak, kr. pr. 20 gram¹



1. Svarende til 20 stk. cigaretter.

Anm.: Prisen er beregnet med udgangspunkt i prisen for 20 gram Opal finskåret røgtobak i Danmark.

Kilde: EU-kommissionen, Excise Duty Tables, januar 2016, det norske Finansministerium og egne beregninger.

Ligesom afgifterne på cigaretter er der også stor forskel på afgiftsstrukturen for finskåret tobak i EU-landene (og Norge), jf. figur 4.4. Nogle lande anvender både en vægtbaseret og en værdibaseret

afgift, mens andre anvender enten den ene eller den anden afgift. Danmark anvender udelukkende en vægtbaseret afgift på finskåret tobak.

4.4 Grænsehandel

Ifølge Gallups interviewundersøgelse er grænsehandlen med cigaretter faldet markant de senere år, *jf. tabel 4.7*. Pris- og afgiftsstigninger i de øvrige europæiske lande (med undtagelse af Sverige) kan være en af årsagerne til den faldende grænsehandel til trods for en mindre afgiftsforhøjelse i 2014.

Tabel 4.7. Grænsehandel med cigaretter ifølge Gallup

Mio. stk.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Grænselandet	2	5	4	2	0	1
Øvrige Danmark	130	191	166	94	67	41
Danmark i alt ¹	132	196	170	97	67	41

1. Som følge af afrunding kan summen af "grænselandet" og "øvrige Danmark" afvige fra "Danmark i alt".
Kilde: TNS Gallup.

I Status over grænsehandel 2014 fremgik det, at en mulig forklaring på den faldende grænsehandel kunne være en øget udbredelse af e-cigaretter. Dengang viste tal fra Sundhedsstyrelsen, at der i 2013 var op imod 5 pct. af befolkningen, svarende til omkring 200.000 danskere, som dagligt eller en gang imellem røg e-cigaretter. Ifølge Sundhedsstyrelsens rygevaneundersøgelser var andelen af e-cigarettrygere 4 pct. i 2015. Andelen heraf, som svarer, at de ryger e-cigaretter hver dag, var i årene 2013-2015 på knap 2 pct. Det lader således ikke til, at en øget udbredelse af e-cigaretter kan forklare det fald i grænsehandlen, som Gallups tal indikerer.

Gallups interviewundersøgelse af grænsehandlen med rulle- og pibetobak (fin- og groftskåret røgtobak) viser en stigning i grænsehandlen med rulletobak og et fald i grænsehandlen med pibetobak i 2014 svarende til en samlet stigning i grænsehandlen med røgtobak på knap 30 pct. i 2014, *jf. tabel 4.8*. Det indikerer, at danskerne i højere grad grænsehandler tobak til hjemmerullede cigaretter. I Gallups undersøgelse for 2015 er der ikke spurgt særskilt til pibe- og rulletobak, men blot til andet tobak end cigaretter eller cigarer, cerutter og cigarillos. Den ændrede spørgemetode er sandsynligvis en medvirkende forklaring på det meget lave niveau for 2015, hvor den samlede grænsehandel med røgtobak ifølge Gallups tal skulle være faldet med over 70 pct. Det vurderes ikke at være sandsynligt.

Tobaksindustriens opgørelse viser en stigning i grænsehandlen med finskåret røgtobak i de senere år, mens grænsehandlen med cigaretpapir er faldet, *jf. tabel 4.9*.

Tabel 4.8. Grænsehandel med røgtobak ifølge Gallup

Mio. gram		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Grænselandet	Rulletobak (fin)	13	8	9	6	9	-
	Pibetobak (groft)	-	1	1	1	0	-
	I alt	13	9	9	6	9	2
Øvrige Danmark	Rulletobak (fin)	62	51	73	65	88	-
	Pibetobak (groft)	1	11	8	6	3	-
	I alt	63	61	82	71	91	25
Danmark i alt	Rulletobak (fin)	75	59	82	71	96	-
	Pibetobak (groft)	1	12	9	6	4	-
	I alt	76	70	91	77	100	28

Kilde: TNS Gallup

Tabel 4.9. Grænsehandel med røgtobak og cigaretpapir ifølge Tobaksindustrien

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Finskåret røgtobak, mio. gram	170	197	212	225	261	251
Cigaretpapir, mio. stk.	345	400	430	456	329	293

Kilde: Tobaksindustrien.

Ifølge Gallups interviewundersøgelse har grænsehandlen med cigaretter, cerutter og cigarillos ligget rimeligt stabilt i perioden 2010 til 2014, men blev næsten femdoblet i 2015, *jf. tabel 4.10*. Stigningen falder sammen med afgiftsforhøjelsen i januar 2015, som forventedes at give anledning til en stigning i grænsehandlen med cigaretter, cerutter og cigarillos. Til trods for at der er tale om en betydelig stigning i forhold til 2014, er grænsehandlen med cigaretter, cerutter og cigarillos dog fortsat på et meget lavt niveau sammenlignet med fx grænsehandlen med cigaretter og røgtobak. Ser man på udviklingen i værdien af grænsehandlen med cigaretter mv., er der derimod tale om et mindre fald i 2015. Det kunne indikere, at det i højere grad er de billige cigarillos, der er blevet grænsehandlet i 2015.

Tabel 4.10. Grænsehandel med cigaretter, cerutter og cigarillos ifølge Gallup

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Beløb brugt på cigaretter og cerutter, mio. kr.	13,0	9,4	7,1	10,3	7,4	7,3
Antal cigaretter og cerutter, mio. stk.	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,9
Pris, kr. pr. stk.	48,45	51,88	31,06	35,32	36,72	7,94

Kilde: TNS Gallup.

GfK ConsumerScan har siden 2013 opgjort danskernes køb af cigaretter i Danmark og Tyskland¹⁶. Opgørelsen viser, at danskernes samlede køb af cigaretter i Danmark og Tyskland udgjorde knap 2,2 mia. stk. i 2015, *jf. tabel 4.11*. Heraf er 114 mio. cigaretter grænsehandlet i Tyskland. Modsat Gallups tal viser ConsumerScans tal en stigning i grænsehandlen med cigaretter siden 2013.

¹⁶ ConsumerScan opgørelsen indgik for første gang i Status over grænsehandel 2014, men de tal, som fremgik, var ikke trukket korrekt, og de er derfor ikke sammenlignelige med den tilsvarende tabel i denne rapport.

Ifølge ConsumerScans opgørelse er salget i Danmark væsentligt lavere, end hvad der kan opgøres på baggrund af afgiftsindtægterne og oplysninger fra SKAT vedr. påsatte stempelmærker. Såfremt tallene for grænsehandlen opregnes på baggrund af det relative forhold mellem oplysningerne om salget i Danmark ifølge ConsumerScan og antallet af stempelmærker ifølge SKAT (korrigeret for hamstring i 2013 og 2014), opnås et noget højere niveau for grænsehandlen. Den opregnede grænsehandel som følge heraf fremgår af tabel 4.12 sammen med de øvrige skøn for grænsehandlen med cigaretter og røgtobak.

Tabel 4.11. Sammenligning af skøn over grænsehandlen med cigaretter og røgtobak

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Cigaretter	Mio. stk.					
Gallup	132	196	170	97	67	41
ConsumerScan	-	-	-	43	47	114
ConsumerScan opregnet ¹	-	-	-	143	152	319
KPMG Project Sun	650	530	390	370	260	-
-heraf grænsehandel	310	300	230	140	160	-
-heraf illegal	340	230	170	230	100	-
Skatteministeriets skøn	600	600	600	600	425	425
Røgtobak	Mio. gram					
Gallup	76	70	91	77	100	28
Tobaksindustrien (finskåret)	170	197	212	225	261	251
Skatteministeriets skøn	175	200	225	225	250	250

Anm.: Skatteministeriets skøn er inkl. illegal handel.

Kilde: TNS Gallup, GfK ConsumerScan, KPMG Project Sun, Tobaksindustrien og egne beregninger.

1. Tallene fra ConsumerScan dækker udelukkende grænsehandel i Tyskland, hvor der ifølge de øvrige undersøgelser ikke er nævneværdig grænsehandel, og det opregnede tal kan derfor virke højt, når man sammenligner med tallene for den samlede grænsehandel med cigaretter på baggrund af de øvrige undersøgelser.

Umiddelbart skønnes et fald i danskernes grænsehandel med cigaretter på omkring 30 pct. i 2014, mens tal fra ConsumerScan viser en lille stigning. Faldet i grænsehandlen kan virke overraskende, da afgiftsforhøjelsen i januar 2014 alt andet lige vil have medført en øget økonomisk fordel ved grænsehandel med cigaretter, hvilket burde tilsige, at danskernes grænsehandel med cigaretter var steget. Faldet i grænsehandlen skal dog ses i lyset af større afgifts- og prisstigninger i langt de fleste andre EU-lande.

Som en indirekte og mere usikker indikator kan der opgøres et skøn for grænsehandlen med cigaretter med udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens rygevanundersøgelse, jf. boks 4.1. Denne indikator angiver et markant højere niveau for grænsehandlen.

Boks 4.1. Sundhedsstyrelsens rygevanundersøgelser

Sundhedsstyrelsens undersøgelse viser, at andelen af dagligrygere har været nogenlunde konstant siden 2012. Andelen af lejlighedsvis rygere er stort set uændret siden 2011, mens antallet af cigaretter, som dagligrygere angiver at ryge, er faldet meget lidt siden 2011.

Hvis udviklingen i andelen af dagligrygere og et estimat for udviklingen i det dagligt forbrug pr. ryger opregnes med befolkningstallet (befolkningen + 15 år ifølge Danmarks Statistik), bliver det samlede beregnede forbrug væsentligt lavere end det afgiftspligtige salg. Tages der højde for dette ved at forudsætte, at danskernes samlede forbrug af cigaretter i 2011 er på niveau med Skatteministeriets skøn samme år (ekskl. hjemmerullede cigaretter), og fremskrive det med væksten i det samlede beregnede forbrug ifølge rygevanundersøgelserne i de efterfølgende år, bliver det samlede beregnede forbrug på 6.920 mio. cigaretter i 2015, *jf. tabellen*. Fratrullet det afgiftspligtige salg i Danmark samt skønnet for udlændinges køb af cigaretter her i landet kan grænsehandlen dermed beregnes til 1.270 mio. cigaretter i 2015.

Modsat de øvrige kilder indikerer denne beregning således et markant højere niveau og en betydelig stigning i grænsehandlen siden 2011. Det skyldes sandsynligvis, at nedgangen i salget ifølge de øvrige opgørelser kun i mindre grad kan genfindes i forbrugstallene beregnet på baggrund af rygevanundersøgelsen. Som nævnt, er der tale om en indirekte og meget usikker indikator, og det vurderes ikke sandsynligt, at grænsehandlen skulle have det niveau, som beregningen indikerer.

Beregnet forbrug og grænsehandel på baggrund af Sundhedsstyrelsen rygevanundersøgelser

	2011	2012	2013	2014	2015
Beregnet samlet forbrug (kun cigaretter)	7.630	7.240	7.540	7.360	6.920
Afgiftspligtigt salg til danskere i Danmark ¹	7.025	6.650	6.300	5.950	5.650
Beregnet grænsehandel	605	590	1.240	1.410	1.270

1. Det afgiftspligtige salg i Danmark er justeret ned med 450 mio. cigaretter i 2013 og opjusteret tilsvarende i 2014 som følge af afgiftsforhøjelsen 1. januar 2014. Ligeledes er salget i 2011 opjusteret med 200 mio. cigaretter som følge af hamstring i 2010. Det afgiftspligtige salg er ekskl. skøn for udlændinges grænsehandel i Danmark.

Anm.: Andelen over 15 år, som angiver at ryge dagligt eller lejlighedsvis, er regnet om til antal personer med befolkningstal fra Danmarks Statistik. Det daglige forbrug pr. ryger er beregnet på baggrund af rygernes oplysninger om dagligt forbrug i rygevanundersøgelsen. Dette giver dog et samlet forbrug, som er væsentligt lavere end det afgiftspligtige salg. Derfor er forbruget efterfølgende opregnet på baggrund af Skatteministeriets opgørelse af forbruget i 2011, mens væksten i forbruget ifølge rygevanundersøgelsen er lagt til grund for udviklingen de efterfølgende år. I den seneste rapport blev det daglige forbrug pr. ryger holdt konstant, men ved denne metode tages der ikke højde for et faldende forbrug, blandt de der ryger. Kilde: Danmarks Statistik, Sundhedsstyrelsens rygevanundersøgelser for årene 2011-2015 og egne beregninger.

På baggrund af ovenstående kilder er det Skatteministeriets vurdering, at grænsehandlen med cigaretter inkl. illegal handel i 2014 udgjorde 425 mio. cigaretter. Indikatorerne for 2015 peger i hver sin retning, og på den baggrund er skønnet for grænsehandlen med cigaretter fastholdt uændret for 2015. Det skønnes således med væsentlig usikkerhed, at grænsehandlen med cigaretter inkl. illegal handel ligeledes udgør 425 mio. stk. i 2015. Grænsehandlen med røgtobak skønnes at udgøre omkring 250 mio. gram i både 2014 og 2015, *jf. tabel 4.12*.

Det skønnes yderligere, at udlændinges grænsehandel i Danmark udgjorde 100 mio. cigaretter i 2014 og 2015, *jf. tabel 4.13*.

Ifølge KPMGs Project Sun tal udgjorde den illegale handel med cigaretter ca. 100 mio. stk. i 2014 svarende til knap 2 pct. af det samlede cigaretforbrug i Danmark i 2014. Det er relativt lavt i sammenligning med mange andre europæiske lande, og ifølge KPMG er Danmark et af kun 5 EU lande, hvor den illegale handel udgør under 5 pct. af forbruget. Givet at det er et område, hvor der i sagens natur kun er få oplysninger, skønner Skatteministeriet ikke over det præcise omfang af den illegale handel. Skønnet er i stedet en del af Skatteministeriets samlede skøn for grænsehandlen med cigaretter.

SKAT beslaglagde 11,6 mio. cigaretter i 2014 og 27,2 mio. cigaretter i 2015. Det kunne indikere en stigning i den illegale handel, men det kan fx også afspejle en mere effektiv kontrol eller lejlighedsvis meget store beslaglæggelser. Der var bl.a. to beslaglæggelser i Århus havn i 2015 på hver knap 10 mio. cigaretter. Det er ligeledes uvist, hvorvidt de beslaglagte cigaretter var tiltænkt det danske marked, eller om Danmark blot har fungeret som transitland for cigaretter til fx Norge eller Sverige. Beslaget svarer til 0,4 pct. af forbruget i 2015 og giver derfor i sig selv ikke anledning til at tro, at den illegale handel skulle udgøre en væsentligt større del af cigaretforbruget i Danmark, end hvad tallene fra KPMG indikerer.

Det samlede cigaretforbrug i Danmark er opgjort på baggrund af det afgiftspligtige salg, skøn for grænsehandlen og udlændinges handel i Danmark, *jf. tabel 4.13*. Opgørelsen viser, at det samlede tobaksforbrug er faldende.

Tabel 4.12. Udviklingen i tobaksforbruget i Danmark¹

År	Salg af cigaretter i Danmark ²	- heraf til udlændinge	Samlet grænsehandel med cigaretter	Salg af fin-skåret tobak	Salg af groft-skåret tobak	-heraf til pipe-rygning	Græsehandel med røgtobak	Samlet hjemmerulning	Danskernes samlede forbrug af cigaretter ³
	Mio. stk.			Mio. gram				Mio. stk.	
2010	7.500	150	600	425	300	200	175	700	8.650
2011	7.100	75	600	425	250	175	200	700	8.325
2012	6.750	100	600	425	225	175	225	700	7.950
2013	6.400	100	600	425	200	175	225	675	7.575
2014	6.050	100	425	425	175	175	250	675	7.050
2015	5.750	100	425	375	175	150	250	650	6.725

1. Eksklusiv forbruget af cigarer, cerutter og cigarillos mv.

2. Salget i 2013 og 2014 er justeret, idet hamstring i slutningen af 2013 formodes at vedrøre salg til forbrugere i 2014. Hamstringen er skønsmæssigt fastsat til 450 mio. cigaretter. Tilsvarende er salget i 2010 og 2011 korrigeret med 200 mio. cigaretter, som er overført fra 2010 til 2011.

3. Det er forudsat, at et gram tobak svarer til en cigaret.

Kilde: Egne beregninger.

4.5 Virkninger af afgiftsændringer

I dette afsnit illustreres nogle mulige virkninger af at ændre afgifterne på tobak. Der er tale om modelbaserede skøn, som er forbundet med betydelig usikkerhed. Antagelserne bag beregningerne er baseret på et opdateret grundlag for markedet og priserne på tobak mv. sammenlignet med den seneste grænsehandelsrapport.

Antagelserne om det danske tobaksmarked for så vidt angår priser og afgifter, som er lagt til grund for beregningerne, fremgår af tabel 4.14, mens antagelserne vedr. forbrugselasticiteter mv. fremgår af boks 4.2.

Tabel 4.13. Antagelser om tobaksmarkedet i 2015

	Cigaretter
Kr. pr. 20 stk.	
Pris mærkevare i Danmark	44,00
Gennemsnitspris i Danmark (WAP)	40,84
Pris taxfree mv.	25,00
Gennemsnitspris i Tyskland (WAP)	39,84
Stykafgift i Danmark ¹	23,65
Værdiafgift i Danmark, pct.	1,00
	Røgtobak
Pris i Danmark, kr. pr. 20 g ²	28,94
Pris i Tyskland, kr. pr. 20 g ²	21,50
Pris i Tyskland øre pr. stk.	107,50
Vægtafgift i Danmark kr. pr. kg ³	772,59
Vægtafgift i Danmark øre pr. g ³	77,26

1. Stykafgiften udgør 118,25 øre pr. cigaret.

2. Svarende til omkring 20 cigaretter.

3. Afgiften på røgtobak er vægtet med ca. 1/3 groft og ca. 2/3 fin svarende til fordelingen af salget. Afgifterne udgør 788,50 kr. pr. kg for finskåret røgtobak og 738,50 kr. pr. kg for groftskåret røgtobak.

Kilde: Egne beregninger.

Boks 4.2. Beregningsantagelser

- Forbrugselasticiteten for cigaretter er forudsat at være -0,4, mens forbrugselasticiteten for røgtobak er forudsat at være -0,1. Det vil sige, at forbruget af cigaretter forventes at falde med 4 pct., når prisen stiger med 10 pct.
- For hver krone gennemsnitsprisen i Danmark stiger, falder udlændinges køb af cigaretter i Danmark med ca. 17 mio. stk. svarende til skønnet for udlændinges grænsehandlen pr. kr. prisforskel ved det aktuelle niveau.
- For hver krone gennemsnitsprisen i Danmark stiger, stiger danskeres køb af cigaretter fra taxfree og i Sydeuropa mv. med ca. 27 mio. stk. svarende til skønnet for grænsehandlen pr. kr. prisforskel ved det aktuelle niveau.
- For hver krone gennemsnitsprisen i Danmark stiger, stiger danskeres grænsehandel med røgtobak med 7 mio. gram svarende til skønnet for grænsehandlen pr. kr. prisforskel ved det aktuelle niveau.
- Prisforskellen i forhold til Tyskland udgør som udgangspunkt 1 kr. pr. 20 stk., og danskere skønnes på nuværende tidspunkt ikke at grænsehandle i Tyskland i nævneværdigt omfang.
- Det er antaget, jf. tidligere grænsehandelsrapporter, at ved en prisforskel på 3,50 kr. vil danskere begynde at grænsehandle i Tyskland, og denne grænsehandel vil i udgangspunkt udgøre ca. 25 mio. stk. for hver krone gennemsnitsprisen i Danmark herefter stiger, stiger danskeres køb af cigaretter i Tyskland med ca. 25 mio. stk., svarende til den forventede grænsehandelsændringen ved tidligere grænsehandel i Tyskland relativt til det aktuelle forbrug.

Det er vanskeligt at opgøre den isolerede effekt af den førte afgiftspolitik, da det er svært at adskille priseffekten fra andre forhold, herunder fx den underliggende faldende tendens i cigaretforbruget og hamstring i forbindelse med varslede afgiftsforhøjelser mv.

Det bemærkes, at der er betydelig usikkerhed forbundet med at skønne over effekten af større afgiftsændringer, idet der er en risiko for, at der kan opstå såkaldte ketchup-effekter i grænsehandlen. Ketchup-effekten dækker over, at der kan ske store uforudsete ændringer i grænsehandlen (danskernes grænsehandel i udlandet eller udlændinges grænsehandel i Danmark) ved en ukendt prisstigning eller – fald. Det skyldes, at store besparelser ved grænsehandel over landegrænser kan

indebære, at grænsehandlen og særligt den illegale handel sættes i system, og det kan således være svært efterfølgende at tilbagerulle denne effekt, ved at tilbagerulle prisændringen.

De modelberegnedede virkninger af mindre afgiftsændringer på cigaretter og tobak er vist i tabel 4.15. Regneeksemplerne viser effekten af en afgiftsforøgelse, som svarer til, at prisen for 20 stk. cigaretter ændres med fx 1 kr. i forhold til gennemsnitsprisen i 2015 på 40,84 kr. pr. 20 stk. cigaretter. Det er antaget, at afgifterne på rulle- og pibetobak reguleres parallelt med afgiften på cigaretter.

Tabel 4.14. Forventede virkninger af afgiftsændringer på cigaretter og tobak

Gennemsnitspris (20 stk.)	Udlændinges køber i Danmark		Dansk køber i Sydeuropa mv.		Dansk køber i Danmark		Nettoprovenu ¹	Nettosamfund	Grænsehandel	Selvfinansieringsgrad ¹	
	Dansk forbrug	Dansk køber i Danmark	Dansk køber i Tyskland	Dansk køber i Sydeuropa mv.	Dansk salg til danskere	Dansk køber i Tyskland					
Kr.	Mio. stk.					Mio. gram røgtobak		Mio. kr.			Pct.
58,34	5.034	-	397	895	3.742	384	368	3	-996	1.504	100
43,84	5.896	50	37	505	5.354	522	270	215	-61	196	72
41,84	6.015	83	-	452	5.564	541	257	102	6	41	60
40,84	6.075	100	-	425	5.650	550	250	-	-	-	-
39,84	6.135	117	-	398	5.736	559	243	-112	-11	-41	56

1. Nettoprovenu og selvfinansieringsgraden er opgjort ekskl. arbejdsudbud, og der er forudsat et tilbageløb på 20 pct. i overensstemmelse med tidligere rapporter.
Kilde: Egne beregninger.

I henhold til beregningerne vil en afgiftsstigning svarende til en prisstigning på 1 kr. indebære, at forbruget falder med 60 mio. stk., mens udlændinges grænsehandel i Danmark mindskes med 17 mio. stk. Danskere forventes fortsat ikke at grænsehandle cigaretter i Tyskland, idet prisforskellen alt andet lige kun udgør ca. 2 kr. ved en prisstigning på 1 kr. i Danmark, og det er antaget, at danskere først begynder at grænsehandle cigaretter i Tyskland i større omfang, når prisforskellen overstiger 3,5 kr. pr. 20 stk. pakke, jf. boks 4.2. Grænsehandlen i Sydeuropa mv. forventes at stige med 27 mio. stk. Dermed forventes salget til danskere i Danmark at falde med 86 mio. stk. Salget af røgtobak skønnes at falde med 9 mio. gram, mens grænsehandlen med røgtobak skønnes at stige med 7 mio. gram.

En afgiftsændring svarende til en prisstigning på 1 kr. fra afgiftsniveauet i 2015 skønnes at medføre et nettoprovenu på godt 100 mio. kr.

Den samfundsøkonomiske nettovirkning ved en afgiftsforhøjelse består på den positive side af en helbredsgevinst, som følge af at forbruget af tobak falder. På negativsiden er der et forvriddningstab, som dels skyldes, at forbrugssammensætningen ændres ift. det ønskede før afgiftsændringen og øgede tids- og transportomkostninger samt tab af moms- og afgiftsindtægter på grund af øget grænsehandel. Ved det aktuelle afgiftsniveau for cigaretter og tobak skønnes nettoeffekten på samfundsøkonomien af en afgiftsforhøjelse svarende til en prisstigning på 1 kr. at være ca. 6 mio. kr.

En afgiftsændring svarende til en prisstigning på 1 kr. fra afgiftsniveauet i 2015 skønnes at have en selvfinansieringsgrad på ca. 60 pct. Selvfinansieringsgraden ved en afgiftsstigning angiver, hvor meget det umiddelbare merprovenu efter tilbageløb mindskes som følge af adfærdsændringer. Den relativt lave selvfinansieringsgrad sammenlignet med tidligere beregninger, jf. fx Status over grænsehandel 2014, skal særligt ses i lyset af, at priserne i udlandet i de seneste år er steget mere

end i Danmark. Det betyder fx, at prisforskellen til Tyskland er mindre, end for 2 år siden, mens prisforskellen til de lande, som grænsehandler i Danmark, er højere end for to år siden.¹⁷

Det bemærkes, at selvfinansieringsgraden ved større forhøjelser stadig forventes at være høj, og at der fortsat er risiko for, at der kan opstå store uventede ændringer i grænsehandlen ved væsentlige afgiftsforhøjelser. Ved en afgiftsforhøjelse svarende til en prisstigning på 3 kr. forventes selvfinansieringsgraden at udgøre 72 pct. Den højere selvfinansieringsgrad afspejler, at danskerne forventes at grænsehandle i Tyskland. Ved en afgiftsforhøjelse svarende til en prisstigning på knap 18 kr. vil selvfinansieringsgraden ifølge modelberegningerne være 100, og yderligere afgiftsforhøjelser ud over dette niveau vil indebære et mindreprovenu. Det skal understreges, at der ved beregninger af meget store afgiftsforhøjelser, som fx svarende til en prisstigning på 18 kr. pr. pakke, er tale om meget usikre modelbaserede skøn, hvor der ikke er taget højde for ovennævnte ketchup-effekt. Såfremt der opstår en ketchup-effekt i grænsehandlen, forventes det at indebære væsentligt højere selvfinansieringsgrader og et deraf afledt mindreprovenu ved et lavere afgiftsniveau, end hvad der fremgår af modelberegningerne.

Provenuberegningerne er relativt følsomme over for antagelserne om, hvornår grænsehandlen i Tyskland opstår, og det kan ske ved en større eller mindre prisforskel end antaget. Beregningerne bygger også på, at priser og afgifter mv. ikke ændres i udlandet. Såfremt dette sker, fx ved at priserne i Tyskland stiger i takt med de danske priser, er det sandsynligt, at grænsehandlen i Tyskland først vil opstå ved et højere dansk prisniveau end antaget ovenfor. Tilsvarende må man forvente, at udlændinges køb i Danmark vil være større end forudsat, såfremt priserne i udlandet stiger mere end i Danmark.

¹⁷ Prisforskellen til Sverige er dog mindre end for to år siden, men da det ifølge KPMG Project Sun 2014 kun er en mindre del af udlændinges grænsehandel i Danmark, som kan tilskrives Sverige, har den svenske pris fået mindre vægt (svarende til ca. 45 pct.), mens priserne i Holland, Norge og Tyskland også indgår i den vægtede gennemsnitspris for udlændinge (med henholdsvis ca. 35 pct., 10 pct. og 10 pct.), som handler i Danmark.

5. Sodavand

5.1 Sammenfatning

Der er til trods for afskaffelsen af sodavandsafgiften fortsat en betydelig grænsehandel med sodavand, om end den er aftaget. Det skyldes sandsynligvis bl.a. prisforskelle (som følge af forskelle i moms, emballageafgift og nettopriser mv.), og at der fortsat ikke betales pant på sodavandsdåser i grænsehandelsbutikkerne i Tyskland.

Grænsehandlen med sodavand inkl. illegal handel skønnes i 2015 at udgøre ca. 125 mio. liter, svarende til ca. 20 pct. af forbruget i Danmark. Det er et fald siden 2012, hvor grænsehandlen inkl. den illegale handel udgjorde 165 mio. liter svarende til ca. 30 pct. af forbruget.

5.2 Salg af sodavand i Danmark

Salget af sodavand i Danmark er til og med 2013 opgjort på baggrund af afgiftsindtægterne i Danmark, *jf. tabel 5.1*. Da sodavandsafgiften er afskaffet fra januar 2014, kan salget ikke opgøres på baggrund af afgiftsindtægterne efter 2013. I perioden 2013 og frem er Bryggeriforeningens skøn således lagt til grund for salget af sodavand.

Bryggeriforeningens opgørelse af deres medlemmers salg af læskedrikke i Danmark har et noget lavere niveau end salget opgjort på baggrund af det afgiftspligtige salg, *jf. tabel 5.1*. Den relative ændring i salget er den samme i de to opgørelser i perioden 2010 til 2012, hvorimod faldet i det afgiftspligtige salg i 2013 ikke kan genfindes i Bryggeriforeningens tal, som tværtimod viser en stigning på ca. 4 pct. Forskellen kan sandsynligvis tilskrives forskellig periodisering af salget i tiden omkring afgiftsfritagelsen. Såfremt man lægger det afgiftspligtige salg i 2012 til grund og forudsætter samme vækst i salget, som fremgår af oplysningerne fra Bryggeriforeningen, får man et samlet estimat for salg af sodavand på 466 mio. liter i 2015.

Tabel 5.1. Salg af sodavand i Danmark

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Afgiftspligtigt salg	419	434	401	380		
Salg i Danmark ifølge Bryggeriforeningen ¹	346	360	335	349	382	389
Salg opregnet på baggrund af Bryggeriforeningens salgstal ²				418	457	466

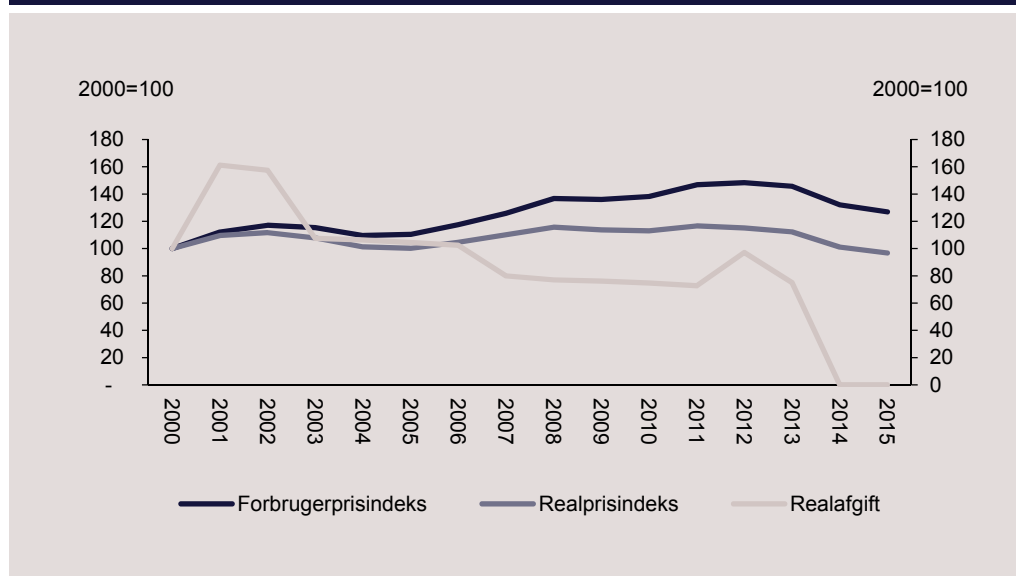
1. Bryggeriforeningen opgør salget af læskedrikke fraregnet hvide vand med kulsyre og smag samt iste.
2. Salget er opregnet med udgangspunkt i det afgiftspligtige salg i 2012 og væksten i salget ifølge Bryggeriforeningen.
Kilde: Statsregnskabet, Bryggeriforeningen samt egne beregninger.

5.3 Priser på sodavand

Prisen på sodavand er i reale termer (dvs. sammenlignet med det generelle forbrugerprisindeks) steget med 15 pct. fra 2000 til 2012, men er siden faldet med 16 pct. frem til 2015, *jf. figur 5.1*.

Sammenlignet med starten af 00'erne har udviklingen i afgifterne frem til afskaffelsen i januar 2014 trukket i retning af at dæmpe stigningen i prisen på sodavand.

Figur 5.1. Prisindeks for sodavand (2000=100)



Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

Tal fra GfK ConsumerScan viser, at prisen på sodavand i gennemsnit er 6,71 kr. pr. liter i Danmark i 2015, mens prisen i gennemsnit er knap 1 kr. lavere pr. liter i Tyskland, *jf. tabel 5.2*. Afskaffelse af afgiften har bidraget til at reducere besparelsen, som inden da udgjorde knap 2 kr. pr. liter.

Liteprisen er både i Danmark og Tyskland højest for sodavand på dåse, mens den er væsentligt lavere for sodavand i plastemballage, da sodavand i plastemballage typisk sælges i større (1,5 til 2 liters) emballager. Den største besparelse ved at grænsehandle sodavand er på dåse og udgør godt 4 kr. pr. liter i 2015.

Tabel 5.2. Priser på sodavand i Danmark og Tyskland ifølge ConsumerScan

kr. pr. liter	Sodavand i alt		Glas	Plast	Dåse	Glas	Plast	Dåse
	Danmark	Tyskland	Tyskland			Danmark		
2010	7,35	5,37	6,01	3,71	5,52	6,75	7,11	14,44
2011	7,31	5,75	4,57	3,53	5,92	6,98	7,06	11,73
2012	7,91	5,76	13,71	3,58	6,03	8,36	7,60	12,97
2013	7,50	5,80	6,93	3,59	6,13	8,73	7,12	10,96
2014	6,58	6,08	-	4,03	6,31	8,84	6,18	10,38
2015	6,71	5,74	-	3,70	6,17	9,79	6,29	10,27

Kilde: GfK ConsumerScan.

5.4 Grænsehandel med sodavand

TNS Gallups interviewundersøgelse viser, at grænsehandlen med sodavand er faldet med godt 40 pct. (eller knap 50 mio. liter) siden 2013. Faldet er særlig udtalt i 2015, hvor grænsehandlen faldt med godt 40 mio. liter, *jf. tabel 5.3*. Gallup finder, at der i 2015 er et prisfald på godt 10 pct. Den lavere pris kan muligvis skyldes, at de tyske grænsebutikker har sat priser og avancer ned, eller at de danske producenter har sænket deres engrospriser til de tyske grænsebutikker som følge af afskaffelsen af sodavandsafgiften i Danmark og de deraf lavere omkostninger.

Tabel 5.3. Grænsehandel med sodavand ifølge Gallup

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mængder mio. liter						
Øvrige Danmark i alt	97	102	126	108	102	62
Grænselandet i alt	10	11	12	9	7	5
Danmark i alt	107	113	138	117	108	68
<i>Heraf:</i>						
genbrugsflasker, store	3	3	4	3	3	2
dåser, store	5	6	10	7	7	4
genbrugsflasker, små	14	16	18	13	9	9
dåser, små	85	88	107	94	89	54
Værdi, mio. kr.						
Øvrige Danmark i alt	538	596	791	666	644	353
Grænselandet i alt	57	61	74	56	42	32
Danmark i alt	595	657	865	723	686	385
<i>Heraf:</i>						
genbrugsflasker, store	17	14	24	14	15	7
dåser, store	23	26	45	29	32	16
genbrugsflasker, små	81	99	130	83	57	52
dåser, små	474	519	666	596	582	311
Priser ved grænsehandel, kr. pr. liter						
Øvrige Danmark	5,52	5,83	6,26	6,18	6,34	5,68
Grænselandet	5,94	5,71	6,33	6,12	6,29	5,80
Danmark i alt	5,56	5,82	6,26	6,18	6,34	5,69

Kilde: TNS Gallup.

ConsumerScans opgørelse af danskernes grænsehandel med sodavand viser et noget andet billede end Gallups undersøgelse. Ifølge ConsumerScans opgørelse har der været en mindre stigning i grænsehandlen siden 2013 på 4 pct., *jf. tabel 5.4*. Stigningen er dog sammensat af et større fald på 12 pct. i 2014 og en efterfølgende stigning på 18 pct. i 2015. I både Gallups og ConsumerScans undersøgelse er det tydeligt, at det hovedsageligt er små sodavand på dåse, som grænsehandles.

Tabel 5.4. Grænsehandel med sodavand ifølge ConsumerScan

Mio. liter	Sodavand i alt	Sodavand købt i Danmark	Sodavand købt i Tyskland	Små sodavand på en liter og derunder	Store sodavand på over en liter	Sodavand, plast	Sodavand, dåse
				Købt i Tyskland			
2010	213	188	26	19	7	2	19
2011	229	205	24	20	4	2	20
2012	222	191	31	26	5	3	26
2013	244	213	31	25	6	4	24
2014	284	257	27	23	4	2	23
2015	299	267	32	26	6	5	26

Anm.: Mængden af sodavand fordelt på emballagetype kan afvige fra "-heraf købt i Tyskland", da nogle sodavand i undersøgelsen ikke er opgjort på emballagetype. Herudover indgår sodavand i glas ikke længere i tabellen, da mængden i årene 2010-2015 udgør under 50.000 liter.

Kilde: GfK ConsumerScan.

ConsumerScan's opgørelse undervurderer generelt salg i Danmark og grænsehandlen, *jf. kapitel 2*. Derfor er tallene fra ConsumerScan opregnet med afsæt i det beregnede salg i Danmark fra tabel 5.1. Salg af sodavand i Danmark er ca. 1,5 gange så stort som salget ifølge ConsumerScan. Hvis grænsehandlen ifølge ConsumerScan opregnes med samme faktor, kan grænsehandlen med sodavand anslås til 47 mio. liter i 2015, *jf. tabel 5.5*. Den opregnede grænsehandel på baggrund af ConsumerScans tal viser, modsat udviklingen ifølge ConsumerScans tal for grænsehandlen i tabel 5.4, et samlet fald i grænsehandlen siden 2013 på godt 5 pct.

Tabel 5.5. Opregning af skøn fra ConsumerScan

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Salg i Danmark ¹	419	434	401	418	457	466
Skønsmæssigt til ikke-husholdninger ²	75	78	72	75	73	75
Salg til danske husholdninger i Danmark	343	356	329	343	384	392
Salg til danske husholdninger iflg. ConsumerScan	188	205	191	213	257	267
Opregningsfaktor	1,8	1,7	1,7	1,6	1,5	1,5
Grænsehandel iflg. ConsumerScan	26	24	31	31	27	32
Grænsehandel opregnet husholdninger	47	41	54	49	40	47

1. Salget er opgjort på baggrund af afgiftsindtægter i perioden 2010-2012, og opregnet på baggrund af Bryggeriforeningens salgstal for 2013-2015, *jf. tabel 1*.

2. Andelen som skønsmæssigt ikke sælges direkte til husholdningerne er opgjort på baggrund af oplysninger fra Bryggeriforeningens: Tal for læskedrikke, diverse år.

Kilde: GfK ConsumerScan, Bryggeriforeningen og egne beregninger.

Ud over de ovennævnte undersøgelser af danskernes grænsehandel med sodavand kan Danmarks Statistiks opgørelse af eksporten af sodavand fra Danmark til Tyskland, samt oplysninger om bryggeriernes salg til grænsebutikkerne fra Bryggeriforeningen give en indikation af, hvordan grænsehandlen med sodavand har udviklet sig.

Bryggeriforeningens tal viser modsat Gallup og ConsumerScan en mindre stigning i 2014, men dog et fald i 2015. Eksporttallene fra Danmarks Statistik viser en stigning i både 2014 og 2015. Både Bryggeriforeningen og Danmarks Statistik viser ligeledes et væsentligt højere niveau end både Gallup og ConsumerScan. Det skyldes bl.a. forskelle i opgørelsesmetode og afgrænsning, *jf. kapitel 2*.

En anden forklaring på den store forskel, både for så vidt angår niveau som udvikling, kan være, at der i stigende omfang sker et videresalg af sodavand fra grænsebutikkerne til andre butikker i Tyskland, eller at en del af sodavandet reeksporteres til andre EU-lande. Såfremt det er tilfældet, må det skyldes, at grænsebutikkerne i Tyskland indkøber sodavand fra bryggerierne i Danmark til mere fordelagtige priser, end dem der kan opnås ved køb hos fx andre europæiske bryggerier. Jo større omfang af videresalg eller reeksport, jo mindre anvendelige er både eksporttallene og tallene for bryggeriernes salg som indikatorer for danskernes grænsehandel med sodavand.

Tabel 5.6. Sammenligning af skøn for grænsehandlen med sodavand

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gallup	107	113	138	117	108	68
GfK ConsumerScan opregnet	47	41	54	49	40	47
Danmarks Statistik eksport	44	59	78	164	172	174
Bryggeriforeningen	210	221	232	220	227	214
Skatteministeriet	105	115	130	120	110	100
Illegal handel	27	30	35	30	30	25
Skatteministeriets skøn inkl. illegal handel	132	145	165	150	140	125

Kilde: TNS Gallup, GfK ConsumerScan, Danmarks Statistik, Bryggeriforeningen, Deloitte, Dansk Erhverv og egne beregninger.

Ser man på udviklingen i prisforskellen mellem Danmark og Tyskland, *jf. tabel 5.2*, hvor besparelsen ved grænsehandel er væsentligt reduceret, virker det umiddelbart ikke sandsynligt, at grænsehandlen med sodavand skulle være uændret eller ligefrem steget siden 2013. Samtidig er faldet i grænsehandlen ifølge Gallup i 2015 påfaldende stort, sammenlignet med udviklingen i de øvrige kilder. Der er derfor betydelig usikkerhed forbundet med at skønne over danskernes grænsehandel med sodavand.

På baggrund af ovenstående er det lagt til grund, at danskernes grænsehandel med sodavand udgør 110 mio. liter i 2014 og 100 mio. liter i 2015, *jf. tabel 5.6*.

Ud over den legale grænsehandel er der også illegal handel med sodavand. Dansk Erhvervs seneste undersøgelse af den illegale handel fra 2014 viser, at der er færre danskere, som har kendskab til illegal handel med bl.a. sodavand sammenlignet med undersøgelsen fra 2011. Hvor der i 2011 var 17 pct. af danskerne, der havde kendskab til steder med illegalt salg af sodavand, var det i 2014 kun 10 pct. Dansk Erhverv fremhæver selv SKATs øgede kontrolindsats i 2013 og 2014 samt afgiftsnedsættelser på bl.a. sodavand som en medvirkende årsag.

Dansk Erhverv har ikke siden 2011 gennemført undersøgelser, hvor størrelsen af den illegale handel er kvantificeret, og det er ikke umiddelbart muligt at skønne over den illegale handel med sodavand på baggrund af undersøgelsen fra 2014, fordi den udelukkende indeholder oplysninger om, hvor udbredt kendskabet til illegal handel er. Derfor er det forudsat, at udviklingen i den illegale handel med sodavand følger skønnet for den legale grænsehandel. På den baggrund skønnes det

med betydelig usikkerhed, at den illegale handel med sodavand udgjorde 25 mio. liter i 2015. Dermed skønnes den samlede grænsehandel inkl. illegal handel at have udgjort 125 mio. liter i 2015.

Efter afskaffelsen af sodavandsafgiften adskiller grænsehandlen med sodavand sig i princippet ikke fra grænsehandel med andre ikke-afgiftsbelagte varer, hvor det er forskel i moms og nettopriser, der skaber en tilskyndelse til grænsehandel. Der er dog fortsat emballageafgift på sodavandsemballager i Danmark, som i begrænset omfang bidrager til prisforskellen. Emballageafgiften udgør ca. 10 øre pr. dåse og ca. 30 øre pr. liter emballage. Hertil kommer, at det fortsat er muligt for danske grænsehandlende at undgå at betale pant i grænsehandelsbutikkerne i Tyskland ved køb af bl.a. øl og sodavand, når der udfyldes en eksporterklæring.

I 2015 udgjorde den samlede prisforskel mellem Danmark og Tyskland 96 øre pr. liter sodavand, jf. tabel 5.7. Heraf udgjorde emballageafgiften inkl. moms lidt under halvdelen, mens resten af prisforskellen var ligeligt fordelt mellem momsforskellen og forskellen i nettopriser - herunder avancer. Samtidig sparede danske grænsehandlende omkostningen ved pant i Danmark¹⁸, således at den samlede fordel ved at grænsehandle en liter sodavand i 2015 kunne opgøres til 2,43 kr. pr. liter.

Tabel 5.7. Årsager til prisforskel på sodavand mellem Danmark og Tyskland

	Kr. pr. liter
Dansk pris på sodavand	6,71
Tysk pris på sodavand	5,74
Prisforskel	0,96
Forskel i sodavandsafgift og moms heraf	-
Forskel i emballageafgift og moms heraf	0,40
Forskel i moms af tysk pris uden afgift	0,29
Forskel i avance og moms heraf	0,28
Prisforskel i alt	0,96
Omkostning ved pant i Danmark ¹	1,46
I alt fordel	2,43

1. Da returprocenten i Danmark er uændret på 89 pct., jf. Dansk Retursystems A/S årsregnskab for 2014, er skønnet for omkostningen ved pant i Danmark ligeledes uændret siden den seneste grænsehandelsrapport. Se boks 5.1 i *Status over grænsehandel 2014* for en nærmere beskrivelse af omkostningen ved pant i Danmark.
Kilde: Skatteministeriet.

I maj 2015 indgik Danmark og Tyskland en aftale om at indføre pant på drikkevareemballager i grænsebutikkerne i Slesvig-Holstein. Når aftalen er implementeret, vil det betyde, at danske grænsehandlende skal betale enten dansk eller tysk pant i grænsebutikkerne med mulighed for at returnere dåserne med dansk pant i de danske returautomater. Der er endnu ikke sat en dato for ikrafttrædelse af aftalen. Indtil aftalen er implementeret, vil der være en pantbesparelse ved grænsehandel med øl og sodavand.

6. Chokolade og slik

6.1 Sammenfatning

Grænsehandlen inkl. illegal handel med chokolade og slik er steget og skønnes at udgøre ca. 13 mio. kg i 2015 svarende til ca. 14 pct. af forbruget.

En del af forklaringen er sandsynligvis, at afgifterne på chokolade og slik er forhøjet flere gange de senere år. Dertil kommer, at forbruget generelt er steget.

SKAT arbejder målrettet på at dæmme op for den illegale handel med chokolade og slik. SKAT har således styrket kontrollen med illegale punktafgiftspligtige chokolade- og sukkervarer i år, bl.a. ved at målrette indsatsen mod grossister/importører og registrerede detailhandlere samt mod de geografisk mest risikobetonede områder. Herudover påtænker skatteministeren i efteråret at fremsætte lovforslag om at skærpe straffen for illegal handel og indførsel af chokolade- og sukkervarer, blandt andet i form af højere bøder.

Baseret på de seneste skøn for udviklingen i det samlede forbrug, det afgiftspligtige salg og grænsehandel inkl. illegal handel er det Skatteministeriets vurdering, at selvfinansieringsgraden udgør ca. 25 pct. ved en afgiftsforhøjelse på 2 kr. i gennemsnit. Det er på niveau med tidligere vurderinger.

6.2 Afgiftspligtigt salg af chokolade og slik

Afgiften på chokolade og slik er en national afgift, som blev indført i 1922. Afgiften består dels af en vægtbaseret afgift på chokolade og slik mv., en råstofafgift på nødder samt en dækningsafgift på visse andre forarbejdede varer efter deres indhold af afgiftspligtige produkter.

Afgiften på chokolade- og sukkervarer (chokoladeafgiften) har siden 2010 været differentieret, således at der er en afgift for sukkerholdige varer (over 0,5 g sukker pr. 100 g) og en lavere afgift for sukkerfri varer (under 0,5 g sukker pr. 100 g).

De seneste år er chokoladeafgiften blevet forhøjet flere gange og senest i januar 2015 som en del af indekseringen af en række punktafgifter frem til 2020. I 2015 udgjorde afgifterne 25,97 kr. pr. kg og 22,08 kr. pr. kg for henholdsvis sukkerholdige og sukkerfri varer. Hovedparten af afgiftsprovenuet stammer fra de sukkerholdige varer.

Siden 2010 har salget af chokolade og slik været mere eller mindre konstant, *jf. tabel 6.1*. Der var dog et større fald i salget i 2012, hvilket skal ses i lyset af afgiftsstigningen samme år. Salget af chokolade og slik er sidenhen steget og synes at være stabiliseret de sidste tre år trods efterfølgende afgiftsforhøjelser. Siden 2010 har afgiftsprovenuet fra chokoladeafgiften været stigende hvilket primært skyldes afgiftsforhøjelser.

Tabel 6.1. Provenu og afgiftspligtigt salg af chokolade og slik (chokoladeafgiften)

Mio. kr.	Vægtbaseret afgift	Råstofafgift	Dækningsafgift	I alt	Vægtbaseret afgift, mio. kg ¹
2010	1.470	144	51	1.665	84
2011	1.530	159	58	1.748	87
2012	1.735	193	91	2.018	74
2013	2.023	181	68	2.272	83
2014	1.992	204	87	2.283	82
2015	2.157	186	103	2.446	84

1. Opgjort eksklusiv råstof- og dækningsafgiften og under antagelse af, at sukkerholdige varer udgør 95 pct. af det afgiftspligtige salg.

Anm.: Opgjort efter nationalregnskabsprincip.

Kilde: Danmarks Statistik og egne beregninger.

6.3 Priser på chokolade og slik

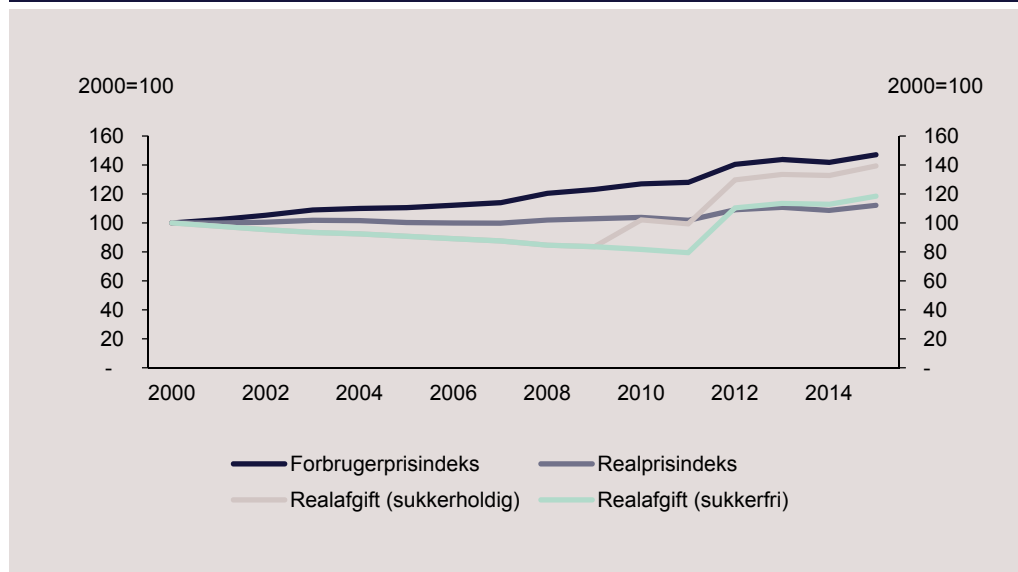
Prisen på chokolade og slik i Danmark er siden 2000 steget med ca. 12 pct. i forhold til det generelle forbrugerprisindeks, *jf. figur 6.1*. Dette skyldes bl.a. de høje afgiftsstigninger på chokolade og slik, der har medført, at afgiften særligt siden 2011 har været stigende i reale termer.

GfK ConsumerScan indsamler priser på chokolade og slik købt af danske husholdninger i henholdsvis Danmark og Tyskland. Ifølge ConsumerScan var detailprisen på chokolade og slik i Danmark i 2015 i gennemsnit godt 109 kr. pr. kg, mens den var knap 55 kr. pr. kg i Tyskland, *jf. tabel 6.2*. En væsentlig del af prisforskellen mellem Danmark og Tyskland kan tilskrives forskelle i afgifter og moms, men også forskel i avancer mellem Danmark og Tyskland.

Således er prisen på chokolade og slik købt i Danmark er steget med ca. 18 kr. pr. kg siden 2010, *jf. tabel 6.2*. I Tyskland er prisen i samme periode steget med godt 7 kr. Det bemærkes, at ved en pris på 109,19 kr. pr. kg for sukkerholdige varer (over 0,5 g sukker pr. 100 g) udgør moms og afgifter ca. 56 pct. Prisen før afgifter og moms er således godt 61,40 kr., hvilket er højere end den gennemsnitlige detailpris i Tyskland. Det tyder på, at avancen på chokolade og slik er betydeligt højere i Danmark end i Tyskland.

En anden årsag kan dog også være, at danskerne køber andre og billigere typer chokolade og slik i Tyskland end i Danmark.

Figur 6.1. Prisindeks for chokolade og slik (2000=100)



Anm.: Forbrugerprisindekset fra Danmarks Statistik dækker over sukkervarer, marmelade, chokolade mv., og indeholder således også varer, som ikke er omfattet af afgiften.
Kilde: Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

Tabel 6.2. Priser på chokolade og slik i Danmark og Tyskland ifølge ConsumerScan

Kr. pr. kg	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Chokolade og slik i alt	88,10	88,82	96,59	98,37	99,33	103,86
heraf købt i Danmark	91,36	91,33	101,44	103,98	104,46	109,19
heraf købt i Tyskland	47,35	56,74	52,03	51,33	52,04	54,63
Chokolade i alt	100,50	100,55	108,29	109,31	108,47	117,01
heraf købt i Danmark	103,95	103,65	112,93	114,58	113,30	122,24
heraf købt i Tyskland	55,51	61,38	62,36	61,74	60,15	65,36
Slik i alt	72,75	73,65	81,71	84,92	87,08	88,27
heraf købt i Danmark	75,67	75,44	86,59	90,73	92,39	93,50
heraf købt i Tyskland	38,11	50,62	40,71	40,24	42,83	43,42

Kilde: GfK ConsumerScan.

6.4 Grænsehandel med chokolade og slik

Knap 68 pct. af danskernes grænsehandel med chokolade og slik blev ifølge Gallup købt i Tyskland og ca. 5 pct. i Sverige i 2015.

Ifølge TNS Gallups interviewundersøgelse er værdien af grænsehandlen med chokolade og slik steget siden 2010, *jf. tabel 6.3*. Stigningen var særligt stor i 2015.

Den stigende grænsehandel kan ifølge Gallup skyldes primært, at danskerne generelt køber mere chokolade og slik i udlandet, men det kan også skyldes, at danskerne køber dyrere produkter, når de grænsehandler.

Tabel 6.3. Grænsehandel med chokolade og slik ifølge Gallup

Mio. kr.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Øvrige Danmark	594	610	769	775	739	950
Grænseland	49	57	61	50	43	29
Danmark i alt	643	667	830	825	782	979

Kilde: TNS Gallup.

Modsat Gallup finder ConsumerScan, at værdien af grænsehandlen med chokolade og slik i Tyskland er faldet siden 2013, men både i værdi og mængder er grænsehandlen i Tyskland i 2015 en del over niveauet i 2010, *jf. tabel 6.4.*

Tabel 6.4. Grænsehandel med chokolade og slik ifølge ConsumerScan

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Mængde, mio. kg						
Chokolade og slik købt i alt i Tyskland	2,7	2,7	3,8	4,5	4,0	3,9
heraf chokolade	1,4	1,5	2,0	2,3	2,1	2,0
heraf slik	1,3	1,2	1,8	2,2	1,9	1,9
Chokolade og slik købt i alt i Danmark	33,3	34,7	34,6	37,4	36,8	36,1
Chokolade og slik i alt	36,0	37,4	38,4	41,9	40,8	40,0
Værdi, mio. kr.						
Chokolade og slik købt i alt i Tyskland	126	154	196	229	208	214
heraf chokolade	79	95	123	142	128	130
heraf slik	48	59	73	87	80	83
Chokolade og slik købt i alt i Danmark	3.042	3.167	3.510	3.890	3.848	3.940
Chokolade og slik i alt	3.168	3.321	3.706	4.119	4.056	4.154

Kilde: GfK ConsumerScan.

ConsumerScans opgørelse over salget af chokolade og slik til danske husholdninger i både Danmark og Tyskland undervurderer dog generelt salget i Danmark og grænsehandlen, *jf. kapitel 2.* ConsumerScans opgørelse af grænsehandlen opregnes derfor på baggrund af det afgiftspligtige salg. I overensstemmelse med Gallup viser det opregnede skøn for grænsehandlen ifølge ConsumerScan en stigning i grænsehandlen i 2015, *jf. tabel 6.5.* Stigningen ifølge ConsumerScan er dog mere begrænset, og samlet viser det opregnede skøn et fald i grænsehandlen på 8 pct. siden 2013, mens Gallups opgørelse viser en stigning i samme periode.

På baggrund af udviklingen i Gallup og ConsumerScans opgørelse af grænsehandlen, er det Skatteministeriets vurdering, at grænsehandlen med chokolade og slik udgjorde 9,5 mio. kg i 2015, *jf. tabel 6.6.*

Den illegale handel med chokolade og slik skønnes ligesom grænsehandlen at være steget. SKAT har i 2015 gennemført et øget antal afgiftskontroller, og samtidig er der sket en stigning i beslaglæggelser og reguleringsbeløbet for afgift af chokolade- og sukkervarer, som skønnes at svare til knap 2,4 mio. kg i 2015¹⁹. SKATs afgiftskontroller indikerer umiddelbart, at der er sket en stigning i

¹⁹ Jf. SKATs indsats i 2015 mod illegal indførsel og handel med chokolade- og sukkervarer, Skatteudvalget 2015-16, SAU alm. del bilag 148.

den illegale handel med slik og chokolade. På den baggrund og på baggrund af den skønnede udvikling i grænsehandlen vurderes den illegale handel med chokolade og slik at have udgjort 3,5 mio. kg. i 2015.

Tabel 6.5. Opregning af skøn over grænsehandel ifølge ConsumerScan

Mio. kg.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Salg i Danmark	84	87	74	83	82	84
heraf salg til udlændinge	2	2	2	2	2	2
Skønsmæssigt til ikke-husholdninger	13	13	13	13	13	13
Salg til danske husholdninger i Danmark	70	73	59	68	67	69
Salg til danske husholdninger iflg. ConsumerScan	33,3	34,7	34,6	37,4	36,8	36,1
Opregningsfaktor	2,1	2,1	1,7	1,8	1,8	1,9
Grænsehandel iflg. ConsumerScan	2,7	2,7	3,8	4,5	4,0	3,9
Grænsehandel opregnet husholdninger	5,6	5,6	6,4	8,2	7,3	7,5

Amn.: Skatteministeriet har ikke nye oplysninger vedr. salget til ikke-husholdninger og udlændinge. Derfor er salget til ikke-husholdninger skønsmæssigt fastsat til 13 mio. kg, mens salg til udlændinge skønnes at udgøre 2 mio. kg af salget i Danmark, svarende til antagelserne i *Status over grænsehandel 2014*.

Kilde: GfK ConsumerScan, Skatteministeriet og egne beregninger.

Tabel 6.6. Sammenligning af skøn over grænsehandel med chokolade og slik

Mio. kg	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gallup ¹	12,5	10,8	14,8	15,1	14,2	17,4
ConsumerScan opregnet	5,6	5,6	6,4	8,2	7,3	7,5
Skatteministeriets skøn	6,3	6,0	8,0	9,0	8,5	9,5
Illegal handel	2,0	2,0	2,5	3,0	3,0	3,5
Skatteministeriets skøn inkl. illegal handel	8,3	8,0	10,5	12,0	11,5	13,0

1. Da Gallups udelukkende opgør værdien af grænsehandlen med slik og chokolade, er der omregnet til mængder på baggrund af prisen i Tyskland ifølge ConsumerScan.

Kilde: TNS Gallup, GfK ConsumerScan, Skatteministeriet og egne beregninger.

Samlet skønnes grænsehandlen inkl. den illegale handel med slik og chokolade at udgøre 13 mio. kg i 2015 svarende til ca. 14 pct. af det samlede forbrug.

I relation til kontrol af illegal handel med chokolade og slik arbejder SKAT målrettet på at dæmme op for dette. SKAT har således styrket kontrollen med illegal punktafgiftspligtige chokolade- og sukkervarer i år, bl.a. ved at målrette indsatsen mod grossister/importører og registrerede detailhandlere samt mod de geografisk mest risikobetonede områder. Herudover vil skatteministeren senere på året fremsætte lovforslag om at skærpe straffen for illegal handel og indførsel af chokolade- og sukkervarer. Blandt andet i form af højere bøder.

6.5 Virkninger af afgiftsændringer

I dette afsnit illustreres nogle mulige virkninger af ændrede afgifter på chokolade og slik. Der er tale om modelbaserede skøn, som er forbundet med betydelig usikkerhed. Antagelserne bag beregningerne er baseret på et opdateret grundlag for markedet og priser på chokolade og slik sammenlignet med den seneste grænsehandelsrapport, *jf. boks 6.1*.

De modelberegnede virkninger af afgiftsændringer på chokolade og slik er vist i tabel 6.7. Regneeksemplet viser effekten af henholdsvis en afgiftsforhøjelse og en afgiftsnedsettelse på 2 kr. i forhold til gennemsnitsafgiften i 2015.

Boks 6.1. Beregningsantagelser

- Forbrugselasticiteten for chokolade og slik er forudsat at være -0,3. Det vil sige, at forbruget af chokolade og slik forventes at falde med 3 pct., når prisen stiger med 10 pct.
- Det antages, at ved en dansk pris svarende til prisen i Tyskland, vil danskere grænsehandle 2 mio. kg chokolade og slik i udlandet uanset udenlandsk pris.
- For hver gang prisen i Danmark stiger/falder med 1 kr. pr. kg, stiger/falder danskernes grænsehandel med 0,14 mio. kg, svarende til skønnet for grænsehandlen pr. kroners prisforskel ved det aktuelle niveau.
- For hver gang prisen i Danmark stiger/falder med 1 kr. pr. kg, stiger/falder danskernes illegale handel med 0,07 mio. kg, svarende til skønnet for den illegale handel pr. kroners prisforskel ved det aktuelle niveau.
- For hver gang prisen i Danmark stiger/falder med 1 kr. pr. kg, falder/stiger udlændinges grænsehandel i Danmark med 0,02 mio. kg.
- Det antages, at prisen på chokolade og slik i 2015 udgør henholdsvis 109,2 kr. pr. kg i Danmark, 54,6 kr. pr. kg i udlandet og 57,6 kr. pr. kg ved ulovlig handel¹.

1. Det er som i tidligere rapporter antaget, at den ulovlige chokolade og slik er købt i Tyskland til tysk pris inkl. moms med en fortjeneste på 3 kr. pr. kg.
Kilde: Egne beregninger.

Tabel 6.7. Forventede virkninger af afgiftsændringer på chokolade og slik

Afgift ¹	Dansk pris	Dansk forbrug	heraf købt i DK	heraf købt i udlandet	her købt ulovligt	Udenlandsk købt i DK	Nettoprovenu	Nettosamfund	heraf danske borgere	Selvfinansieringsgrad ²	
	Kr. pr. kg	Mio. kg					Mio. kr.			Pct.	
	27,78	111,69	94,2	80,7	9,8	3,7	2,0	129	-33	-163	24
	25,78	109,19	94,9	81,9	9,5	3,5	2,0	-	-	-	-
	23,78	106,69	95,5	83,0	9,2	3,3	2,1	-134	30	165	21

1. Afgiften i 2015 er opgjort som et gennemsnit af de to afgiftssatser, hvor afgiftssatsen for sukkerholdige produkter på 25,97 kr. er antaget at udgøre 95 pct., mens afgiftssatsen for sukkerfri produkter på 22,08 kr. antages at udgøre 5 pct.
2. Nettoprovenu og selvfinansieringsgraden er opgjort ekskl. arbejdsudbud, og der er forudsat et tilbageløb på 20 pct. i overensstemmelse med tidligere rapporter.
Kilde: Egne beregninger.

I henhold til beregningerne vil en afgiftsstigning på 2 kr. indebære, at forbruget falder med 0,7 mio. kg, mens grænsehandlen øges med 0,3 mio. kg, og den illegale handel øges med 0,2 mio. kg. Udlændinges handel i Danmark ventes ikke at ændre sig i nævneværdigt omfang. En afgiftsændring på 2 kr. fra afgiftsniveauet i 2015 skønnes at medføre et nettoprovenu på ca. 130 mio. kr.

Afgiftsforhøjelsen skønnes at indebære et samfundsøkonomisk tab på godt 30 mio. kr., som dels skyldes, at forbrugssammensætningen ændres ift. det ønskede før afgiftsændringen og øgede tids- og transportomkostninger ved grænsehandel, samt tab af moms- og afgiftsindtægter på grund af øget grænsehandel og illegal handel.

Afgiftsændringen på 2 kr. fra afgiftsniveauet i 2015 skønnes at have en selvfinansieringsgrad på ca. 25 pct. Selvfinansieringsgraden ved en afgiftsstigning angiver, hvor meget det umiddelbare merprovenu efter tilbageløb mindskes som følge af adfærdsændringer.

7. Energiprodukter

7.1 Sammenfatning

Danskernes nettogrænsehandel med benzin skønnes at udgøre ca. 60 mio. liter i 2015 og er på niveau med grænsehandlen i tidligere år. Det afspejler, at prisen på benzin er højere i Danmark end i Sverige og Tyskland, selvom afgifterne er på samme niveau.

Omvendt grænsehandles der mere diesel i Danmark end i udlandet, svarende til en nettogrænsehandel i dansk favør på ca. 290 mio. liter i 2015. Der er tale om en stigning i forhold til sidste rapport, hvilket primært skyldes en anden metodetilgang til beregningen af forbruget mv. Prisen på diesel er højere i Sverige end i Danmark, og der er således et incitament for svenskerne til at grænsehandle diesel i Danmark. Prisen på diesel er dog lavere i Tyskland, selvom de danske afgifter på diesel er lavere end afgifterne i Tyskland og Sverige. Afgifterne på benzin og diesel indekseres, og det vurderes i begrænset omfang at påvirke grænsehandlen.

Det samlede afgiftspligtige salg af benzin har været faldende siden 2010, mens salget af diesel har været nogenlunde stabilt. Det skyldes et skifte fra benzin til diesel for personbiler, mens forbruget hos varebiler og lastbiler, der primært anvender diesel, har været nogenlunde konstant. Dertil kommer generel forbedret energieffektivitet, som alt andet lige vil medføre et fald i salget af brændstof.

En lille nedsættelse (40 øre pr. liter) af de samlede afgifter på benzin og diesel fra det nuværende niveau skønnes at medføre en selvfinansieringsgrad på ca. 82 pct. En afgiftsnedsættelse skønnes at medføre et højere forbrug i Danmark. Desuden kan en nedsættelse af afgifterne på benzin og diesel have betydning for momsprovenuet og provenuet fra de øvrige bilafgifter, da en nedsættelse af brændstofafgifterne gør det billigere at køre bil.

Det afgiftspligtige salg af energikoks er steget i 2015, men er stadig på et meget lavt niveau. Priserne på energikoks er betydeligt lavere i Tyskland end i Danmark, og det skyldes især forskelle i afgiftsniveauet. Grænsehandlen med energikoks skønnes at udgøre ca. 20.000 ton, svarende til ca. 70 mio. kr. i 2015.

7.2 Energi- og bilafgifter i Danmark

Rapporten omfatter kun benzin, diesel og energikoks, da det primært er disse afgiftsbelagte energiprodukter, der grænsehandles. Grænsehandel med motorbrændstof er kun lovlig, når det sker i køretøjets normale brændstofftank. Der kan grænsehandles med andre former for energiprodukter som fx brænde. Da disse varer ikke er afgiftsbelagt, medtages de ikke særskilt i rapporten, da fokus i grænsehandelsrapporten er på, hvordan de danske afgifter påvirker grænsehandlen²⁰.

Afgifterne på benzin, diesel og energikoks består af energi-, CO₂- og NO_x-afgift, jf. boks 7.1. Afgifter på energiprodukter er harmoniseret i EU. Minimumsafgiften på blyfri benzin svarer til ca. 2,7 kr. pr. liter og for diesel ca. 2,5 kr. pr. liter. Minimumsafgiften på koks svarer til ca. 1,1 kr. pr. GJ.

Boks 7.1. Energiafgifter i Danmark

Energiafgift

Energiafgifterne er fastlagt efter energiindholdet i brændslerne (mineralolie, gas og kul), Energiafgifterne er omfattet af EU's energibeskatningsdirektiv. Energiafgifterne er indekseret med 1,8 pct. årligt til og med 2015 og herefter med den faktiske udvikling i nettoprisindekset med to års forsinkelse. Energiafgiften til rumvarme mv. udgør 54,5 kr. pr. GJ i 2015, mens energiafgiften på benzin udgør ca. 129 kr. pr. GJ og for diesel ca. 75 kr. pr. GJ i 2015.

CO₂-afgift

CO₂-afgiften er fastlagt ud fra den mængde CO₂, der i gennemsnit er i de forskellige energiprodukter, og dermed den mængde CO₂, der udledes ved forbrænding. CO₂-afgiften blev indført i 1992. Fra 2010 blev afgiften forhøjet til 150 kr. pr. ton CO₂. CO₂-afgiften indekseres som energiafgifterne og udgør 170 kr. pr. ton CO₂ i 2015.

NO_x-afgift

Der betales NO_x-afgift pr. kg NO₂-ækvivalent, der udledes til luften ved forbrænding. NO_x-afgiften blev indført i 2010 og blev forhøjet juli 2012. Brændstof er af afgiftstekniske grunde omfattet af NO_x-afgiften, men samtidig blev energiafgiften nedsat, således at den samlede afgiftsbelastning af motorbrændstof er uændret. NO_x-afgiften indekseres som energiafgifterne og udgør 26,4 kr. pr. kg i 2015. NO_x-afgiften nedsættes til 5,0 kr. pr kg udledt NO_x fra 1. juli 2016. Det vil mindske den samlede afgift på både energikoks og brændstof, da energiafgiften ikke er blevet forhøjet tilsvarende.

Som en del af Aftale om tilbagerulning af FSA mv. og lempelser af PSO²¹ fra juli 2014 blev energiafgifterne nedsat med 18,6 kr. pr. GJ fra 1. januar 2015. Ændringen har ingen betydning for afgifterne på benzin og diesel, men for afgiften på energikoks, der samlet falder i 2015.

7.3 Benzin og diesel

Personbiler, der anvender benzin og diesel, udgør den altovervejende del af personbilparken i Danmark, selvom der er sket en stigning i antallet af elbiler. Pr. januar 2015 bestod bestanden af personbiler af ca. 1,6 mio. benzinbiler og knap 0,7 mio. dieselmotorbiler og ca. 3.000 personbiler med andre drivmidler end benzin og diesel. Langt størstedelen er elbiler.

Trafikarbejdet i tabel 7.1 indeholder kørte kilometer fra personbiler (benzin- og dieselmotorbiler), lastbiler, varebiler, busser, motorcykler og knallerter. Ca. 78 pct. af de kørte kilometer kommer fra personbiler, mens ca. 15 pct. kommer fra varebiler. Kun godt 4 pct. vedrører lastbiler. De resterende ca. 2 pct. kommer fra busser, knallerter og motorcykler.

²⁰ Dog er træpiller og brænde medtaget i kapitel 8 om øvrige varer.

²¹ Forsyningsikkerhedsafgiften (FSA): Afgift på VE-brændsler, som aldrig trådte i kraft. Public Service Obligations (PSO) betales af elforbruget.

Der har været en større stigning i trafikarbejdet i 2015 end i forrige år. Det indikerer, at der er fremgang i dansk økonomi, ligesom de lave priser på olie må forventes at have betydning, *jf. afsnit 7.3.3*. Stigningen siden 2010 kommer primært fra dieslbiler.

Tabel 7.1. Trafikarbejde

	Trafikindeks	Nationalt trafikarbejde på danske veje		
	Pct.	Mia. km	Heraf benzin	Heraf diesel
2010	-1,3	45,3	24,7	20,6
2011	1,6	46,0	23,8	22,2
2012	0,1	46,0	22,7	23,4
2013	0,7	46,4	22,4	24,0
2014	2,5	47,5	22,7	24,8
2015	2,9	48,9	-	-

Anm.: Tallene for 2015 er baseret på tal for januar-september 2015, hvor tallene ikke opdeles på benzin og diesel.
Kilde: Vejdirektoratet og egne beregninger.

Langt størstedelen af bestanden af køretøjer består af personbiler, hvor mere end 2 ud af 3 personbiler består af benzinbiler i 2015, *jf. tabel 7.2*. Der er dog sket et skifte i bestanden mod flere dieslbiler. Omlægningen af bilafgifterne i 2007 gav incitament til at købe biler med en god energieffektivitet, og da dieslbiler er mere energieffektive end benzinbiler, gav omlægningen tilskyndelse til at købe dieslbiler. Forhøjelsen af udligningsafgiften har imidlertid mindsket incitamentet til at købe dieslbiler.

Tabel 7.2. Bestand af køretøjer

Antal, 1.000 stk.	2010	2011	2012	2013	2014	2015
heraf benzin	1.686	1.662	1.632	1.614	1.623	1.640
Personbiler heraf diesel	434	502	565	618	653	687
I alt	2.120	2.164	2.198	2.234	2.278	2.330
heraf benzin	80	72	65	58	53	49
Varebiler heraf diesel	383	369	362	358	349	348
I alt	462	441	427	417	402	398
Lastbiler	32	31	30	30	29	29
Busser	15	14	14	13	13	13
Total	2.629	2.650	2.668	2.694	2.723	2.770

Kilde: Danmarks Statistik. 'I alt' inkluderer også biler på øvrige drivmidler som el og gas.

7.3.1 Afgiftspligtigt salg af benzin

Benzin anvendes primært til personbiler, mens varebiler primært anvender diesel. Benzin omfatter forskellige typer af benzin med forskelligt blyindhold, oktantal og iblanding af biobrændstoffer. I dag sælges der stort set kun blyfri benzin med 4,8 pct. biobrændstoffer.

Det afgiftspligtige salg af blyfri benzin udgjorde knap 1,8 mia. liter i 2015, men har været faldende siden 2010, *jf. tabel 7.4*. Det følger af skiftet fra benzinbiler til dieslbiler og en generel forbedret

energieffektivitet, *jf. tabel 7.3*. Den forbedrede energieffektivitet kan dels tilskrives den teknologiske udvikling og dels et segmentskifte mod mindre biler, hvor energieffektiviteten er bedre²².

Tabel 7.3. Energieffektivitet for nyregistrerede personbiler

Km pr. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Benzin	18,3	18,8	20,6	21,3	21,5	21,9
Diesel	21,4	21,9	23,1	23,7	24,2	25,1

Kilde: Danmarks Statistik.

Det samlede provenu udgjorde ca. 7,3 mia. kr. i 2015, *jf. tabel 7.4*. Fra juli 2012 blev energiafgiften for motorbrændstof sat ned med ca. 3,5 øre pr. liter, da NOx-afgiften blev forhøjet tilsvarende, *jf. boks 7.1*. Det er blandt andet forklaringen på, at provenuet i 2013 er faldet i forhold til 2012.

Tabel 7.4. Afgiftspligtigt salg og provenu fra energiafgiften på blyfri benzin

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Afgiftspligtigt salg, mio. liter	2.089	1.988	1.884	1.821	1.797	1.773
Provenu, mio. kr.	8.028	7.732	7.397	7.285	7.315	7.347

Anm.: Tabellen omfatter kun energiafgiften på blyfri benzin og blyfri benzin med 4,8 pct. biobrændstof. Dertil kommer provenu fra CO₂- og NO_x-afgift, *jf. boks 7.1*. Provenuet er opgjort efter nationalregnskabsprincippet. Det afgiftspligtige salg er beregnet på baggrund af provenu og de gældende satser i hvert år.
Kilde: Skatteministeriet.

7.3.2 Afgiftspligtigt salg af diesel

Diesel er blevet mere udbredt blandt personbiler og varebiler og lastbiler anvender også diesel. For diesel skelnes der afgiftsmæssigt mellem svovlfri og svovlfattig diesel samt svovlfri diesel med 6,8 pct. biobrændstoffer. Der er de seneste år sket et skifte mod diesel med biobrændstoffer.

Det afgiftspligtige salg af diesel er faldet med ca. 6,5 pct. siden 2010 på trods af skiftet mod flere dieselmotorer, *jf. tabel 7.5*. Det skyldes en generel forbedret energieffektivitet, som også ses på udviklingen i provenuet fra energiafgiften på svovlfri diesel. Omlægningen af bilafgifterne i 2007 gav incitament til at købe dieselmotorer, men forhøjelsen af udigningsafgiften og en forbedret energieffektivitet har medvirket til, at det afgiftspligtige salg og provenuet ikke er steget mere.

Tabel 7.5. Afgiftspligtigt salg og provenu fra energiafgiften på svovlfri diesel

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Afgiftspligtigt salg, mio. liter	3.226	3.397	2.940	2.927	2.962	3.019
Provenu, mio. kr.	7.997	8.553	8.774	8.775	9.101	9.182

Anm.: Tabellen omfatter kun energiafgiften på svovlfri diesel og svovlfri diesel med 6,8 pct. biobrændstof. Dertil kommer provenu fra CO₂- og NO_x-afgift, *jf. boks 7.1*. Provenuet er opgjort efter nationalregnskabsprincippet. Det afgiftspligtige salg er beregnet på baggrund af provenu og de gældende satser i hvert år.
Kilde: Skatteministeriet.

7.3.3 Prisen på olie

Overordnet set er prisen på råolie faldet betydeligt den seneste tid. Prisen på en tønde olie var omkring 100 dollars pr. tønde i august 2014, men siden da er prisen faldet markant. I december

²² Skatteministeriet: Bedre brændstoføkonomi medfører provenutab – og billigere biler

2015 var prisen nede på ca. 37 dollars pr. tønde. Det har påvirket prisen på benzin og diesel. I udgangspunktet rammer en ændring i verdensmarkedsprisen ens i fx Danmark, Sverige og Tyskland. Men på grund af forskel i moms, som er lavere i Tyskland end i Danmark og Sverige, vil et fald i verdensmarkedsprisen på råolie alt andet lige medføre mindre grænsehandel i Tyskland.

7.3.4 Pris og afgifter på benzin

Den samlede afgift på benzin udgjorde ca. 4,57 kr. pr. liter i 2015, *jf. tabel 7.6*. Afgifterne er væsentlig højere end EU's minimumssatser. Ud over afgifterne betales der også moms af brændstof inkl. afgifterne.

Grænsehandel med benzin afhænger primært af prisforskellene mellem Danmark og henholdsvis Sverige og Tyskland. Forskelle i priserne mellem landene kan skyldes forskelle i afgifter og moms-satser, men også forskelle i avancer og andre omkostninger.

Afgifterne på benzin er lavere i Danmark end i Tyskland og Sverige, *jf. tabel 7.6*. Siden 2010 er afgiften på benzin i Tyskland uændret, mens den svenske afgift er steget. Da afgifterne er højere i Sverige og Tyskland end i Danmark, er der umiddelbart et incitament til at grænsehandle benzin i Danmark. Den uændrede tyske afgift siden 2010 og en dansk afgift, der indekseres, vil alt andet lige medføre, at incitamentet til at grænsehandle i Danmark er blevet mindsket siden 2010.

Tabel 7.6. Afgifter på blyfri benzin i Tyskland, Sverige og Danmark

	Tyskland		Sverige		Danmark
	DKK pr. liter	EUR pr. liter	DKK pr. liter	SEK pr. liter	DKK pr. liter
2010	4,87	0,65	4,30	5,50	4,27/4,18 ¹⁾
2011	4,88	0,65	4,54	5,50	4,25
2012	4,87	0,65	4,84	5,65	4,33
2013	4,88	0,65	4,86	5,63	4,41
2014	4,88	0,65	4,62	5,63	4,49
2015	4,88	0,65	4,66	5,85	4,57

1) I 2010 blev der både anvendt blyfri benzin med og uden biobrændstof. Afgiften for blyfri benzin udgjorde ca. 4,27 kr. pr. liter i 2010, mens afgiften for blyfri benzin med 4,8 pct. biobrændstoffer udgjorde ca. 4,18 kr. pr. liter i 2010. Forskellen skyldes, at energiindholdet er lavere i biobenzin. Fra og med 2011 vises afgiften for blyfri benzin med 4,8 pct. biobrændstof, som er det mest anvendte benzin.

Anm.: Afgifterne er opgjort ekskl. moms. I Sverige består afgiften på benzin af en energifgift og en CO₂-afgift. I Danmark er afgiften opgjort inkl. energi-, CO₂- og NOx-afgift.

Kilde: Skatteverket, EU-Kommisionen Excise Duty Tables, Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

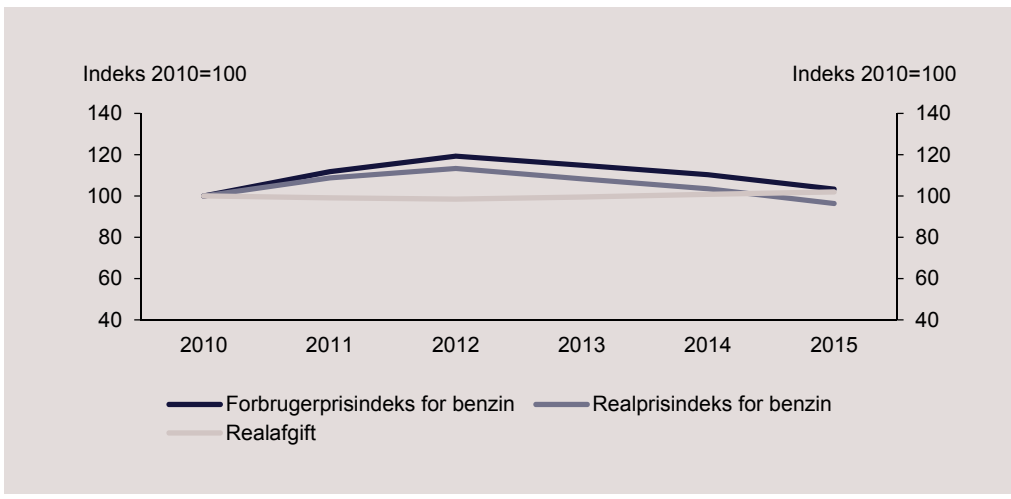
Momsen på energiprodukter i både Danmark og Sverige udgør 25 pct. I Tyskland udgør momsen 19 pct. Med moms udgør afgiften i 2015 ca. 5,81 kr. pr. liter i Tyskland og ca. 5,83 kr. pr. liter i Sverige. I Danmark udgør afgiften med moms ca. 5,71 kr. pr. liter i 2015. Selv med momsforskellen mellem Danmark og Tyskland er afgiften inkl. moms i Danmark lavere end afgiften i Tyskland (ca. 10 øre pr. liter) og Sverige (ca. 12 øre pr. liter). Afgifterne inkl. moms giver således også incitament til at grænsehandle benzin i Danmark.

Afgifterne på benzin indekseres, men stigningen i den reale afgift fra 2013 viser, at indekseringen er højere end den gennemsnitlige forbrugerprisstigning siden 2013. Fra 2010 til 2013 svarer indekseringen ikke helt til den gennemsnitlige forbrugerprisstigning, *jf. figur 7.1*.

Faldet i realprisindekset for benzin i 2015 skyldes primært det store fald i verdensmarkedsprisen på olie, som også ses i forbrugerprisindekset for benzin. Ændringerne i den reale pris på benzin

skyldes således kun i begrænset omfang afgifterne og i langt højere grad bevægelser i verdensmarkedsprisen på olie, som i udgangspunktet rammer landene lige.

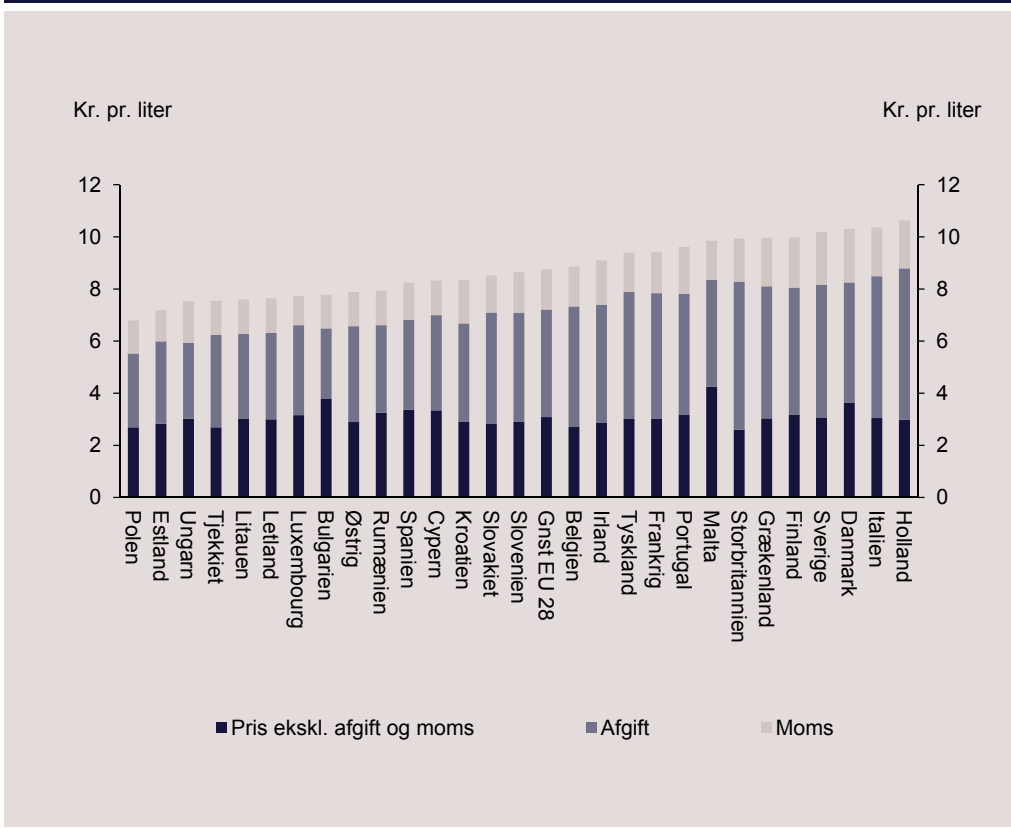
Figur 7.1. Realprisindeks for benzin (2010 = 100)



Kilde: Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

Selvom afgifterne isoleret set er lavere i Danmark end i Sverige og Tyskland, er den danske pris stadig højere end prisen på benzin i Sverige og Tyskland og er den tredjehøjeste i EU, *jf. figur 7.2.*

Figur 7.2. Priselementer for blyfri benzin pr. februar 2016



Anm.: Da Sverige har forhøjet afgiften med godt 0,4 øre pr. liter fra 1. januar 2016 vises også tal for Sverige og Danmark i 2015. Priserne var højere end priserne i 2016, hvilket skyldes den lavere verdensmarkedspris på olie i 2016. Priserne for 2016 er opgjort d. 1. februar 2016, mens priserne for Sverige og Danmark i 2015 er opgjort 7. september 2015.

Kilde: EU-Kommissionen, <http://ec.europa.eu/energy/en/statistics/weekly-oil-bulletin> samt egne beregninger.

Benzin er knap 1 kr. billigere pr. liter i Tyskland end i Danmark, mens prisen var ca. 13 øre lavere pr. liter i Sverige, selvom både Sverige og Tyskland har højere afgifter. Det bemærkes, at Sverige fra januar 2016 har forhøjet deres afgift med ca. 37 øre pr. liter. Det ændrer dog ikke på billedet af, at den danske detailpris både i 2015 og 2016 er højere end både den svenske og tyske detailpris, og der således er incitament for danskere til at købe benzin i Tyskland og Sverige.

Antallet af tankstationer i Danmark er faldet betydeligt de sidste mange år, men der er stadig relativt få biler pr. tankstation i Danmark. Det kan være med til at forklare, at der er højere omkostninger i Danmark end fx i Tyskland, hvor der er mere end dobbelt så mange biler pr. tankstation i 2012. Dog har skiftet fra bemandede til ubemandede tankstationer reduceret driftsomkostningerne²³.

Hvis den danske pris ekskl. moms og afgifter var på niveau med den svenske, ville den samlede danske pris være lavere end den svenske pris. Det vil således give incitament til at grænsehandle benzin i Danmark. Hvis der tages udgangspunkt i den tyske pris ekskl. moms og afgifter, ville den samlede danske pris kun være marginalt højere end den tyske pris. Selvom afgifterne inkl. moms er lavere i Danmark end i Tyskland betyder momsforskellen (25 pct. ift. 19 pct.), at den samlede pris vil blive marginalt højere end den tyske.

Det er den samlede pris på benzin, der har betydning for grænsehandlen, og når den samlede pris i Danmark er højere end i nabolandene, så øges tilskyndelsen til grænsehandel i udenlandsk favør, uanset om baggrunden er forskelle i avancer, andre omkostninger eller afgifter.

7.3.5 Pris og afgifter på diesel

I Tyskland er afgiften på diesel knap 40 øre højere pr. liter end i Danmark *jf. tabel 7.7*. Afgiften i Sverige er ca. 90 øre højere pr. liter end i Danmark i 2015. Den tyske afgift er uændret siden 2010, mens den svenske afgift er steget med ca. 64 øre pr. liter siden 2010. I samme periode er den danske afgift steget med 23 øre pr. liter. Ud fra afgifternes størrelse er tilskyndelsen til at grænsehandle i Danmark blevet større for svenskerne. Den uændrede tyske afgift har alt andet lige mindsket tilskyndelsen til at købe diesel i Danmark, da forskellen mellem afgifterne er blevet mindre over tid.

Tabel 7.7. Afgifter på svovlfri diesel i Tyskland, Sverige og Danmark

	Tyskland		Sverige		Danmark
	DKK pr. liter	EUR pr. liter	DKK pr. liter	SEK pr. liter	DKK pr. liter
2010	3,5	0,47	3,39	4,34	2,9
2011	3,5	0,47	3,75	4,54	2,95/2,91 ¹⁾
2012	3,5	0,47	4,00	4,67	2,97
2013	3,51	0,47	4,19	4,86	3,02
2014	3,51	0,47	3,97	4,85	3,07
2015	3,51	0,47	4,03	5,05	3,13

1) I 2011 blev der både anvendt svovlfri diesel med og uden biobrændstof. I 2011 udgjorde afgiften for svovlfri diesel ca. 2,95 kr. pr. liter, mens afgiften for svovlfri diesel med 6,8 pct. biobrændstoffer udgjorde ca. 2,91 kr. pr. liter. Forskellen skyldes, at energiindholdet er lavere i biodiesel. Fra og med 2012 vises afgiften for svovlfri diesel med 6,8 pct. biobrændstof, som er det mest anvendte diesel. For 2010 vises afgiften for svovlfri diesel uden biobrændstoffer, som var det mest anvendte diesel i 2010.

Anm.: I Danmark opgøres afgiften i øre pr. liter. Tabellen giver de afrundende satser i kr. pr. liter. I Sverige består afgiften på diesel af en energiafgift og en CO₂-afgift. I Danmark er afgiften opgjort inkl. energi-, CO₂-, og NO_x-afgift.

Kilde: Skatteverket, EU-Kommissionen Excise Duty Tables, Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

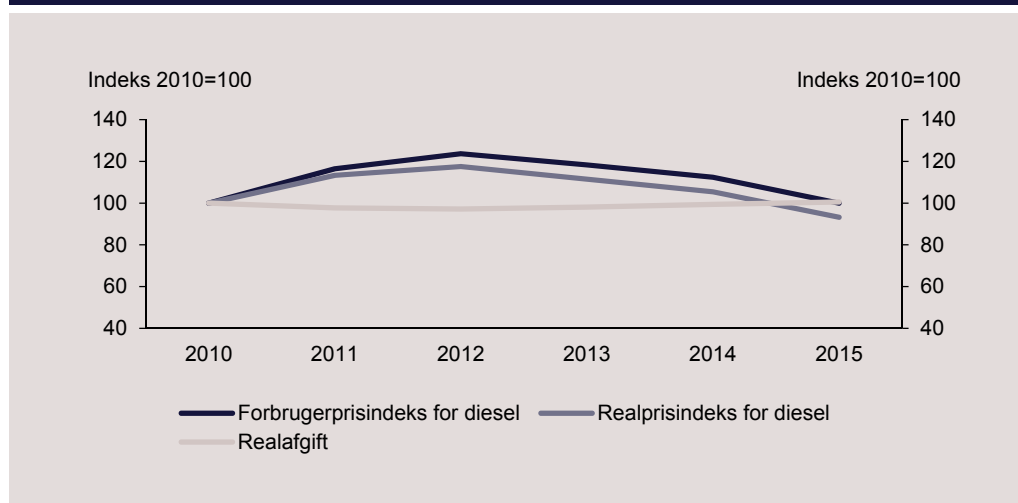
²³ Energi- og Olieforum: Energinoter 2014/15

Afgiften på diesel er lavere end afgiften på benzin i både Danmark, Sverige og Tyskland. Minimumsafgiften på diesel er også lavere end minimumsafgiften på benzin. Det skyldes tidligere et hensyn til erhvervslivet, da det primært var dem, der købte dieselmotorer. Med tiden er dieselmotorer blevet udbredt blandt personbiler.

Den danske afgift inkl. moms udgør ca. 3,91 kr. pr. liter i 2015. Det er ca. 0,26 kr. pr. liter mindre end den tyske afgift inkl. moms i 2015 og ca. 1,13 kr. pr. liter mindre end den svenske afgift inkl. moms i 2015. Afgifterne på diesel i Danmark giver umiddelbart også et incitament til at købe diesel i Danmark, men den faktiske grænsehandel afhænger af den samlede danske pris i forhold til prisen i udlandet.

Faldet i realprisen på diesel er især drevet af et fald i 2015 på ca. 12 pct., hvilket primært skyldes faldet i verdensmarkedsprisen på olie, *jf. figur 7.3*. Det samme ses for benzin, *jf. figur 7.1*. Siden 2013 er indekseringen højere end den samlede forbrugerprisstigning, hvilket betyder, at realafgiften er steget i perioden.

Figur 7.3. Prisindeks for diesel (2010=100)



Kilde: Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

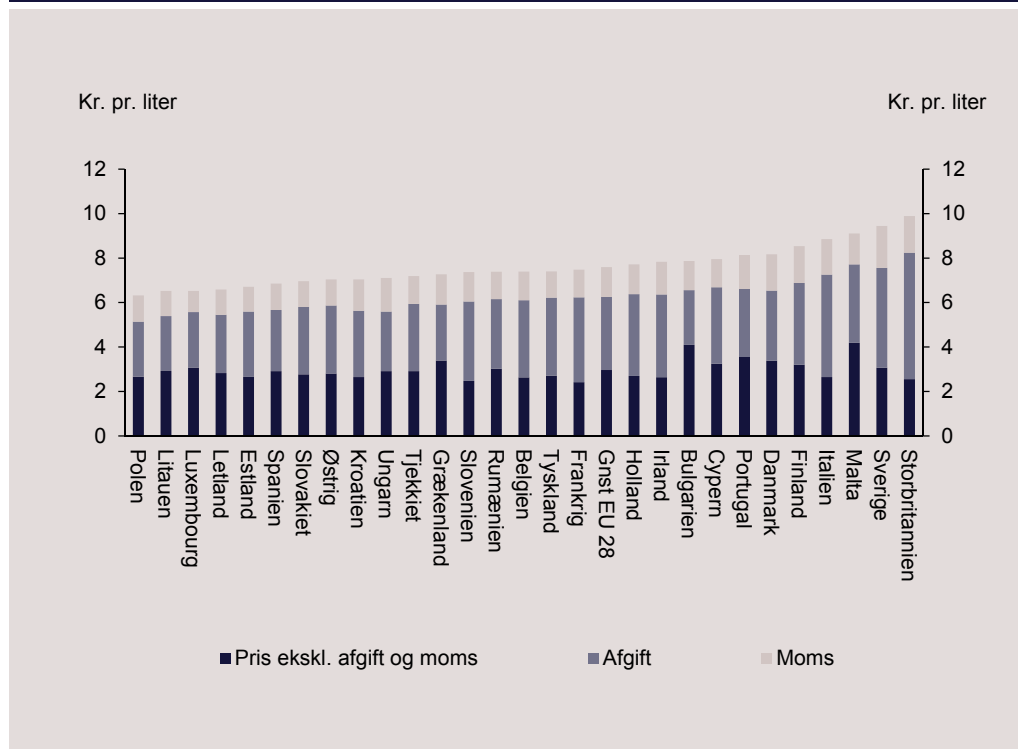
Selvom realprisen er faldet over tid, er prisen på diesel imidlertid højere i Danmark end i Tyskland til trods for, at afgiften er lavere. Prisen i Sverige er derimod 1,27 kr. højere pr. liter end i Danmark i 2016. Prisen i både Danmark og Sverige er over EU-gennemsnittet på 7,59 kr. pr. liter, *jf. figur 7.4*.

Det bemærkes, at Sverige fra januar 2016 har forhøjet deres afgift med ca. 41 øre pr. liter. Det har yderligere skubbet til prisforskellen mellem Danmark og Sverige og dermed incitamentet for svenskerne til at grænsehandle diesel i Danmark.

Lastbiler kører på diesel og har en langt større tank til brændstof end personbiler. Lastbiler kan derfor nå længere på en fuld tank diesel, også selvom de har en dårligere energieffektivitet end personbiler. Derfor giver prisforskelle på diesel i højere grad grundlag for grænsehandel end benzin. Lastbiler kører relativt hyppigt over grænserne og kan til en vis grad tilpasse deres tankningsmønstre efter dieselpriserne.

På en tankfuld diesel kan en lastbil, afhængig af tankens størrelse og lastbilens energieffektivitet, ikke kun nå Sverige og Tyskland, men også Polen, Tjekkiet, Belgien, Holland og Luxembourg, hvor prisen på diesel er en del lavere end i Danmark. Det er derfor ikke kun dieselpriserne i Sverige og Tyskland, der kan påvirke grænsehandlen med diesel i Danmark.

Figur 7.4. Preiselementer for diesel pr. februar 2016



Anm.: Da Sverige har forhøjet afgiften med ca. 0,5 øre pr. liter fra 1. januar 2016 vises også tal for Sverige og Danmark i 2015. Priserne var højere end priserne i 2016, hvilket skyldes den lavere verdensmarkedspris på olie i 2016. Priserne for 2016 er opgjort d. 1. februar 2016, mens priserne for Sverige og Danmark i 2015 er opgjort 7. september 2015. Kilde: EU-Kommissionen, <http://ec.europa.eu/energy/en/statistics/weekly-oil-bulletin> samt egne beregninger.

Prisforskellene mellem landene afspejler forskelle i avancer og andre omkostninger. Blandt andet kan få biler pr. tankstation i Danmark være med til at forklare en højere dansk pris ekskl. moms og afgifter. En høj dansk avance har samme negative effekt på grænsehandlen som en afgift, idet der dog kan være en tendens til, at avancerne er lavere i de grænsenære områder end i resten af landet.

7.3.6 Grænsehandel med motorbrændstof

Grænsehandel med benzin og diesel kan defineres som det brændstof, der føres ind og ud af landet via køretøjets brændstofftank. En tankning i Danmark og efterfølgende brug i udlandet vil være grænsehandel i dansk favør. Hvis der derimod tankes i udlandet, og brændstoffet efterfølgende bruges i Danmark, vil det være grænsehandel i udenlandsk favør.

Grænsehandel med benzin og diesel opgøres som en nettoopgørelse. Hvis der købes 10 liter i Danmark, som forbruges i Tyskland, og der købes 15 liter benzin i Tyskland, der forbruges i Danmark, er der en nettofgrænsehandel på 5 liter i udenlandsk (tysk) favør.

Grænsehandel med benzin og diesel kan ske ved økonomitankninger og grænsehandelstankninger. Økonomitankninger foretages af bilister, der uanset eventuelle forskelle i priserne på brændstof passerer grænsen, men som tager hensyn til prisforskelle i deres tankningsmønster. Hvis priserne er højere i Danmark end i Tyskland, vil bilister der med deres tankningsmønster ellers ville tanke i Danmark til en høj pris, udskyde deres køb af brændstof, indtil de når en lavere pris i Tyskland.

Grænsehandelstankninger foretages af bilister, der på grund af forskelle i priserne på benzin vil passere grænsen for at tanke. For en detaljeret beskrivelse af økonomitankninger og grænsehandelstankninger henvises til *Status over grænsehandel 2000*.

Metode og antagelser bag opgørelsen af forbruget af motorbrændstof er beskrevet i afsnit 2.5.

7.3.7 Grænsehandel med benzin

Det samlede benzinforbrug for danske køretøjer i Danmark påvirkes af kørselsomfanget, bestanden af personbiler og energieffektiviteten. Det samlede forbrug af benzin inkl. udlændinges forbrug i Danmark, *jf. afsnit 2.5*, skønnes med betydelig usikkerhed til knap 1,7 mia. liter i 2015. Der er især usikkerhed om skønnet for 2015, da der endnu ikke er offentliggjort fordeling af antallet af kørte kilometer i 2015 på de forskellige motorkøretøjer.

Tabel 7.8. Beregnet forbrug af benzin i Danmark

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ¹⁾
Personbiler	1.859	1.762	1.624	1.549	1.515	1.481
Varebiler	98	83	70	59	52	49
Andet	25	25	25	25	26	26
Udlændinges forbrug i Danmark	140	130	120	110	100	100
I alt	2.123	2.001	1.839	1.744	1.692	1.657

1): Der er stor usikkerhed forbundet med tallene for 2015, da der kun er et samlet tal for antallet af kørte kilometer i 2015. Der er således lavet skøn for fordelingen af kørte kilometer på de forskellige motorkøretøjer (personbil, lastbil mv.) og opsplitning på benzin og diesel. Skønnene er blandt andet lavet på baggrund af udviklingen i bestanden fra 2014 til 2015 og lastbiltrafikindeks. Skønnene er lavet, så summen af kørte kilometer opdelt på køretøj og brændstof passer med den offentliggjorte sum for kørte kilometer for 2015. Tallene for 2015 vil således blive justeret i næste rapport, når opdelingen af kørte kilometer er offentliggjort.

Anm.: Summen af de enkelte elemeter kan afvige fra totalen pga. afrundinger.

Kilde: Vejdirektoratet og egne beregninger

Forskellen mellem det beregnede forbrug af benzin i Danmark og det afgiftspligtige salg udgør nettogrænsehandlen med benzin. Beregningen af nettogrænsehandel er især følsom over for antagelsen om udlændinges forbrug i Danmark og den forudsatte energieffektivitet.

Tabel 7.9. Beregnet nettogrænsehandel med benzin i Danmark

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Beregnet forbrug, <i>jf. tabel 7.8</i>	2.123	2.001	1.839	1.744	1.692	1.657
Afgiftspligtigt salg, <i>jf. tabel 7.4</i>	2.089	1.988	1.884	1.821	1.797	1.773
Forskel	-34	-13	44	77	105	117

Kilde: Egne beregninger

Et minus i tabel 7.9 indikerer, at der er tale om nettogrænsehandel i udenlandsk favør, mens et plus indikerer, at der er tale om nettogrænsehandel i dansk favør. Der er således sket et skifte i nettogrænsehandlen fra udenlandsk til dansk favør. På baggrund af tabel 7.9 skønnes nettogrænsehandlen med benzin at udgøre ca. 105 mio. liter i dansk favør i 2014 og ca. 115 mio. liter i 2015.

Der er dog betydelig usikkerhed ved metoden. Hvis der ikke er en nedgang i udlændinges forbrug af benzin, som forudsat i tabel 7.8, og udlændinge kører mere i Danmark, vil nettogrænsehandlen være mindre i dansk favør og tæt på neutral. Hvis den gennemsnitlige energieffektivitet, der er beregnet for bestanden af personbiler er for lav i forhold til den faktiske energieffektivitet, vil nettogrænsehandlen blive større i dansk favør. Der er i beregningen af den gennemsnitlige energieffektivitet indirekte forudsat, at bilerne uanset alder kører lige langt, men da årskørslen oftest er faldende med alderen af bilen, vil en ny bil formentlig køre flere kilometer end en ældre bil. Det vil trække i

retning af en højere energieffektivitet for bestanden og en mere gunstig nettogrænsehandel i dansk favør.

Der er desuden opstillet en enkel model, *jf. afsnit 2.5*, som på baggrund af oplysninger om prisforskelle på benzin mellem Danmark og henholdsvis Sverige og Tyskland, kan give et skøn for grænsehandlen med benzin. Denne model viser, i modsætning til tabel 7.9, at grænsehandlen med benzin er steget og er i udenlandsk favør. Nettogrænsehandlen skønnes på den baggrund at udgøre ca. 80 mio. liter i udenlandsk favør i 2014 og ca. 90 mio. liter i 2015, *jf. tabel 7.10*.

I modellen er der foretaget korrektion på 15 øre pr. liter for prisforskellen i Danmark i forhold til både Tyskland og Sverige, da man med et kundekort har mulighed for at få 15 øre pr. liter i rabat et sted, mens rabatten er lidt lavere for benzin hos et andet selskab. Der er tidligere kun foretaget korrektion i forhold til den tyske pris. Den beregnede grænsehandel i tabel 7.10 er følsom over for, hvornår der ses på prisforskellene mellem to lande. Nedenstående tager udgangspunkt i en enkel observation pr. år for prisforskellene. Priserne er fra midten af januar de pågældende år.

Som følge af forskelle i prisen på benzin mellem Danmark og henholdsvis Sverige og Tyskland kan det betale sig at grænsehandle benzin i udlandet. Dog vil langt størstedelen af grænsehandlen med benzin foretages af husholdningerne, og vil formentlig ske som økonomitankninger. Selv med en prisforskel på ca. 60 øre pr. liter, vil man kun kunne spare ca. 30 kr., hvis man kan fylde en tank på 50 liter. Det svarer til, at man kan køre knap 20 km hver vej for at tanke benzin (ved en energieffektivitet på 15 km pr. liter) før besparelsen er brugt på ekstra kørsel. Grænsehandlen med benzin skønnes derfor stadig at være af begrænset omfang.

Tabel 7.10. Beregnet grænsehandel med benzin

	Dansk merpris i forhold til Tyskland	Dansk merpris i forhold til Sverige	Grænsehandel i tysk favør	Grænsehandel i svensk favør	Samlet grænsehandel i udenlandsk favør
	Øre pr. liter		Mio. liter		
2010	17	101	19	32	52
2011	35	23	39	10	49
2012	50	11	54	5	59
2013	42	-3	47	-1	46
2014	66	18	71	8	79
2015	60	57	65	25	90

Kilde: EU-Kommissionen, <http://ec.europa.eu/energy/en/statistics/weekly-oil-bulletin> samt egne beregninger.

Indikatorerne for grænsehandel med benzin trækker i hver sin retning, *jf. tabel 7.9 og tabel 7.10*. Der er usikkerhed forbundet med begge metoder. Der er dog umiddelbart ikke noget, der peger på, at der skal være grænsehandel med benzin i dansk favør. Da den samlede pris er højere i Danmark end i Sverige og Tyskland, bør grænsehandlen alt andet lige være i udenlandsk favør eller i balance, hvis de små prisforskelle ikke er tilstrækkelige til at skabe incitament til at grænsehandle.

På baggrund af de tilgængelige skøn og oplysninger om prisen på benzin i Danmark og udlandet vurderes nettogrænsehandlen med benzin at være i udenlandsk favør med ca. 60 mio. liter i 2014 og 2015. Det er knap 3 pct. af det samlede afgiftspligtige salg med benzin i 2015.

7.3.8 Grænsehandel med diesel

Diesel anvendes primært af lastbiler og varebiler, men er blevet mere udbredt blandt personbiler, hvilket også ses i tabel 7.11. Det antages, at salget af diesel til andre formål end motorbrændstof til biler (fx fyringsolie) udgør 550 mio. liter i alle år, *jf. Status over grænsehandel 2012*.

Tabel 7.11. Beregnet forbrug af diesel

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ¹⁾
Personbiler	569	663	734	767	798	830
Varebiler	537	505	482	463	457	455
Busser	146	143	142	142	146	148
Lastbiler	692	705	680	666	673	681
Andre formål	550	550	550	550	550	550
	2.494	2.567	2.588	2.588	2.624	2.664

1): Der er stor usikkerhed forbundet med tallene for 2015, da der kun er et samlet tal for antallet af kørte kilometer i 2015. Der er således lavet skøn for fordelingen af kørte kilometer på de forskellige motorkøretøjer (personbil, lastbil mv.) og opsplitning på benzin og diesel. Skønnene er blandt andet lavet på baggrund af udviklingen i bestanden fra 2014 til 2015 og lastbiltrafikindeks. Skønnene er lavet, så summen af kørte kilometer opdelt på køretøj og brændstof passer med den offentliggjorte sum for kørte kilometer for 2015. Tallene for 2015 vil således blive justeret i næste rapport, når opdelingen af kørte kilometer er offentliggjort.

Kilde: Vejdirektoratet og egne beregninger

Nettogrænsehandlen med diesel kan opgøres som forskellen mellem det afgiftspligtige salg og et skøn for forbrug af diesel i Danmark. Opgørelsen er imidlertid mere upræcis, da der sælges diesel til andre formål end transport.

Denne tilgang indebærer en nettogrænsehandel på ca. 790 mio. liter i 2015 i dansk favør, *jf. tabel 7.12*. Det er tidligere vurderet, at ca. 36 pct. af forskellen mellem det beregnede forbrug og det afgiftspligtige salg er grænsehandel, *jf. afsnit 2.5*. Hvis denne andel antages uændret, skønnes grænsehandlen i dansk favør at udgøre ca. 280 mio. liter i dansk favør i 2015 og ca. 310 mio. liter i 2014.

Tabel 7.12. Beregnet nettogrænsehandel med diesel

Mio. liter	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Beregnet forbrug, jf. tabel 7.11	2.494	2.567	2.588	2.588	2.624	2.664
Afgiftspligtigt salg jf. tabel 7.5	3.226	3.397	3.453	3.418	3.481	3.450
Forskel	731	830	865	830	857	786

Kilde: Egne beregninger

Der er tidligere skønnet over den sandsynlige fordeling af det indenlandske salg af diesel på blandt andet danske køretøjer på dansk vej og nettogrænsehandel i dansk favør. Det blev skønnet, at nettogrænsehandlen med diesel i dansk favør udgjorde ca. 9 pct. af det indenlandske salg i 2008. Hvis denne andel antages uændret, kan nettogrænsehandlen opgøres til ca. 310 mio. liter i 2015. Der tages her ikke hensyn til ændringer i de relative priser i perioden, ligesom der heller ikke tages højde for ændringer i fx udenlandsk kørsel på dansk vej og et større forbrug af diesel til personbiler. Kørslen på danske veje med udenlandske lastbiler er steget betydeligt fra 2009 til 2014, ligesom der er sket et skifte mod flere personbiler, der anvender diesel. Hvis der tages højde for forskellen i udlændinges kørsel på danske veje og et øget forbrug af diesel til danske personbiler i modellen, skønnes nettogrænsehandlen at udgøre ca. 290 mio. liter i 2014 og 2015.

På baggrund af de tilgængelige skøn og oplysninger er det lagt til grund, at nettogrænsehandlen med diesel udgør ca. 300 mio. liter i 2014 og ca. 290 mio. liter i 2015. Der er således tale om en begrænset stigning i forhold til forrige grænsehandelsrapport. I *Status over grænsehandel 2014* blev det skønnet, at grænsehandlen med diesel udgjorde ca. 200 mio. liter i 2013. Det skyldes blandt andet en ændret tilgang i beregningen af forbruget af diesel, som tager udgangspunkt i de faktiske kørte kilometer det pågældende år, samt at der tages udgangspunkt i det afgiftspligtige salg af svovlfri diesel, *jf. afsnit 2.5*.

7.3.9 Virkninger af afgiftsændringer

I dette afsnit illustreres mulige virkninger af at ændre afgifterne på benzin og diesel. Der er tale om modelbaserede skøn, som er forbundet med betydelig usikkerhed. Antagelserne bag beregningerne er de samme som i tidligere grænsehandelsrapporter, som er opdateret i forhold til markedets struktur mv., *jf. boks 7.2*. Herudover er provenuvirkningen fra de øvrige bilafgifter ved ændring af brændstofafgifterne opdateret blandt andet som følge af nedsættelsen af registreringsafgiften. Det har isoleret set en stor betydning for den samlede provenuvirkning, da den høje selvfinansieringsgrad ved en ændring i brændstofafgifterne blandt andet skyldes provenuet fra de øvrige bilafgifter. Derudover har faldet i verdensmarkedsprisen på olie også en betydning, da en lavere samlet pris på benzin og diesel medfører, at momsprovenuet, der fås ved hjemvendt grænsehandel (hvis brændstofafgifterne nedsættes), bliver mindre.

En afgiftsnedsættelse vil i første omgang medføre et umiddelbar mindreprovenu for staten. Men samtidig kan afgiftsnedsættelsen bidrage til mindre grænsehandel i udenlandsk favør (eller øget grænsehandel i dansk favør) og derigennem et øget provenu for staten. En lavere afgift på brændstof vil øge forbruget af benzin og diesel i Danmark. Desuden vil der være en afledt effekt på momsprovenuet som følge af mindre grænsehandel i udenlandsk favør (eller øget grænsehandel i dansk favør). Bilparken kan også vokse, da det bliver billigere at køre i bil. Det vil medføre et øget provenu fra registreringsafgiften og de andre løbende afgifter på biler. Der vil være forskel på de kortsigtede og langsigtede effekter af at ændre på brændstofafgifterne. Det skyldes, at tilpasningen til ny bil eller ændring af arbejdssted eller bopæl først kan ske efter noget tid.

Der er eksterne omkostninger forbundet med bilkørsel som følge af gener fra blandt andet luftforurening og trængsel. Det skønnes, at lidt mere end halvdelen af de marginale eksterne omkostninger kommer fra uheld, godt en fjerdedel fra trængsel og resten fra CO₂, støj, luftforurening og slitage af infrastruktur²⁴. Størrelsen og opgørelsen af de eksterne omkostninger er forbundet med usikkerhed.

Boks 7.2. Beregninger af afgiftsændringer på benzin og diesel

Som i tidligere grænsehandelsrapporter er det antaget, at forbruget i Danmark ændres med 0,04 pct. af det afgiftspligtige salg ved en forhøjelse af afgiften med 1 øre pr. liter for både benzin- og dieselbiler. Det forudsættes endvidere, at grænsehandlen forværres med 0,076 pct. af det afgiftspligtige salg ved en forhøjelse af prisen med 1 øre pr. liter for benzinbiler. For mindre dieselbiler antages, at grænsehandlen forværres med 0,057 pct. ved en forhøjelse af prisen med 1 øre pr. liter (svarende til 75 pct. af effekten for benzinbiler). For store dieselbiler forudsættes en effekt på grænsehandlen på 2,85 mio. liter hver gang prisen uden moms ændres med 1 øre pr. liter ift. andre lande.

²⁴ DTU Transport: Transportøkonomiske enhedspriser

I tabel 7.13 vises modelberegnete effekter af at forhøje eller sænke afgiften på benzin og diesel med 40 øre. Hvis afgifterne nedsættes 40 øre, skønnes det at medføre et umiddelbart mindreprovenu på knap 2 mia. kr. Som følge af ændringer i indenlandsk forbrug og grænsehandel samt afledte effekter på momsprovenuet og provenuet fra de øvrige bilafgifter skønnes nettoprovenuet at udgøre et mindreprovenu på ca. 350 mio. kr. Selvfinansieringsgraden skønnes således at udgøre ca. 82 pct. Som følge af øget kørsel skønnes der at være yderligere eksterne omkostninger på 875 mio. kr. fra blandt andet øget udledning af CO2 og trængsel. Borgernes gevinst ved at nedsætte brændstofafgifterne er større end de øgede eksterne omkostninger og mindreprovenuet for staten, og der er derfor en positiv samfundsøkonomisk effekt af at nedsætte afgifterne.

Tabel 7.13. Virkninger af afgiftsændringer på benzin og diesel

Øre pr. liter	Umiddelbart provenu, mio. kr.	Nettoprovenu, mio. kr.	Eksterne omkostninger, mio. kr.	Samfund netto, mio. kr.	Selvfinansieringsgrad, pct.
40	1.920	120	875	-1.015	94
-40	-1.920	-350	-875	590	82

Kilde: Egne beregninger.

7.4 Energikoks

7.4.1 Afgiftspligtigt salg af energikoks

Energikoks anvendes til opvarmning i husholdninger. Det vurderes dog ikke, at energikoks er særligt udbredt, da det er forbundet med gener som støv, lugt mv. at anvende energikoks. Men da der er store prisforskelle i forhold til Tyskland, er det en relativt billig måde at opvarme sit hus på. Det vurderes, at det primært er husholdninger i grænseområderne, der grænsehandler med energikoks. Energikoks handles i relativt store mængde, oftest i poser med 25 kg, og der kan være tilbud på at købe fx 30 poser med 25 kg, svarende til 750 kg energikoks. Der kan således være relativt store transportomkostninger forbundet med at transportere energikoks til Danmark.

På baggrund af oplysninger om provenuet fra energikoks kan det afgiftspligtige salg opgøres. Salget af energikoks er steget med ca. 18 pct. i 2015, *jf. tabel 7.14*. Der er generelt tale om et relativt lille afgiftspligtigt salg, som i alt svarer til ca. 80-100 husstandes forbrug²⁵ i 2015.

Tabel 7.14. Afgiftspligtigt salg af energikoks

	Provenu, 1.000 kr.	Ton	GJ
2010	414	219	7.219
2011	342	177	5.850
2012	336	172	5.660
2013	329	141	4.662
2014	290	122	4.037
2015	342	190	6.271

Anm.: Salget er omregnet via energiafgiften opgjort i kr. pr. ton, og energiafgiften opgjort i kr. pr. GJ.
Kilde: Skatteministeriet og egne beregninger.

²⁵ Når der tages udgangspunkt i et varmeforbrug på ca. 70 GJ pr. husstand.

7.4.2 Pris og afgifter på energikoks

Energiafgiften er balanceret efter energiindholdet i de forskellige brændsler, og der vil derfor være en tilskyndelse til at anvende andre fossile brændsler eller VE-brændsler, der ikke er afgiftsbelagt, til opvarmning. Men de store prisforskelle mellem Danmark og Tyskland på energikoks kan gøre det fordelagtigt at opvarme med energikoks.

Den danske samlede afgift udgør knap 73 kr. pr. GJ i 2015, mens afgiften i Tyskland kun udgør godt 2 kr. pr. GJ, *jf. tabel 7.15*. Selvom energiafgiften på fossile brændsler blev sat markant ned fra 1. januar 2015, så er afgiften i Danmark stadig meget højere end i Tyskland. Afgiften i Sverige er ca. 85 kr. lavere pr. ton energikoks end den er i Danmark. Med transportomkostninger er der således ikke et nævneværdigt incitament for danskere til at grænsehandle energikoks i Sverige.

Tabel 7.15. Afgifter på energikoks i Tyskland, Sverige og Danmark

	Tyskland		Sverige		Danmark	
	Euro pr. GJ	DKK pr. GJ	SEK pr. ton	DKK pr. ton	DKK pr. ton	DKK pr. GJ
2010	0,3	2,2	3.446	2.748	2.380	72,2
2011	0,3	2,2	3.307	2.711	2.422	73,5
2012	0,3	2,2	3.312	2.856	2.528	76,7
2013	0,3	2,2	3.319	2.842	2.905 ¹⁾	88,2 ¹⁾
2014	0,3	2,2	3.230	2.665	2.960	89,8
2015	0,3	2,2	2.958	2.312	2.397	72,7

1) Energiafgiften på fossile brændsler blev hævet fra februar 2013 og denne sats fremgår af tabellen.
Anm.: I Sverige består afgiften på energikoks af en energiafgift og en CO₂-afgift. I Danmark er afgiften opgjort inkl. energi-, CO₂- og NO_x-afgift. Der anvendes et energiindhold på 32,95 GJ/ton ved omregning fra GJ til ton for den danske sats.
Kilde: Skatteverket, EU-Kommissionen Excise Duty Tables, Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

Prisen på energikoks i Danmark er ca. 8-11 kr. pr. kg, mens prisen i Tyskland er ca. 3-4 kr. pr. kg. Da der skal anvendes en del energikoks for at varme et hus op (hvis der anvendes ca. 70 GJ til opvarmning mv. svarer det til ca. 2,2 tons energikoks om året) bliver prisforskellen på ca. 4.000-8.000 kr. pr. ton. Så selvom der er transportomkostninger, vil der stadig være et betydeligt incitament til at grænsehandle energikoks i Tyskland. Forskellen mellem den danske pris og den tyske pris skyldes i høj grad forskelle i afgifter.

7.4.3 Grænsehandel med energikoks

Energistyrelsen har i deres Energistatistik 2014 skønnet grænsehandlen med energikoks til husholdningerne til at udgøre 628 TJ, svarende til 628.000 GJ.

Med en brændværdi på 31,4 GJ pr. ton svarer en grænsehandel på 628 TJ til en grænsehandel med ca. 20.000 ton energikoks. Den gennemsnitlige pris udgør ca. 3,5 kr. pr. kg i Tyskland. Grænsehandlen med energikoks skønnes således at udgøre ca. 70 mio. kr. i henholdsvis 2014 og 2015. Grænsehandlen med energikoks har været konstant de seneste år opgjort i mængder. Prisen på energikoks kan variere, alt efter hvilke tilbud på energikoks, der er på det pågældende tidspunkt.

7.4.4 Virkning af afgiftsændringer

Afgifterne på energi er balanceret. Det gælder både energi, CO₂- og NO_x-afgiften, *jf. boks 7.1*. Energiafgiften er balanceret efter energiindholdet, så der betales den samme sats opgjort som kr. pr. GJ, uanset hvilket brændsel der anvendes til rumvarme mv. I lyset af den begrænsede grænsehandel med energikoks, vil det medføre et stort mindreprovenu at nedsætte afgifterne på energikoks – og de øvrige brændsler – for at mindske den udenlandske grænsehandel med energikoks. Der ses derfor ikke nærmere på virkninger af afgiftsændringer på energikoks.

8. Andre varer

8.1 Sammenfatning

Kategorien "Andre varer" består af alle andre grænsehandlede varer end nydelsesmidler, motorbrændstof og energikoks. Det drejer sig om fx tøj, kosmetik, sportsudstyr, biludstyr og serviceydelser. Disse varer og tjenester er typisk kendetegnet ved, at grænsehandlen udgør en relativt mindre del af det samlede danske forbrug, end tilfældet er for de typiske grænsehandelsvarer. Dertil kommer, at der kun i mindre grad er tale om punktafgiftspligtige varer.

Da opgørelsen af grænsehandel med andre varer er behæftet med særlig stor usikkerhed, er det svært at drage præcise konklusioner om udviklingen.

Grænsehandlen med andre varer er efter alt at dømme markant lavere end i midten af 00'erne, hvilket muligvis skal ses i sammenhæng med en stigende internethandel.

8.2 Grænsehandel med andre varer

TNS Gallups undersøgelse indeholder oplysninger om grænsehandel med de mest grænsehandelsfølsomme varer som fx cigaretter og spiritus, men omfatter også andre varer og serviceydelser, *jf. kapitel 2*. I 2015 udgjorde grænsehandlen med andre varer ca. 5,5 mia. kr., *jf. tabel 8.1*. Det svarer til godt 0,5 pct. af det samlede danske private forbrug, hvilket er på niveau med de to foregående år.

Grænsehandlen med andre varer er sammenlignet med grænsehandlen med nydelsesmidler i højere grad båret af forskelle i varesortiment og underlæggende pris- og konkurrenceforskelle end af forskelle i afgifter. I de fleste år er den største post tøj. Grænsehandlen med tøj udgør ifølge Gallup dog kun 0,6 mia. kr. i 2015, hvilket er næsten 1 mia. kr. lavere end gennemsnittet i perioden siden 2010.

Hvis man ser bort fra grænsehandlen med øvrige (ofte store) indkøb²⁶, som ifølge Gallup udgør næsten 60 pct. af grænsehandlen med andre varer i 2015, spiller madvarer og kosmetik også en vigtig rolle for størrelsen af den samlede grænsehandel. Opgørelsen over øvrige store indkøb er præget af få observationer, som kan have relativt stor effekt på den målte grænsehandel, hvilket kan medføre store udsving fra år til år, uden at der kan peges på konkrete forklaringer i form af eksempelvis regelændringer. I 2015 udgjorde øvrige indkøb således godt 3 mia. kr., mens de i 2014 kun udgjorde 0,3 mia. kr., *jf. tabel 8.1*.

Tabel 8.1. Grænsehandel med andre varer ifølge Gallup

Mio. kr.	2006	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fedt, olier, ost og kød	-	75	150	225	175	125	-
Øvrige madvarer	525	475	250	250	250	225	575
Medicin og kosttilskud	25	75	50	50	100	75	50
Kosmetik og parfume	875	550	600	525	575	525	325
Sports- og fritidsudstyr	-	400	350	350	325	350	175
Bil- og motorcykeludstyr	200	150	175	175	500	25	175
Forbrugerelektronik og IT	750	650	400	450	350	250	100
Tøj	3.350	2.050	1.725	1.525	1.800	1.675	600
Boligudstyr og byggematerialer	575	225	150	400	175	175	50
Brændsler ekskl. energikoks	-	-	-	25	50	25	25
Øvrige (ofte store) indkøb	2.700	2.875	1.300	1.850	725	300	3.250
Service	-	625	600	1.625	625	650	150
I alt andre varer	9.000	8.150	5.750	7.450	5.650	4.400	5.475

Anm.: Der foreligger ikke oplysninger om grænsehandlen med andre varer i perioden 2007-2009. For bedre at kunne få et billede af udviklingen over en længere årerække, indgår oplysninger for 2006, som dog ikke er fuldt sammenlignelige med oplysningerne fra 2010 og frem.

Kilde: GfK og TNS Gallup.

Med henblik på at følge udviklingen i grænsehandlen med de fedtafgiftspligtige varer har Gallup fra 2010 til 2014 spurgt specifikt til danskernes køb af fedt, ost og olier mv. Grænsehandlen med disse varegrupper steg væsentligt fra 2010 til i 2012 og er herefter faldet igen i 2013. Udviklingen skal bl.a. ses i sammenhæng med, at fedtafgiften var gældende i 2012, samt at afgiften blev afskaffet i 2013. Fra 2015 og frem spørges der ikke specifikt til de tidligere fedtafgiftspligtige varer, og evt. grænsehandel med disse varer indgår i kategorien "øvrige madvarer" i 2015.

I Gallups undersøgelse spørges ligeledes ind til køb af serviceydelser. Danskeres køb af serviceydelser har med undtagelse af 2012 været stabilt omkring 600-650 mio. kr. årligt, men er ligesom flere andre varegrupper faldet markant i 2015.

Den samlede grænsehandel med andre varer, eksklusiv serviceydelser og øvrige (ofte store) indkøb, er faldet med ca. 1,5 mia. kr. i 2015. Faldet kan hovedsageligt tilskrives faldet i grænsehandlen med tøj. I 2014 var der et fald på ca. 0,5 mia. kr., som primært kan tilskrives et fald for bil- og motorcykeludstyr.

Grænsehandlen med andre varer er væsentligt lavere end i 2006. Det kan muligvis bl.a. afspejle den stigende internethandel, som ikke betragtes som grænsehandel, *jf. afsnit 1.6*.

²⁶ Øvrige (ofte store) indkøb kan fx være varer som campingvogne eller lystbåde mv.

Bilag

Bilag 1 – Danskeres alkoholforbrug

Tabel 0.1. Danskeres alkoholforbrug opgjort i mio. liter ren alkohol fordelt på type

Mio. liter ren alkohol	Øl	Vin	Spiritus	I alt
Dansk salg				
2003	25,2	19,8	6,8	51,8
2004	23,0	19,3	8,1	50,4
2005	22,4	19,9	8,1	50,4
2006	21,8	20,0	8,1	49,9
2007	21,2	20,2	8,1	49,5
2008	20,2	20,8	7,8	48,8
2009	18,6	20,6	7,1	46,3
2010	17,6	20,9	6,9	45,4
2011	17,4	21,4	7,1	45,8
2012	16,3	17,2	7,2	40,6
2013	16,4	18,2	7,5	42,1
2014	16,7	18,4	7,7	42,8
2015	16,3	18,2	8,0	42,6

Tabellen fortsættes på næste side.

Tabel 1(fortsat). Danskeres alkoholforbrug opgjort i mio. liter ren alkohol fordelt på type

Mio. liter ren alkohol	Øl	Vin	Spiritus	I alt
Grænsehandel				
2003	5,9	3,6	3,1	12,6
2004	6,1	2,9	2,9	11,9
2005	5,9	2,4	2,5	10,8
2006	5,9	2,4	2,2	10,5
2007	4,7	2,4	2,0	9,1
2008	5,0	2,4	1,8	9,2
2009	6,2	2,4	1,7	10,3
2010	6,9	2,4	1,7	11,0
2011	6,4	2,4	1,6	10,5
2012	7,4	3,0	1,9	12,3
2013	6,0	2,4	1,7	10,1
2014	5,5	2,4	1,6	9,5
2015	5,3	2,4	1,4	9,1
Salg til udlændinge				
2003	1,9	1,5	1,2	4,6
2004	1,9	1,5	1,6	5,0
2005	1,4	1,3	1,4	4,1
2006	1,4	1,2	1,3	3,9
2007	0,9	1,0	1,2	3,1
2008	0,9	1,0	1,2	3,1
2009	0,7	0,7	1,1	2,5
2010	0,5	0,5	1,1	2,0
2011	0,7	0,8	1,0	2,5
2012	0,9	0,6	1,2	2,7
2013	0,9	0,6	1,0	2,5
2014	0,7	0,6	1,1	2,4
2015	0,7	0,6	1,1	2,4
Danskeres forbrug				
2003	29,2	21,9	8,7	59,8
2004	27,2	20,7	9,4	57,3
2005	26,9	21,0	9,2	57,1
2006	26,3	21,2	9,0	56,5
2007	25,0	21,6	8,9	55,5
2008	24,3	22,2	8,4	54,9
2009	24,1	22,3	7,7	54,1
2010	24,0	22,9	7,5	54,4
2011	23,1	22,9	7,7	53,8
2012	22,8	19,6	7,8	50,2
2013	21,5	20,0	8,3	49,7
2014	21,6	20,2	8,1	49,9
2015	21,0	20,0	8,3	49,3

Anm.: Det er forudsat, at den gennemsnitlige alkoholprocent er henholdsvis 4,6 pct. for øl, 12 pct. for vin, 40 pct. for spiritus og 4,5 pct. for alkoholsodavand og cider mv. Alkoholsodavand er indregnet i tallene for spiritus. Tal fra tidligere år fremgår af bilag til *Status over grænsehandel 2014*.

Bilag 2 – Priser og afgifter på cigaretter i EU og Norge

Tabel 2. Priser, moms og afgifter på cigaretter i EU og Norge

	Stykafgift	Værdiafgift	moms	Detailpris billigste mærke ¹	Vejede gen- snitlige detailpris (WAP) ²	Beregnet detailpris ved samme pris som i Danmark ³
	DKK pr. 20 stk.	Pct. af detailpris		DKK pr. 20 stk.		
Bulgarien	5,34	38,00	16,67	16,04	18,08	30,85
Litauen	7,17	25,00	17,36	17,16	19,40	27,44
Letland	8,09	25,00	17,36	19,77	21,31	29,03
Tjekkiet	7,63	27,00	17,36	18,43	22,00	29,25
Kroatien	4,49	38,00	20,00	19,55	22,35	31,28
Slovakiet	8,88	23,00	16,67	22,01	22,85	29,05
Estland	6,94	34,00	16,67	20,14	22,90	31,59
Polen	7,27	31,41	18,70	21,26	23,34	31,89
Rumænien	11,26	14,00	16,67	21,64	23,49	28,72
Ungarn	7,49	25,00	21,26	22,75	25,24	30,02
Slovenien	10,27	21,18	18,03	23,87	26,19	31,12
Grækeland	12,31	20,00	18,70	24,62	27,66	34,18
Portugal	13,16	17,00	18,70	29,10	30,84	33,91
Cypern	8,21	34,00	15,97	24,25	31,41	33,68
Østrig	6,71	40,00	16,67	30,59	32,30	35,45
Luxembourg	2,74	46,65	14,53	30,59	32,54	29,34
Spanien	3,60	51,00	16,96	29,47	33,12	38,21
Italien	2,67	51,03	18,03	31,33	34,77	36,56
Malta	14,92	25,00	15,25	35,06	36,69	39,44
Tyskland	14,65	21,69	15,97	33,35	39,84	37,37
Finland	5,60	52,00	19,35	38,79	40,79	49,71
Danmark	23,70	1,00	20,00	36,11	40,95	40,95
Belgien	5,90	45,84	17,36	36,26	41,14	39,52
Sverige	23,87	1,00	20,00	37,90	41,72	41,16
Holland	26,60	1,09	17,36	39,91	44,29	43,22
Frankrig	7,27	49,70	16,67	47,00	50,35	47,33
Irland	40,58	9,20	18,70	63,41	69,23	68,27
Storbritannien	38,38	16,50	16,67	65,43	75,34	70,36
Norge	37,97	-	20,00	77,29	82,21	58,28
Gnst. EU 28 + Norge	12,89	27,04	17,71	32,18	35,60	38,18

1. Prisen for de billigste cigaretter er opgjort på baggrund af priser opgjort i Euro for oktober 2015 fra Philip Morris International. Her fremgår det, at de billigste cigaretter i Danmark koster 36,11 kr. Ifølge oplysninger om påsatte stempelmærker fra SKAT sælges der dog også cigaretter til 35 kr. pr. pakke.

2. WAP angiver den gennemsnitlige detailpris.

3. Beregnet på baggrund af prisen ekskl. moms og afgifter i Danmark.

Kilde: EU-kommissionen, Excise Duty Tables, januar 2016 og det norske Finansministerium, Danmarks Statistik og prisoplysninger fra Philip Morris International og egne beregninger.

Skatteministeriet/Ministry of Taxation
Nicolai Eigtveds Gade 28
DK 1402 – København K

Telefon +45 3392 3392
Mail skm@skm.dk

www.skm.dk

Skatteministeriet udgiver løbende rapporter, som behandler større skatteøkonomiske temaer. Rapport-formatet har til formål at belyse større temaer, som kræver en grundig behandling med flere kapitler, underanalyser og delkonklusioner.

Rapporter henvender sig eksempelvis til journalister, undervisere, interesseorganisationer og andre med interesse for skattepolitik og skatteøkonomiske forhold.

